

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**KÜLTÜREL ÖGELER AÇISINDAN YABANCI DİL OLARAK
TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KAYNAK İNCELEMESİ:
TÜRKÇEYE YOLCULUK B1-B2 VE ALTAY TÜRKÇE
ÖĞRENIYORUM B1-B2 ÖRNEKLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FİTNAT KILIÇ

DANIŞMAN

DOÇ. DR. ALPASLAN OKUR

MAYIS 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

KÜLTÜREL ÖGELER AÇISINDAN YABANCI DİL OLARAK
TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KAYNAK İNCELEMESİ:
TÜRKÇEYE YOLCULUK B1-B2 VE ALTAY TÜRKÇE
ÖĞRENİYORUM B1-B2 ÖRNEKLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FİTNAT KILIÇ

DANIŞMAN

DOÇ. DR. ALPASLAN OKUR

MAYIS 2019

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

İmza

Fitnat KILIÇ

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

“Kültürel Ögeler Açısından Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kaynak İncelemesi: Türkçeye Yolculuk B1-B2 ve Altay Türkçe Öğreniyorum B1-B2 Örnekleri” başlıklı bu yüksek lisans tezi, Yabancılarla Türkçe Eğitimi Bilim Dalında hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

Başkan Prof. Dr. İsmail GÜLEĞ.....(İmza)

Üye Doç. Dr. Alpaslan OKUR.....(İmza)

Üye Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÖDEMİR.....(İmza)

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

10/07/2019

(İmza)

Prof. Dr. Ömer Faruk TUTKUN

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Yabancı dil öğrenmek hedef dilin dil sisteminin ve kültürünün öğrenilmesidir. Dil sistematik bir şekilde öğrenilip kültür ögesi geri planda kaldığında bu iletişim gücüne neden olabilir. Neyi ne zaman söyleyeceğini bilmeyen, doğru kelimeleri yanlış zamanda kullanan öğrenci toplumda zor durumlara düşebilir. Bu durumun önlenmesi için dil öğretimi esnasında kültür öğretiminde de özen gösterilmelidir. Öğrenciler yabancı dili sınıf ortamında öğrenirken kültür aktarımı öğretmen ve ders kitabı vasıtasıyla yapılmaktadır. Öğretmen olmadan yabancı dil öğretiminde ise bu görev tamamen ders kitabına düşmektedir.

Ders kitaplarının büyük bölümü TÖMER’lerde yazılmaktadır. Bu çalışmada incelenen kitaplar özel yayınevleri tarafından çıkarılmış Türkçeye Yolculuk ve Altay Türkçe Öğreniyorum setleridir. Türkçeye Yolculuk’ta A1, A2, B1, B2 ve C1; Altay Türkçe Öğreniyorum’da ise A1, A2, B1 ve B2 kitapları bulunmaktadır. Bu dört kitabın kültür aktarımı açısından incelemesinde AOBM’de yer alan kültür öğeleri ve alt öğelerden hazırlanan ölçüt kullanılmıştır. Her iki setin okuma metinleri bu ölçüte göre değerlendirilmiş ve karşılaştırılmıştır. Yapılan bu çalışma halihazırda bulunan kitapların değerlendirilmesinde ve yeni kitap yazımında faydalı olacaktır.

Bu çalışmanın hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen sayın danışmanım Doç. Dr. Alpaslan OKUR’a; eğitim hayatım boyunca üzerimde emeği olan başta Sayın Prof. Dr. İsmail GÜLEÇ ve değerli öğretmenlerime; tezimin hazırlanması sırasında desteğini esirgemeyen aileme, özellikle annem Asiye KILIÇ’a; maddi ve manevi desteklerini hissettiğim sevgili arkadaşlarım Rabia GÜRBÜZ US ile Kübra KIZILDAĞ’a teşekkürü borç bilirim.

ÖZET

KÜLTÜREL ÖGELER AÇISINDAN YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KAYNAK İNCELEMESİ: TÜRKÇEYE YOLCULUK B1-B2 VE ALTAY TÜRKÇE ÖĞRENİYORUM B1-B2 ÖRNEKLERİ

Kılıç, Fitnat

Yüksek Lisans Tezi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Alpaslan OKUR

Mayıs, 2019. xix+168 Sayfa.

Son yıllardaki kültürel ve siyasi gelişmeler sonucunda Türkçeye, Türkiye’de ve Türkiye dışında ilgi artmıştır. Bu durum Türkçe öğretiminde kullanılan materyallerin de sayıca artmasını sağlamıştır. Bu materyaller içinde Türkçe öğretim setleri ilk sıradadır. Bu araştırmanın konusunu da Kesit Yayınlarının Eğitim kategorisinde çıkan Türkçeye Yolculuk Türkçe öğretim setinin B1 ve B2 seviyeleri ders kitapları ile ydspublishing yayınlarından çıkan Altay Türkçe Öğreniyorum B1 ve B2 ders kitapları oluşturmaktadır. Kitaplar kültür aktarımı çerçevesinden incelenecektir.

Türkçe yabancı dil olarak öğretilirken dil bilgisi yapılarının öğretilmesinin yanı sıra Türk kültürü de öğretilmektedir. Yurt dışında ve yurt içinde yürütülen Türkçe öğretimi etkinlikleri kapsamında ders kitaplarının yeri ve niteliği çok önemlidir. Ders kitapları dili öğretirken kültür aktarımı için de en önemli materyallerdendir. Bu doğrultuda “*Türkçeye Yolculuk ile Altay Türkçe Öğreniyorum kitapları kültür aktarımı açısından yeterli midir?*” sorusundan yola çıkılarak yapılan araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden belge tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular ışığında Türkçeye Yolculuk ve Altay Türkçe Öğreniyorum kitabının kültür aktarımı açısından durumunu belirleyecek ve Türkçe öğretim kitaplarında kültür aktarımının nasıl olması gerektiğini ortaya koyacaktır. Böylelikle yazılan kitapların durum tespitinde ve yazılacak olan kitaplarda kültür aktarımı konusunda nelere dikkat edilmesi gerektiği konusunda bu araştırma yol gösterici olacaktır.

Araştırmanın sonucunda bahsi geçen kitaplardaki belirlenen metinlerden elde edilen veriler sayısallaştırılıp yorumlanmıştır. Sonuç olarak Türkçeye Yolculuk kitaplarında özellikle B1 seviyesinde Türk kültür öğelerinin fazla olduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık olarak Altay Türkçe Öğreniyorum kitaplarında ise yabancı kültür öğelerinin fazlalığı göze çarpmaktadır. Her iki kitabın da yeni baskılarında kültür aktarımı konusunda düzenlemeler yapılması gerektiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi, Türkçe Öğretim Seti, Kültür Aktarımı.

ABSTRACT

THE EXAMINATION OF SOURCES IN TERMS OF CULTURAL ELEMENTS IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE: SAMPLES OF TÜRKÇEYE YOLCULUK B1-B2 AND ALTAY TÜRKÇE ÖĞRENİYORUM B1-B2

Kılıç, Fitnat

Master Thesis, Department of Turkish and Social Sciences Education

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Alpaslan OKUR

May, 2019. xix+168 Page.

The interest in Turkish has increased at home and abroad as a result of the political and cultural developments in the recent years. This gave rise to the materials used in teaching Turkish to increase. The sets of teaching Turkish rank first among these materials. This research is to do with b1 and b2 course books of Türkçeye Yolculuk Turkish teaching sets by Kesit Publishing and B1/B2 Altay türkçe öğreniyorum by yds publishing. The books will be examined in terms of cultural transmission.

While Turkish is taught as a foreign language, Turkish culture is also taught as well as the grammatical structures. The qualification and place of course books are very important within the scope of activities of teaching Turkish at home and abroad. Course books are also important in cultural transmission besides teaching language. The model of document scanning through qualitative research methods was used on the basis of the question “Are the books of Türkçeye Yolculuk and Altay Türkçe Öğreniyorum sufficient for cultural transmission?”. It will identify the situations of Türkçeye Yolculuk ve Altay Türkçe Öğreniyorum in terms of cultural transmission and set forth how cultural transmission should be in the books of teaching Turkish in the light of the findings obtained from the research. Hereby this research will be a pathfinder to identify the situations of the books that was already published and the ones that will be published as to the points to consider during teaching Turkish.

In the consequence of the research, the data obtained from the texts identified in the books involved was digitized and commented. As a result, it was determined that the elements of Turkish culture were plenty in especially b1 levels of Türkçeye yolculuk.

In contrary, the superfluity of foreign elements drew the attention in the books of altay Türkçe öğreniyorum. It was determined that both books should make arrangements in terms of cultural transmission.

Key words: Teaching Turkish as a foreign language, teaching Turkish for foreigners, sets of teaching Turkish, cultural transmission

İÇİNDEKİLER

Bildirim	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Jüri Üyelerinin İmza Sayfası	v
Ön Söz	vi
Özet	vii
Abstract	x
İçindekiler	xi
Tablolar Listesi.....	xvi
Şekiller Listesi.....	xix
Bölüm I	1
Giriş.....	1
1.1 Problem Cümlesi.....	3
1.2 Araştırmanın Amacı	3
1.3 Araştırmanın Önemi.....	4
1.4 Varsayımlar	5
1.5 Sınırlılıklar	5
1.6 Simgeler ve Kısaltmalar.....	7
Bölüm II	9
Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi İle İlgili Araştırmalar	9
2.1 Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminin Tarihi Süreci	9
2.2 Kültür	11
2.3 Dil.....	13
2.4 Dil Kültür İlişkisi	15
2.5 Yabancı Dil Öğretimi.....	16
2.5.1 Dil Öğretiminde İlke, Yaklaşım ve Yöntemler	17

2.5.1.1 Yabancı Dil Öğretiminde Temel İlkeler	18
2.5.1.2 Yaklaşımlar	20
2.5.1.3 Yöntemler.....	22
2.6 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı	26
2.7 Yabancı Dil Öğretiminde Kültür Aktarımı ve Kültürel Öğeler	28
2.8 Kültür Aktarımı Konusunda Yapılan Alanyazındaki Çalışmalar	32
Bölüm III.....	35
Yöntem.....	35
3.1 Araştırmanın Modeli	35
3.2 Evren ve Örneklem	36
3.3 Veri Toplanması ve Analizi	36
3.4 Uygulama	36
Bölüm IV.....	39
Bulgular.....	39
4.1 Türkçeye Yolculuk Yabancılar Türkçe Öğretimi Kitabı.....	39
4.1.1 Türkçeye Yolculuk B1’de İncelenen Metinler.....	41
4.1.2 Türkçeye Yolculuk B1 Bulguları	43
4.1.2.1 Günlük Yaşam.....	43
4.1.2.2 Kişiler Arası İlişkiler.....	45
4.1.2.3 Değerler ve Eğitim	48
4.1.2.4 Edebiyat, Sanat ve Müzik	49
4.1.2.5 Gelenek ve Folklor.....	51
4.1.2.6 Sosyal Yaşam.....	51
4.1.2.7 Coğrafya ve Mekân.....	52
4.1.3 Türkçeye Yolculuk B2 İncelenen Metinler.....	53

4.1.4 Türkçeye Yolculuk B2 Bulguları	55
4.1.4.1 Günlük Yaşam.....	55
4.1.4.2 Kişiler Arası İlişkiler.....	56
4.1.4.3 Değerler ve Eğitim	58
4.1.4.4 Edebiyat, Sanat ve Müzik	59
4.1.4.5 Gelenek ve Folklor.....	61
4.1.4.6 Sosyal Yaşam.....	63
4.1.4.7 Coğrafya ve Mekân.....	65
4.2 Altay Türkçe Öğreniyorum B1-B2	68
4.2.1 Altay Türkçe Öğreniyorum B1 İncelenen Metinler	70
4.2.2 Altay Türkçe Öğreniyorum B1 Bulguları	72
4.2.2.1 Günlük Yaşam.....	72
4.2.2.2 Kişiler Arası İlişkiler.....	73
4.2.2.3 Değerler ve Eğitim	76
4.2.2.4 Edebiyat, Sanat ve Müzik	78
4.2.2.5 Gelenek ve Folklor.....	79
4.2.2.6 Sosyal Yaşam.....	80
4.2.2.7 Coğrafya ve Mekân.....	83
4.2.3 Altay Türkçe Öğreniyorum B2 İncelenen Metinler	86
4.2.4 Altay Türkçe Öğreniyorum B2 Bulguları	87
4.2.4.1 Günlük Yaşam.....	87
4.2.4.2 Kişiler Arası İlişkiler.....	88
4.2.4.3 Değerler ve Eğitim	92
4.2.4.4 Edebiyat, Sanat ve Müzik	94
4.2.4.5 Gelenek ve Folklor.....	96

4.2.4.6 Sosyal Yaşam	97
4.2.4.7 Coğrafya ve Mekân	98
Bölüm V	103
Sonuç ve Öneriler.....	103
5.1 Sonuç.....	103
5.1.1 Türkçeye Yolculuk B1 ve Altay Türkçe Öğreniyorum B1'in Kültürel Öğeler Açısından Karşılaştırılması	103
5.1.1.1 Günlük Yaşam İle İlgili Kültürel Aktarımlar.....	104
5.1.1.2 Kişiler Arası İlişkiler İle İlgili Kültürel Aktarımlar.....	109
5.1.1.3 Değerler ve Günlük Yaşam İle İlgili Kültürel Aktarımlar	113
5.1.1.4 Edebiyat, Sanat ve Müzik İle İlgili Kültürel Aktarımlar	116
5.1.1.5 Gelenek ve Folklor İle İlgili Kültürel Aktarımlar	120
5.1.1.6 Sosyal Yaşam İle İlgili Kültürel Aktarımlar	123
5.1.1.7 Coğrafya Ve Mekân İle İlgili Kültürel Aktarımlar	125
5.1.2 TYB1'de Yer Alan Kültür Öğelerinin Dağılımı	126
5.1.3 Türkçeye Yolculuk B2 ve Altay Türkçe Öğreniyorum B2'nin Kültürel Öğeler Açısından Karşılaştırılması	128
5.1.3.1 Günlük Yaşamla İlgili Kültürel Aktarımlar	129
5.1.3.2 Kişiler Arası İlişkiler İle İlgili Kültürel Aktarımlar.....	132
5.1.3.3 Değerler Ve Eğitim İle İlgili Kültürel Aktarımlar	135
5.1.3.4 Edebiyat, Sanat ve Müzik İle İlgili Kültürel Aktarımlar	138
5.1.3.5 Gelenek ve Folklor İle İlgili Kültürel Aktarımlar	141
5.1.3.6 Sosyal Yaşam İle İlgili Kültürel Aktarımlar	145
5.1.3.7 Coğrafya ve Mekân İle İlgili Kültürel Aktarımlar	147
5.2 Öneriler	156
5.2.1 Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler.....	156

5.2.2 İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	157
Kaynakça.....	158
Özgeçmiş ve İletişim Bilgisi	168

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Genel Dil Düzeyleri	7
Tablo 2. Metinlerdeki Kültürel Ögeler ve Alt Ögeler	38
Tablo 3. Türkçeye Yolculuk B1 Kitabı İncelemelerinde Kullanılan Metinler Listesi	42
Tablo 4. Türkçeye Yolculuk B2 Kitabı İncelemelerinde Kullanılan Metinler Listesi	54
Tablo 5. Altay Türkçe Öğreniyorum B1 Kitabı İncelemelerinde Kullanılan Metinler Listesi	70
Tablo 6. Altay Türkçe Öğreniyorum B2 Kitabı İncelemelerinde Kullanılan Metinler Listesi	86
Tablo 7. Yiyecek-İçecek ile İlgili Kültürel Aktarımlar.....	104
Tablo 8. Yemek Zamanları, Sofra Adabı ile İlgili Kültürel Aktarımlar	105
Tablo 9. Resmî Tatilleri-Çalışma Saatleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar	106
Tablo 10. Karşılıklı Konuşmalarda Yaşa, Cinsiyete, Yakınlık Derecesine, Sosyal Statüye, Resmîyete Göre Kullanılacak Sözcükler ve Kalıplar ile İlgili Kültürel Aktarımlar	106
Tablo 11. Yeme ve İçme Alışkanlıkları ile İlgili Kültürel Aktarımlar	107
Tablo 12. Oyunlar ile İlgili Kültürel Aktarımlar.....	108
Tablo 13. Spor ile İlgili Kültürel Aktarımlar	109
Tablo 14. Kişiler ile İlgili Kültürel Aktarımlar	110
Tablo 15. Selamlaşma İfadeleri ve Davranışları ile İlgili Kültürel Aktarımlar	111
Tablo 16. Aile Yapıları ve İlişkileri, Kuşaklar Arası İlişkiler ile İlgili Kültürel Aktarımlar	112
Tablo 17. Konuk Etme-İkram ve Hediyeler ile İlgili Kültürel Aktarımlar	113
Tablo 18. Değerler ile İlgili Kültürel Aktarımlar.....	113
Tablo 19. Eğitim ile İlgili Kültürel Aktarımlar	115

Tablo 20. Dil ve Tarih Bilinci/Sevinci ile İlgili Kültürel Aktarımlar	116
Tablo 21. Edebiyat ile İlgili Kültürel Aktarımlar.....	117
Tablo 22. Müzik ile İlgili Kültürel Aktarımlar	118
Tablo 23. Sanat ile İlgili Kültürel Aktarımlar	119
Tablo 24. El Sanatları Geleneği ile İlgili Kültürel Aktarımlar.....	120
Tablo 25. Sözlü Anlatımlar ve Sözlü Gelenekler ile İlgili Kültürel Aktarımlar	120
Tablo 26. Dinî Kurallara Dayalı Davranışlar ile İlgili Kültürel Aktarımlar	121
Tablo 27. Doğum, Evlilik Gelenekleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar	122
Tablo 28. Festivaller, Törenler, Kutlamalar ile İlgili Kültürel Aktarımlar	122
Tablo 29. Toplumsal Uygulamalar, Ritüeller, Bâtıl İnançlar ile İlgili Kültürel Aktarımlar	123
Tablo 30. Yasaklar ile İlgili Kültürel Aktarımlar.....	123
Tablo 31. Sosyal Yaşam-Diğerleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar	124
Tablo 32. Coğrafya ve Mekân ile İlgili Kültürel Aktarımlar	125
Tablo 33. Yiyecek-İçecek ile İlgili Kültürel Aktarımlar.....	129
Tablo 34. Yemek Zamanları, Sofra Adabı ile İlgili Kültürel Aktarımlar	130
Tablo 35. Resmî Tatilleri-Çalışma Saatleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar	130
Tablo 36. Boş Zaman Etkinlikleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar	131
Tablo 37. Karşılıklı Konuşmalarda Yaşa, Cinsiyete, Yakınlık Derecesine, Sosyal Statüye, Resmîyete Göre Kullanılacak Sözcükler ve Kalıplar ile İlgili Kültürel Aktarımlar	131
Tablo 38. Oyunlar ile İlgili Kültürel Aktarımlar.....	132
Tablo 39. Kişiler ile İlgili Kültürel Aktarımlar	133
Tablo 40. Selamlaşma İfadeleri ve Davranışları ile İlgili Kültürel Aktarımlar	134
Tablo 41. Konuk Etme-İkram ve Hediyeler ile İlgili Kültürel Aktarımlar	135
Tablo 42. Değerler ile İlgili Kültürel Aktarımlar.....	135

Tablo 43. Eğitim ile İlgili Kültürel Aktarımlar	137
Tablo 44. Dil ve Tarih Bilinci/Sevinci ile İlgili Kültürel Aktarımlar	137
Tablo 45. Edebiyat ile İlgili Kültürel Aktarımlar.....	138
Tablo 46. Müzik ile İlgili Kültürel Aktarımlar	139
Tablo 47. Sanat ile İlgili Kültürel Aktarımlar	140
Tablo 48. El Sanatları Geleneği ile İlgili Kültürel Aktarımlar.....	141
Tablo 49. Özel günler ve Gelenekler ile İlgili Kültürel Aktarımlar.....	142
Tablo 50. Dinî Kurallara Dayalı Davranışlar ile İlgili Kültürel Aktarımlar	142
Tablo 51. Doğum, Evlilik Gelenekleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar	143
Tablo 52. Festivaller, Törenler, Kutlamalar ile İlgili Kültürel Aktarımlar	143
Tablo 53. Danslar ile İlgili Kültürel Aktarımlar	144
Tablo 54. Toplumsal Uygulamalar, Ritüeller, Bâtıl İnançlar ile İlgili Kültürel Aktarımlar	145
Tablo 55. Sosyal Yaşam-Diğerleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar	145
Tablo 56. Coğrafya ve Mekân ile İlgili Kültürel Aktarımlar	147
Tablo 57. TYB1-TYB2 ve ATÖB1-ATÖB2 Kitaplarının Kültür Öğeleri	151

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. AOBM’de Belirtilen Düzeyler.....	6
Şekil 2. Türkçeye Yolculuk B1’in Kültür Öğeleri Dağılımı.....	126
Şekil 3. Altay Türkçe Öğreniyorum B1’in Kültürel Öğeleri Dağılımı	127
Şekil 4. Türkçeye Yolculuk B1 ve Altay Türkçe Öğreniyorum B1’in Kültür Öğeleri Karşılaştırılması	128
Şekil 5. Türkçeye Yolculuk B2’nin Kültür Öğeleri Dağılımı.....	148
Şekil 6. Altay Türkçe Öğreniyorum B2’nin Kültürel Öğeleri Dağılımı	149
Şekil 7. Türkçeye Yolculuk B2 ve Altay Türkçe Öğreniyorum B2’nin Kültür Öğeleri Karşılaştırılması	150
Şekil 8. TYB1 ve ATÖB1 Kitaplarının Kültür Öğelerine Göre Karşılaştırılması...	152
Şekil 9. TYB2 ve ATÖB2 Kitaplarının Kültür Öğelerine Göre Karşılaştırılması...	153
Şekil 10. Türk Kültürü, Yabancı Kültür ve Ortak Kültüre Göre TYB1 ve ATÖB1’in Karşılaştırılması	154
Şekil 11. Türk Kültürü, Yabancı Kültür ve Ortak Kültüre Göre TYB2 ve ATÖB2’nin Karşılaştırılması	155

BÖLÜM I

GİRİŞ

Yabancı bir dil öğrenmek hedef dilin sadece dil sistemini öğrenmek değildir. Dili tam olarak kullanabilmek için nerede ne denileceği de bilinmelidir. Bu da dilin kültürel kodlarını bilmekle mümkündür. Hedef dili konuşan toplumun davranışlarının ve değer yargılarının anlaşılabilmesi için dünyaya onların penceresinden bakmak gereklidir. Dil öğrenen kişi hedef dilin kültürü ile kendi kültürünü karşılaştırır. Aradaki benzerlikleri ve farkları kavrar. Böylelikle olaylara bakış açısı genişler, kültürlerarası iletişimi gerçekleştirir.

Yabancı dil öğretiminde faydalanılan yaklaşım, yöntem ve teknikler çeşitlilik göstermektedir. Yabancı dil öğretmeni, öğrencilerin dil öğrenme amaçlarına göre eğitim planı hazırlamalıdır. Hazırlanan plan öğretmen için yol haritasıdır. Başarılı bir eğitimin temelinde öğrencinin amacına uygun hazırlanmış eğitim planı bulunmaktadır. Öğretmen hazırladığı eğitim programına göre bu yaklaşım ve yöntemlerden uygun olanı seçecektir. Seçilen yaklaşım ve yöntemin sınıf ortamında uygulanması tamamen öğretmene bağlıdır. Demirel'in (2012) Yabancı Dil Öğretimi Dil Pasaportu Dil Biyografisi Dil Dosyası eserinde bahsettiği gibi öğretmen ders anlatımı esnasında *dört temel beceriyi geliştirme, etkinlikleri önceden planlama, basitten karmaşığa soyuttan somuta doğru öğretme, görsel ve işitsel araçları kullanma, hedef dil haricinde ana dili gerektiği durumlarda kullanma, bir seferde bir yapıyı öğretme, bilgilerin günlük hayatta kullanılmasını sağlama, öğrencilerin derse etkin katılımlarını sağlama, bireysel farkları dikkate alma ve öğrencileri güdüleme ve cesaretlendirme* (Demirel, 2012: 29-33) ilkelerine dikkat etmelidir.

Kaplan'ın 2018'de 35. basımı yapılan Kültür ve Dil kitabında dil ve kültür konusu ayrıntılı bir şekilde irdelenmektedir. Dil ve kültür karşılıklı etkileşim içindedir. Dil

geliştikçe kültürü besler, kültür beslendikçe de dil gelişir. Kültürün toplumu birleştirirken kullandığı temel malzemesi dildir. Kültürel gelişim ve etkileşim sonucunda yeni ögeler oluşur veya başka kültürlerden ögeler alınır. Böylelikle dil yeni ögeler için yeni sözcükler türetir. Kültür dili dil de kültürü besler (Kaplan, 2018: 142-144).

Yabancı öğrenciler dil öğrenim sürecinde hedef dilin kültürünü de öğrenmektedirler. Bu öğrenim sürecinde öğrenci kendi kültürü ile hedef dilin kültürünü karşılaştırabilmelidir. Bu karşılaştırma sonucunda öğrenci kültürler arasındaki farkların veya benzerliklerin farkına varır. Bu farkındalık öğrencinin dil öğrenim sürecini olumlu yönde etkiler.

Yabancı dil öğrenmek günümüzde zaruri ihtiyaç hâline gelmiştir. Yabancı dil öğrenmenin insana birçok nitelik kazandırmaktadır. Yeni bir dil öğrenen kişi etrafındaki olaylara farklı açılardan bakmayı öğrenir, tek yönlü değerlendirmeler yapmaz. Olaylara farklı pencerelerden bakabildiği için eleştirel ve yaratıcı düşünebilirler. Çevresinde ve dünyada olup bitenleri daha iyi tanımlar ve daha iyi anlar. Farklı bakış açılarına sahip olduğundan dolayı da hoşgörüsü gelişir. Yabancı dil öğrenirken kültürünü de öğrenir. Böylelikle yeni kültürle kendi kültürünü karşılaştırma fırsatı bulur. Kültürler arasındaki farkları ve benzerlikleri tespit eder. Kendi kültürüne ve diğer kültürlerle karşı farkındalığı artar. Yabancı dilin kullanıldığı ortamlarda kendini ifade eder. Bu da kişiye özgüven kazandırır. Ayrıca sosyal iletişim becerisini de kazandırır. Yabancı dil öğrenmenin eğitim ve iş hayatında da sağladığı üstünlükler vardır. Yabancı dil öğrenen kişi eğitimini yurt dışında tamamlayabilir. Yurt dışında aldığı eğitimle iş hayatında iyi konumlarda çalışabilir. Liderlik becerisi varsa üst düzey bir çalışma olanağı elde edebilir. Uluslararası çalışmalarda kendine yer bulabilir (İşcan, 2011).

Dil öğretiminde kullanılan temel unsurlardan biri de kitaptır. Rehberli veya rehbersiz eğitimde kitap kullanılmaktadır. Kültür aktarımının en etkin şekilde yapılacağı ders materyali kitaptır. Kitaplarda hangi seviyelerde hangi kültür öğelerinin ne kadar verileceği konusu tartışılmıştır. Okur ve Keskin'e (2013) göre verilen kültürel ögeler A1 ve A2'de doğrudan; B1 ve B2'de bazen dolaylı bazen doğrudan; C1 ve C2'de derinlemesine dolaylı ifadeler niteliğindedir.

1.1 PROBLEM CÜMLESİ

1. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için kullanılan Türkçeye Yolculuk B1 ve B2 ile Altay Türkçe Öğreniyorum B1 ve B2 kitabı kültür aktarımı açısından yeterli midir?
2. Kültür öğelerinin verilişi açısından Türk kültürü, yabancı kültür ve ortak kültür öğelerinin kitaplara göre oranı nedir?
3. Kültür öğeleri tablosuna göre Türkçeye Yolculuk ve Altay Türkçe Öğreniyorum kitaplarının kültür aktarımı açısından birbirlerine göre durumu nasıldır?

1.2 ARAŞTIRMANIN AMACI

Dil ve kültür birbirlerini kapsayan kavramlardır. Yabancı dil öğretiminde hedef dil öğretilirken o dilin içinde bulunduğu kültür de öğretilmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kaynak olarak kullanılan kitap setlerinde kültür aktarımı da yapılmaktadır. Kültür aktarımıyla farklı kültürlere mensup bireyler arasında iletişim kurulması, bireylerin farkındalığının artırılması ve kültürel farklılıkları anlayışla karşılamalarının sağlanması beklenmektedir. Bu araştırmada Türkçeye Yolculuk Türkçe öğretim seti B1 ve B2 seviyesi kitapları ile Altay Türkçe Öğreniyorum B1 ve B2 kitaplarının daha önce hazırlanmış olan ölçüte göre kültür aktarımı açısından incelenerek kültürel unsurların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucu, yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmakta veya yazılacak olan diğer kitaplara yol gösterici olacaktır.

1.3 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Dil öğretiminde kültür aktarımına birçok araştırmada değinilmiştir. Dil öğretiminde kültür aktarımının gerekliliği vurgulanmıştır. Kültür aktarımı olmadan dil öğretimi yapmak doğru değildir. Kültür aktarımı yapılmadan yapılan dil öğretiminde öğrenci dilin yapısal özelliklerini öğrenir fakat anlamsal alt yapısını öğrenemez. Hangi durumda nasıl hareket edeceğini, ne diyeceğini bilmediğinde zor duruma düşebilir. Ne zaman, nasıl davranması, ne söylemesi gerektiğini kültür aktarımı sayesinde öğrenir. Böylece öğrenmek istediği dili daha iyi kavrar, kendini daha rahat ifade eder, yanlış anlaşılmalara da mahal vermez (Bölükbaş ve Keskin, 2010; Güzel, 2014: 225; Günday, 2015: 202; İşcan, 2011; Okur ve Keskin, 2013; Yılmaz ve Şeref, 2013).

Öğrenci yeni bir dil öğrenmeye başladığında o dilin beslendiği kültürün içine de girmekte olduğunu Bölükbaş ve Keskin (2010), Demir ve Açık (2011), Koçer (2013) ile Okur ve Keskin'de (2013) belirtmiştir. Bu kültür kendi kültürüne yakın kültürle beslenen bir dil öğreniyorsa kendi kültürüyle benzer öğeleri, benzer kelimeleri ve benzer davranışları bulacaktır. Bu dil öğrenim sürecini hızlandıran bir unsur olabilmektedir. Bununla birlikte hedef dil kendi kültüründen uzak bir kültürden besleniyor da olabilir. Bu durumda öğrenci kendi kültürü ile yeni kültür arasındaki farkları kavrayarak olaylara bakış açısını genişletir. Öğrenci her iki durumda da yeni kültürü kendi kültürü potasında eritir. Kendinde birleştirir, özümser. Böylelikle birey kültürler arası bilinç geliştirir. Hem de çok dilli olur. Kültürler arası bilince sahip olan bir kişi olaylara daha farklı açılardan bakabilecektir. Kendinden olmayana karşı da hoşgörüyle davranacaktır (Bölükbaş ve Keskin, 2010; Demir ve Açık, 2011; Koçer, 2013; Okur ve Keskin, 2013).

Bu çalışmayla yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarının orta seviyesinde verilen kültür öğeleri belirlenecektir. Yabancı dil Türkçe kitaplarındaki kültür aktarımıyla ilgili durum belirlenecektir. Ayrıca yeni yazılacak kitaplarda olması gereken kültür unsurları da belirlenmiş olacaktır. Böylelikle alanda kullanılan ders kitaplarındaki kültür aktarımı farkları en aza inecektir. Hedef dilin somut ve soyut unsurlarından faydalanarak kültürün aktarılmasının önemi vurgulanan AOBM'de hedef dilin sosyokültürel bilgisinin verilmesi gerektiği belirtilir ve bunlar 7 ana başlık altında

sıralanır: 1. Günlük yaşam, 2. Yaşam koşulları, 3. Kişiler arası ilişkiler, 4. Değerler, inançlar ve tutumlar, 5. Beden dili, 6. Sosyal gelenekler ve 7. Geleneksel davranışlar. Çalışmanın ilerleyen kısımlarında bulgular bu 7 ana başlık ve alt başlıklara göre sınıflandırılacaktır.

Çalışmada kullanılan Türkçeye Yolculuk ve Altay Türkçe Öğreniyorum setleri özel yayınevleri tarafından basılmış kitaplardır. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının (YÖK) Tez Merkezi çevrim içi olarak tarandığında 27.04.19'a kadar yapılan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma bu açıdan bir ilk olma özelliği taşımaktadır (WEB2).

1.4 VARSAYIMLAR

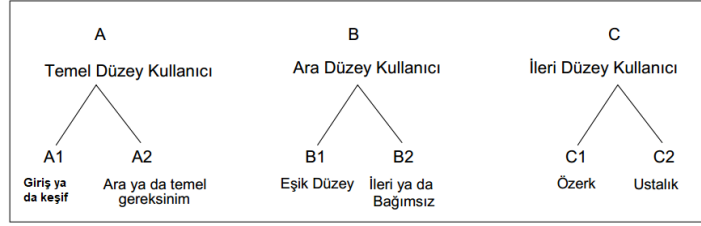
Bu araştırmadaki varsayımlar;

1. Türkçeye Yolculuk B1 ve B2 kitaplarında kültür aktarımına önem verilmiştir.
2. Altay Türkçe Öğreniyorum B1 ve B2 kitaplarında kültür aktarımına önem verilmiştir.
3. Kültür aktarımında kullanılan kültürel unsurlar orta seviyeye uygundur.
4. Kültürel öğelerin tespiti için hazırlanan ölçeğin yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.5 SINIRLILIKLAR

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninde (AOBM) dil öğrenimini altı düzeyli ve üç genel düzeyli olmak üzere iki düzlemde incelenmektedir. Altı düzeyli çerçevede düzeyler; 1. Giriş ya da Keşif Düzeyi, 2. Ara Düzey ya da Temel Gereksinim Düzeyi, 3. Eşik Düzey, 4. İleri Düzey ya da Bağımsız Konuşucu, 5. Özerk Düzey ya da Gerçek Kullanımsal Yetenek ve 6. Ustalık olarak belirlenirken üç genel düzeyli gösterimi ise temel, ara ve ileri düzey (A, B, C) adlandırılmıştır. Temel dil kullanımı A1 ve A2, bağımsız dil kullanımı B1 ve B2, yetkin dil kullanımı C1 ve C2 olarak kendi içinde iki

basamağa ayrılmıştır. Genel düzeyler ve alt düzeyler Şekil 1’de verilmiştir (AOBM: 20-21).

Şekil 1. AOBM’de Belirtilen Düzeyler

Ara düzey dil kullanıcısı B1 seviyesinde bildiği bir konuda açık bir şekilde konuşulduğunda konuşmanın ana hatlarını anlayabilir. Günlük hayata dair ve iş ile ilgili metinleri okuduğunda anlayabilir. İlgili alanına giren ve güncel konularda konuşabilir. Bildiği konularda basit metinler yazabilir, deneyimlerinden bahsedebilir. B2 seviyesinde ise B1’e göre uzun konuşmaları anlayabilir. Haberleri ve filmleri takip edebilir. Okuduğu metinde savunulan tezi ve çağdaş edebî metinleri anlayabilir. Öğrendiği dilin anadili konuşanları ile tartışmalara girebilir. Rapor hazırlayabilir ve bilgilerini aktarabilir. Bağımsız kullanıcı olan B seviyesinin genel dil özellikleri Tablo 1’de verilmiştir (WEB11; Birol ve Özbay, 2013: 16; Sarıçoban, 2015: 123).

Tablo 1. Genel Dil Düzeyleri (AOBM, t.y.: 22; Özbay, Melanlıoğlu, Büyükkiz ve Uyar, 2013:16; CEFR, 2018: 105)

Ara Düzey Kullanıcı	B1	Açık ve standart bir kullanıldığında iş, okul, eğlence, vb. gibi bildik şeyler hakkındaki ana konuları anlayabilir. Dilin konuşulduğu ülkede seyahat ederken ortaya çıkabilecek sorunların üstesinden gelebilir. Bildik ya da ilgi alanlarına giren konularla bağlantılı metin üretebilir. Tecrübelerini, olayları, hayallerini, umutlarını ve hedeflerini anlatabilir, görüşlerinin ve planlarının sebeplerini kısaca açıklayabilir
	B2	Kendi uzmanlık alanındaki teknik tartışmalar dâhil somut ve soyut konularındaki karmaşık metinlerin ana fikrini anlayabilir. Her iki taraf için de zorlanmadan ana dili konuşucusuyla akıcı bir ölçüde ve rahatlıkla iletişim kurar. Geniş bir konuda açık ve detaylı bir metin üretebilir, güncel bir konuya ilişkin görüş bildirebilir ve çeşitli olasılıkların olumlu ve olumsuz yanlarını ortaya koyarak bir konu hakkındaki görüşlerini açıklayabilir.

Bu çalışmamız özel yayınevleri tarafından hazırlanmış olan Türkçe öğretim setlerinin iki tanesi ile sınırlandırılmıştır.

Çalışma yine bu öğretim setlerinin B1 ve B2 seviyeleri ders kitapları ile sınırlı tutulmuştur.

Çalışmada kültür öğeleri tespit edilirken AOBM’de geçen sosyo-kültürel öğeler ile oluşturulan tablo kullanılmıştır.

Çalışmada kültürel öğeler belirlenirken okuma metinleri kullanılmıştır.

1.6 SİMGELER VE KISALTMALAR

AOBM: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni

ATÖB1: Altay Türkçe Öğreniyorum B1

ATÖB2: Altay Türkçe Öğreniyorum B2

CEFR: Common European Framework Of Reference For Languages: Learning, Teaching, Assessment

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

TDK: Türk Dil Kurumu

TİKA: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı

TÖMER: Türkçe Öğretim ve Uygulama Merkezi

TYB1: Türkçeye Yolculuk B1

TYB2: Türkçeye Yolculuk B2

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNİN TARİHİ SÜRECİ

Türklerin tarihsel süreçte kültürel, ticari ve askerî erki nedeniyle Türkçe pek çok kişi tarafından öğrenilmek istenen bir dil olmuştur. Yabancı dil olarak Türkçe eğitiminden bahsetmeden önce Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin gelişimini ana hatlarıyla gözden geçirmek yerinde olacaktır.

Yabancılara Türkçe eğitiminin tarihinde kullanılan ilk eser Dîvânu Lugâti't-Türk'tür. Dîvânu Lugâti't-Türk'ün yazarı Kâşgarlı Mahmud'dur. Kâşgarlı Mahmud, bu eseri ile Türkçenin söz varlığının gücünü ortaya koyarak Araplara Türkçe öğretmeyi amaçlamaktadır. Eser; Türklerin çeşitli boylarının ağız özellikleri, sözlü edebiyat örnekleri, atasözü ve deyimler, Türk boyları hakkında bilgi, Türk boyları haritası, 12 hayvanlı Türk takvimi ve nevruz gibi birçok konuda bilgi içermektedir (WEB1). Kâşgarlı Mahmud tarafından Dîvânu Lugâti't-Türk'te yer alan kültürel öğelerle birlikte dil eğitiminde uygulanması gereken unsurlara da yer verilmiştir. Akyüz'e (2018: 38) göre eserde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şunlara dikkat edilmiştir:

1. “Önce dil bilgisi kuralı verilmemiştir. Birçok örnekler verip kurala ulaşma istenmiştir. Günümüz yabancı dil eğitiminde kullanılan tümevarım metodu kullanılmıştır.
2. Dil eğitiminde örnek vermenin ve kullanılan metinleri önemi iyi anlaşılmıştır. Verilen örnekler günlük hayattan, atasözlerinden ve şairlerden seçilmiştir.

3. Dil eğitimini verirken aynı zamanda Türk kültürünün aktarılmasına özel önem verilmiştir.
4. Dil eğitiminde tekrarın önemli olması nedeniyle yeri geldiğinde hatırlatmalar yapılmıştır. Bu da günümüzdeki sarmal yaklaşım metoduyla benzerlik göstermektedir.
5. Kâşgarlı Mahmud, eserini iki yıllık süre içinde üç kez yazıp beğenmemiş ve dördüncü kez yazıldığında beğenmiştir. Bu açıdan bir eser yazmanın önemini bize göstermiştir.”

Türkçenin öğretimi alanında dikkat çeken ikinci eser Kıpçak Türkçesi döneminde yazılan Codex Cumanicus'tur. Codex Cumanicus 13.yy.da yazılmıştır. Eser iki bölümden oluşmaktadır. Bir bölümü Latince, Farsça ve Kuman Türkçesinden oluşan bir sözlüktür ve İtalyanca Codex olarak adlandırılmıştır. İkinci bölüm de Alman misyonerler tarafından hazırlanan Kuman Türkçesine çevrilmiş Hıristiyanlık metinleri içermektedir. Bu bölüm Almanca Codex diye anılmaktadır. Suriye ve Mısır'ın Kıpçak hakimiyetine girdiği Memlûk Devleti (1250-1517) döneminde halkın idare dili Türkçeyi öğrenmesi için birçok eser kaleme alınmıştır. Bu eserler sözlük ve dil bilgisi kitapları, dinî eserler ile çeşitli eserler (veterinerlik, askerlik ve Gülistan tercümesi) olarak sınıflandırılır. Sözlük ve dil bilgisi eserleri olarak Kitâbü'l-İdrâk li-lisâni'l-etrâk, Kitâb-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî, Kitâbü't-Tuhfeti'z-Zekiyye fi'l-lugati't-Türkiyye, Kitâbü Bulgati'l-müşâk fi lugati't-Türk ve'l-Kıfçak sayılabilir (Güntekin ve Balcı, 2017: 52-54).

Osmanlı Devleti döneminde yabancılara Türkçe öğretimi örneği olarak devşirme usulünde küçük yaşta alınan yabancı çocukların eğitildiği Enderun okulları verilebilir. Enderun okullarındaki zorunlu dersler içinde Arapça, müzik, Kuran dersleri ile verilen Türkçe dersleri vardır (Akarsu, 2004: 98). Yine Osmanlı döneminde Avrupalı devletlerin tercüman yetiştirmek amacıyla kurdukları Dil Oğlanları Mektepleri bulunmaktadır. 16.yy.dan itibaren kurulmaya başlayan Dil Oğlanları Mekteplerini Venedik, Fransa, Avusturya, Polonya ve İngiltere açmıştır. O dönemde bu mekteplerde Türkçe yabancı dil olarak sistemli ve bilinçli öğretilmekteydi. Buradan mezun olunduktan sonra uluslararası diplomat veya çevirmen olarak çalışanlar Avrupa ve Osmanlı arasında kültür köprüsü de oluşturmaktaydılar (Güntekin ve Balcı, 2017: 58-59).

Cumhuriyet dönemini incelediğimizde 1932’de bizzat Atatürk’ün *Türk Dili Tetkik Cemiyeti*’ni (Türk Dil Kurumu) “*Türk dilinin öz güzelliğini ve zenginliğini meydana çıkarmak, onu yeryüzü dilleri arasında değerine yarasır yüksekliği eriştirmek*” amacıyla kurdurması Türkçeye verdiği önemin en önemli göstergesidir (WEB3). Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin 1991’de dağılmasının ardından kurulan Türk devletleri ile soysal, ekonomik ve kültürel ilişkilerin organizasyonu için 1992’de kurulan Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı’nın (TİKA) yurt içinde ve yurt dışında eğitim faaliyetleri bulunmaktadır (Güntekin ve Balcı, 2017: 71-73; WEB4).

TİKA’nın eğitim faaliyetlerine son vermesinden sonra 2007’de kurulan Yunus Emre Vakfı Türkiye ve Türk kültürünü tanıtırken Türkçe ve diğer sanatlarda yurt dışında eğitim faaliyetleri yürütmek amacıyla kurulmuştur. Yurt dışında 56 merkezde Yunus Emre Enstitüsü (YEE) ile eğitimlerini sürdürmektedir (Güntekin ve Balcı, 2017: 79-81; WEB5).

1984’te Ankara Üniversitesi bünyesinde yabancılara Türkçe öğretmek için Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) kurulmuştur (WEB6). Yurt içinde veya yurt dışında Türkçe öğretmek ve Türk kültürünü tanıtmayı amaçlayan Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÖMER) 1994’te kurulmuştur (WEB7).

2000’de İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Bölümünden ayrılarak yabancı dil olarak Türkçe eğitiminin de verildiği İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi kurulmuştur (WEB8). Bunlarla birlikte birçok üniversite bünyesinde TÖMER bulunmaktadır (WEB9).

TÖMER’ler haricinde Halk Eğitim Merkezleri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hayat Boyu Öğrenme Merkezi (İSMEK) gibi belediyelerin bünyelerindeki diğer birimlerde yabancılar için Türkçe öğretimi yapılmaktadır (WEB10).

2.2 KÜLTÜR

Kültür insanlığın var oluşundan beri ürettiği her şeyi içine alan bir kavramdır. Sayısız araştırmaya konu olan kültürün tanımları da çeşitlilik göstermektedir. Her bilim

kültürü kendi penceresinden tanımlamaktadır. Günümüzde de kültürün tanımlanması devam etmektedir. Bu nedenle kültür çok tanımlı bir kavramdır.

Güvenç kültür kelimesinin kökeninin Latince'deki colere (ekip biçmek) sözcüğü olduğunu belirtmiştir. Culture de ekin anlamında kullanılmıştır. Uygarlık anlamında kullanılışı XX. yy.ın başlarına dayanmaktadır (Güvenç, 1996: 96).

Kültür kelimesi Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından hazırlanan Güncel Türkçe Sözlük'te Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin. şeklinde açıklanmaktadır (WEB12). Yine TDK'nin hazırlamış olduğu Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğüne baktığımızda kültür birçok bilim dalına göre açıklanmıştır. TDK'nin Eğitim Terimleri Sözlüğü'nün (WEB13) tanımında: Kültür (Lat. cultura < colere = bakmak, özenmek) :

1. (En dar anlamda) Bedenle ve ruhla ilgili belli yetileri geliştirme:

Kültürfizik = Beden yapısını bakımla geliştirme; matematik kültürü = Matematik bilgisini geliştirme.

2. (Daha geniş anlamda) Eğitim görmüş ve bu eğitimle beğenisi, usavurma ve eleştirme gücü gelişmiş bir kişilik kazanmış durumda olma.

3. Bir toplumun, kendi iç yasalarına göre, biçim kazanması ve gelişmesi. Nietzsche kültürü, bir ulusun bütün yaşama biçimlerinde birlikli bir üslup kazanması diye tanımlar.

4. Bir toplumun yaşama biçimlerinin çeşitli alanlarda olgunlaşması.

5. Tarihin sürekliliği içinde insanlar yoluyla ve insanlarda gerçekleşen tinsel biçimlenme süreci; insanın tinsel başarıları ve yaratışları.

6. Tüm olarak tinsel ve törel yaşam; geniş bir toplumun bütün alanlarında ortak olan dinsel, ahlaksal, estetik, teknik ve bilimsel nitelikteki toplumsal olayların bütünü.

Gökalp, Türkçülüğün Esasları adlı eserinde kültürü "hars" olarak betimler. Toplumu inşa eden fertleri birleştiren, bireyler arasındaki uyumu sağlayan kurumlar harsın kurumlarıdır. Kurumların bütünü o toplumun harsını yani kültürünü oluşturur. Gökalp'ın da dediği gibi kültür bir topluma yön veren, düzeni sağlayan, insanların

birbirine kenetlenmesini sağlayan harçtır. Birçok toplumsal ögeyi içinde barındırır. Bu ögelerden en önemlisi, bir milleti diğerinden ayıran temel unsur olan dildir. Dilden sonra toplumsal kurallar, ahlaki değerler ve din kuralları gelmektedir (Gökalp, 1968: 27-28).

Güngör kültürü, bir cemiyetin kendi problemlerini çözmenin bir tarzı olarak benimsenmiş olup kullandığı her türlü davranış sistemleri ve maddî vasıtaların bir terkididir, şeklinde tanımlamaktadır (Güngör, 1995: 31).

Güvenç, Kültürün ABC'si kitabında Tylor'dan yaptığı alıntıyla kültürü "... toplumun üyesi olarak, insan türünün öğrendiği, edindiği, bilgi, sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bütündür." diye tanımlamaktadır (Güvenç, 2002: 54).

Kültürün dört farklı anlamda kullanıldığını belirten Güvenç (1996: 97), bu alanlardan ilkinin bilim olduğunu söyler. Bilim alanındaki kültür uygarlıktır. Eğitim süreci ürünlerini beşeri kültür olarak ikinci sırada belirtir. Resim, müzik, heykel, mimari gibi güzel sanatlar ürünlerini estetik alanındaki kültürü üçüncü sırada ele alır. Dördüncü anlamda ise üretme, tarıma alanındaki faaliyetleri biyolojik ve teknolojik kültür alanı diye belirtir.

Tanımlamaların genelinden anladığımız kültürün insan topluluklarında oluştuğudur. İnsanlar arasındaki iletişim neticesinde kültürel ögeler oluşmaktadır. Oluşan kültürel unsurlar yeni nesillere aktarılarak kültürün sürekliliği sağlanmıştır. Bu da kültür toplumun içinde yaşayan bir unsur olduğunu göstermektedir. Her canlının yaşam evreleri olan doğma, yaşama ve ölme kültür unsurları için de geçerlidir. Her kültür ögesi uzun süre yaşayamaz. Bir zaman sonra kullanılmaz yani ölür.

2.3 DİL

Dil; TDK'nin Dil Bilimi Terimleri Sözlüğünde "insanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu, düşünce ve isteklerin ses, şekil ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına göre biçimlenmiş ortak kurallarının yardımı ile başkalarına

aktarılmasını sağlayan, seslerden örölü çok yönlü ve gelişmiş bir sistem” olarak tanımlanmıştır (WEB14).

Ergin (1998:7) dili; insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örölmüş muazzam bir yapı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir, diye tanımlamıştır.

Banguoğlu (1998: 9) “insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemi” olarak tanımladığı dilin, konuşma özelliğiyle birleşerek insanı diğer canlı türlerinden farklı kılışına dikkat çekmektedir. Ayrıca dil insan topluluklarında oluşan bir sosyal kurum olduğunu da belirtmiştir.

Güzel (2014: 18), dili “muhakemenin uzanabildiği sınırları, duyguların erişebildiği hayalin tanıyabildiği bölgeleri görüntüleri adlandıran bir sistem” olarak tanımlamıştır.

Aksan’a (2009: 15) göre dil “her yönüyle bir ulusun kültürünün de aynasıdır; insanın ve uygarlığın en önemli belirtisi”dir.

Bu tanımlamalardan yola çıkarak dil bir sistemler bütünüdür. Her dilin kendine özgü kuralları, yapısı vardır. Dil seslerden oluşmaktadır. Her dil bünyesinde farklı sesler barındırır. Dil iletişimin birincil aracıdır. İnsan ilişkilerinde iletişim aracı olarak dil kullanılır. Dil insanların düşünme aracıdır. Dil insanların kullandığı bir araçtır. Diğer canlıların kullandığı iletişim araçların insan dili kadar sistematik olmadığı bilinmektedir (Demirel, 2012: 2).

Özüdoğru ve Dilman’ın (2014: 35) Pinker’dan aktardığına göre insan dilinin özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

1. İnsan dili karmaşık ve özel bir beceridir.
2. İnsan dili çocuklarda kendiliğinden gelişir.
3. İnsan dili, kullanıcının bilinçli bir çabası olmadan, okulda öğretilmeden, dili oluşturan mantıktan habersiz herkeste aynı şekilde gelişir.
4. İnsan dili, bilgi işlem veya akıllı davranış gerektiren daha genel yetenekler ile ilgili değildir.

Bu tasniften de anlaşıldığı üzere dili tek bir açıdan tanımlamak mümkün değildir. İnsanın olduğu bütün alanlarla dilin de ilişkisi vardır.

Yapılan tanımlamalarda da görüldüğü üzere insanların birincil iletişim aracı olan, insan topluluklarını millet yapan, birbirine bağlayan, toplum içi kuralları oluşturan, insanların oluşturdukları kültürel unsurları tanımlayan ve gelecek nesillere aktaran toplumun yapı harcı dildir. Dil yaşar ve yaşadığı sürece de ulusu var eder.

2.4 DİL KÜLTÜR İLİŞKİSİ

Yabancı dil öğrenmek günümüzde zaruri ihtiyaç hâline gelmiştir. Yabancı dil öğrenmenin insana birçok nitelik kazandırmaktadır. Yeni bir dil öğrenen kişi etrafındaki olaylara farklı açılardan bakmayı öğrenir, tek yönlü değerlendirmeler yapmaz. Olaylara farklı pencerelerden bakabildiği için eleştirel ve yaratıcı düşünebilirler. Çevresinde ve dünyada olup bitenleri daha iyi tanımlar ve daha iyi anlar. Farklı bakış açılarına sahip olduğundan dolayı da hoşgörüsü gelişir. Yabancı dil öğrenirken kültürünü de öğrenir. Böylelikle yeni kültürle kendi kültürünü karşılaştırma fırsatı bulur. Kültürler arasındaki farkları ve benzerlikleri tespit eder. Kendi kültürüne ve diğer kültürlerle karşı farkındalığı artar. Yabancı dilin kullanıldığı ortamlarda kendini ifade eder. Bu da kişiye özgüven kazandırır. Ayrıca sosyal iletişim becerisini de kazandırır. Yabancı dil öğrenmenin eğitim ve iş hayatında da sağladığı üstünlükler vardır. Yabancı dil öğrenen kişi eğitimini yurt dışında tamamlayabilir. Yurt dışında aldığı eğitimle iş hayatında iyi konumlarda çalışabilir. Liderlik becerisi varsa üst düzey bir çalışma olanağı elde edebilir. Uluslararası çalışmalarda kendine yer bulabilir (İşcan, 2011).

Dili, insan beyni destekler. Düşünceye araç olur. Düşüncelerimizi konuşma ile dışa vururuz. Konuşmanın da temel aracı dildir. Dil olmasaydı düşünme, konuşma olmazdı. İnsanlar bugünkü seviyelerine gelemezlerdi. Dil; insanlar arasında ilişkiler kurarak bir toplum içindeki birliği, toplumlar arasında ilişkiler kurarak da devletler arası ilişkileri düzenlemede araçtır. Dil, kültürel birikimi yeni nesillere aktarmak için en önemli araçtır. Dil bir ulusu diğerlerinden ayıran en önemli unsurdur. Aynı dili konuşan insanlar aynı kültürün de paydaşdır. Dil bir ulusun her yere götürebildiği hazinesidir. Millî bilincin en kuvvetli kaynağı ve belirtisi, hürriyetin temeli dildir. Bir dil öğrenmek

o dilin yaşadığı kültürü yakından tanımakla en iyi seviyeye ulaşır (Ergin, 1998: 10-11; Güvenç, 1996: 108).

Her kültür bir dil temeli üzerine kurulmuştur. Dil kültürü hem inşa eder hem de iletir. Bir bebeğin dil öğrenmesi demek yaşadığı milletin kültürünü öğrenmesi demektir. Bir bakıma ana dili öğrenme kültürlemedir. Birey içine doğduğu toplumun dilini öğrenerek o toplumun bir ögesi olur ve toplumda genel kabul görmüş dünya görüşünü benimser (Güvenç, 1996: 122).

Dil geçmişten gelen kültür unsurlarını geleceğe aktarırken atasözü, deyim, ninni, türkü, mani gibi sözlü edebiyat ürünlerinden yararlanır. Toplumsal hafızaya alınan bu ürünler yeni nesillere aktarılır. Bu yönü ile dilin geçmişten geleceğe kurulan bir köprü olduğu görülmektedir. Kültür ve dil birbirlerini besleyen iki kaynaktır. Dil varlığını kültüre, kültür sürekliliğini dile borçludur. Sözlü edebiyat ürünlerinin yazıya geçirilmesiyle de kültür öğelerinin kalıcılığı sağlanmış olmaktadır. Dil sayesinde toplumsal birliğini oluşturan milletler hayatına devam etmektedir.

Genel olarak bakıldığında kültür ve dil kavramlarını birbirinden bağımsız tanımlamak olanaksızdır. Dilin tanımında kültür, kültürün tanımında dil vardır. Ana dil öğretiminde ve yabancı dil öğretiminde kültürel öğelerin yadsınamaz bir yeri vardır.

2.5 YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Her insan topluluğunun kültürü ve kültürünü yansıttığı aynası, dili vardır. Günümüzde toplumlar arası askerî, ticari, tarihî ve kültürel ilişkilerin gelişmesi konuşulan bütün dillerin uluslararası dil olmasını sağlamaktadır. Bunun akabinde kimi nüfus yoğunluğu kimi kültürel kimi ekonomik nedenlerden dolayı dünyada en çok konuşulan diller çok az sayıdadır. Yabancı dil bilmek günümüzde olmazsa olmazlar arasına girmiştir. Yabancı bir dil öğrenen kişi sadece dil öğrenmekle kalmaz, dünyaya o dilin gözlüğünden bakmaya başlar. O dilin mensup olduğu kültür çerçevesine girer. Kendi kültürü ve yeni kültür arasındaki benzer ve farklı yönleri bilir, farkındalığı artar. Ufku açılır, dünyaya bakış açısı genişler. Yabancı dil bilen kişi kendi kültürü ile yeni kültür arasında köprü vazifesi görür. Ticaret, turizm gibi ilişkiler kurulacaksa öncelik dili

bilinen ülkelerdedir. Kendi dilini öğreten devlet kültürel ve ekonomik açıdan birçok açıdan fayda sağlamaktadır (Yiğit, 2017: 73).

Ana dili edinimi ve yabancı dil öğrenimi arasında benzerlikler bulunsa da temel farkları Özüdoğru ve Dilman (2014: 11-12), Dörneyi'den aşağıdaki gibi aktarmıştır:

1. Ana dili edinimi esnasında başarısızlık ihtimali yoktur. Ama yabancı dil öğrenimi süreci başında dil öğrenmeye çok istekli olan bir öğrenci süreç sonunda başarısız olabilir.
2. Ana dili edinim sürecinde motivasyon etkili değildir ama yabancı dil öğreniminde önemli bir yere sahiptir.
3. Ana dili ediniminde dünyanın her yerindeki çocuklarda hemen hemen aynı süreç görülür. Yabancı dil öğreniminde ise bu süreç her bireyde farklıdır.
4. Ana dili öğrenen çocuk dünyayı keşfeder fakat yabancı dil öğrenenler ise bu bilgi birikiminin üzerine dil öğrenir.
5. Ana dili edinimi bireyi bir toplumun üyesi yapar. Yabancı dil öğreniminde bireyin hedef dilin toplumuna üye olup olmaması kendi isteğine bağlıdır.
6. Ana dil ediniminde bireyde önceden dil ile ilgili bilgi yoktur. Yabancı dil öğreniminde birey ana dilinden faydalanır. Bu durum bazen öğrenmeyi kolaylaştırır bazen de zorlaştırır.
7. Ana dili ediniminde birey girdiyi etraftan, doğal ortamında alır. Yabancı dil öğreniminde girdi sınıf ortamında olur, daha kısıtlıdır ve öğrencinin bu girdiden faydalanacağı kesin değildir.
8. Ana dili edinilir, yabancı dil öğrenilir.

Yabancı dil öğretiminde, istenilen dilin daha iyi öğretilmesi için birtakım ilke, yöntem ve teknikler kullanılmaktadır.

2.5.1 Dil Öğretiminde İlke, Yaklaşım ve Yöntemler

Yöntem ve teknik konusuna girmeden önce kavram karmaşasına yol açmamak için sıkça kullanılacak olan ilke, strateji, yaklaşım, yöntem ve teknik gibi temel kavramları açıklamakla başlayalım.

İlke: Genel anlamda temel düşünce veya kanıdır.

Strateji: İlk kullanımı askeri alanda olan strateji kavramı yabancı dil öğretimi açısından dil hedeflerinin belirlenmesidir.

Yaklaşım: Dil hedefinin belirlenmesinden sonra “*Dil nasıl öğrenilir?*” sorusuna verilen cevaplar yaklaşımı oluşturur.

Yöntem: Yaklaşımın derste uygulanışına yöntem denir. Kısa zamanda daha çok amaca erişmeyi sağlar.

Teknik: Belirlenen yöntemin sınıf içindeki etkinlikler esnasında kullanılan öğretme yoluna da teknik denmektedir.

Dil öğretiminde kullanılan temel ilke, yaklaşım ve yöntemler aşağıdaki gibi sıralanabilir.

2.5.1.1 Yabancı dil öğretiminde temel ilkeler

Yabancı dil öğretiminde öğrencinin başarısı öğretim sırasında öğretmenin benimsediği ilke yöntem ve tekniklere bağlıdır. Öğretmenin, öğrencinin dil öğrenme gayesini bilip o doğrultuda bir yol haritası oluşturması bütün eğitim sürecini etkiler. Başarılı bir yol haritası eğitim sonunda her iki tarafında memnun olmasını sağlar.

TDK'nin Eğitim Bilimleri Sözlüğünde (WEB15) “Temel düşünce, bireysel karar ve eylemlerin, tutarlı ve eleştirel biçimde değerlendirilmesine olanak sağlayan ana kural” olarak tanımlanan ilkeyi Demirel (2012: 29-33) yabancı dil öğretiminde 10 temel madde olarak açıklamıştır. Bu maddeler şunlardır:

1. Dört temel beceriyi geliştirme: Dil öğretilirken dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine eşit oranda dikkat edilmeli, bu beceriler bütüncül bir şekilde öğretilmelidir.

2. Öğretim etkinliklerini önceden planlama: Öğretim etkinlikleri; eğitim öğretim yılı boyunca sürecek olan etkinlikler, ünite ile sınırlandırılan etkinlikler ve günlük ders planı olarak üç aşamalı planlanır. Plansız yapılan derslerden istenilen verim alınamaz. Planlama başarının temelidir.

3. Basitten karmaşığa somuttan soyuta doğru öğrenme: Yabancı dil öğretiminde önce basit cümle yapıları verilir, sonra karmaşık yapıya geçilir. Nesne adları öğretilirken de sınıf içindeki nesnelere başlanır. Öğrenci somut sözcükleri öğrendikten sonra soyut sözcükleri öğrenebilir.

4. *Görsel ve işitsel araçları kullanma:* Ders esnasında kullanılan görsel veya işitsel araçlar öğrencinin derse ilgisini artırır, dikkat dağılmasını azaltır, dilin doğal ortamındaymış gibi öğretilmesine olanak sağlar. İşitsel materyaller doğru sesletimi öğretir. Öğrencinin görme, işitme gibi ders sırasında birden fazla duyu organını harekete geçirmek de öğrenmenin kalıcılığını sağlar.

5. *Ana dili gerekli durumlarda kullanma:* Sınıfta öğrenciler başlarda ana dili kullanılmalıdır. Öğretim ilerledikçe öğrenilen yapıların kullanılması teşvik edilmelidir. Öğrencinin, öğrendiği dil yapısını kullanması sağlanmalı, pratik yapma imkânı verilmelidir. Sınıf içinde ana dil kullanımı gerektiği durumlarda olmalıdır.

6. *Bir seferde tek bir yapıyı sunma:* Bir ders süresinde bir yapı verilmelidir. Birden çok yapı verildiğinde, birden çok cümle kalıbı verildiğinde verim alınmaz. Bir yapı tam olarak kavranmadan diğer yapıya geçilmemelidir. Öğretmen bilgiyi seviyeye uygun vermelidir. Başlangıç seviyesinde ileri düzey bir yapı verilmemelidir.

7. *Verilen bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlama:* Öğretimin kalıcı 7olmasını sağlamak için öğretilenlerin günlük hayatta kullanılabilir olması gerekmektedir. Öğrencinin bilgiyi günlük hayatta nasıl kullanacağı gösterilmeli, örnekler günlük hayattan olmalıdır.

8. *Öğrencilerin derse daha etkin katılmalarını sağlama:* Dersteki bütün öğrencilerin derse katılmaları tekrar, soru cevap, rol yapma, grup çalışmaları gibi tekniklerle sağlanmalıdır.

9. *Bireysel farklılıkları dikkate alma:* Her öğrencinin öğrenme seviyesi aynı değildir. Öğrenme hızlı, yavaş, görsel, işitsel vb. şekillerde olabilir. Öğretmen ders etkinliklerini bu durumu göz önünde bulundurarak planlamalıdır. Zor sorular yavaş öğrenen öğrencilere sorulmamalıdır. Bunun için de öğretmenin öğrencilerini yakından tanınması, gelişimlerini takip etmesi gerekmektedir.

10. *Öğrencileri güdüleme ve cesaretlendirme:* Öğretmen derse başlamadan önce öğrencileri derse hazır hâle getirmelidir. Örneğin anlatılacak yeni yapının ne zaman, nerede işine yarayacağını belirtmesi, öğrencinin dikkatini çekecektir. Derste kullanılan ipuçları, pekiştireç ve düzeltmelerde dikkatli olunması gerekir. Özellikle düzeltmeler

öğrencinin konuşmasını keserek yapılmamalıdır. Konuşma bittikten sonra bırakılmalıdır.

2.5.1.2 Yaklaşımlar

Dil öğretimi yaklaşımları yapılan çalışmalar neticesinde geleneksel, davranışçı, bilişsel ve yapılandırıcı başlıkları altında toplanmıştır.

Geleneksel Yaklaşımlar

Dil bilgisi yaklaşımı: Dil öğretiminde en önemli şey dil bilgisi kurallarının öğretimidir. Okuma, anlama ve yazma önceliklidir ama dinleme ve konuşma üzerinde durulmaz. Bu yaklaşımda dil bilgisi çeviri yöntemi uygulanır.

Kelime yaklaşımı: Öğrenciye ilk öğretilen kelimelerdir, düşüncesinden yola çıkarak önce öğrenciye yakın somut kelimeler daha sonra da soyut kelimeler öğretilmiştir. Doğrudan öğretim yöntemiyle birlikte kullanılmıştır.

Kültür yaklaşımı: Hedef dili öğretirken o dilin kültürü ve mantığı da öğretilmelidir, görüşünden yola çıkılmıştır. Kitaplara gezi yazıları, edebiyat, tarihi, coğrafya konuları veya romanların önemli kesitleri eklenmiştir.

Davranışçı Yaklaşımlar

Davranışçı yaklaşıma göre insan zihni boş bir levhadır, bu levhaya bilgiler uyarıcı ve pekiştirme yoluyla işlenir. Öğrenme, öğrencinin davranışlarını değiştirmek ve istenilen davranışları öğretmektir. Davranışlar temel alındığından dil öğreniminde zihinsel beceriler dikkate alınmaz. Zihinsel beceriler dikkate alınmadığı, öğrenciyi şartlandırdığı için eleştirilmiş ve zamanla terkedilmiştir.

Bilişsel Yaklaşım

Bilişsel yaklaşımın en önemli temsilcisi Noam Chomsky'dir. Chomsky'ye göre dil öğrenilmez, edinilir. Dil olgusunu edinim ve yetenek olarak ikiye ayırır. Dil edinimi dilin nasıl kullanıldığı; dil yeteneği ise dili kullanma kapasitesini oluşturur. Dilin kurallarını kavrayan bireyler sonsuz sayıda kelime üretebilir. Dil öğrenme zihinsel ve üretici işlemlerle gerçekleşir (Günday, 2015: 31).

Yapılandırıcı Yaklaşım

Yapılandırıcı yaklaşımın öncüsü Jean Piaget'tir. Yapılandırıcı yaklaşımda dil öğretmeden çok dil öğrenmeye eğilimlerdir. Ona göre dil öğrenimi zihinsel gelişimle ilişkilidir. Öğrenme kişinin çabalarıyla oluşur ve zihinde yapılandırılır. Dil öğrenim sürecini gelişimsel (bebeklikten itibaren) ve etkileşimsel (çocuk ve çevresinin etkileşimi) olarak inceler. Dil ve öğrenme birbirinden ayrılamaz. Dil ve zihinsel beceri gelişimi de ayrılamaz, birlikte incelenmesi gerekmektedir. Bu yaklaşımın etrafında birçok yeni yaklaşım ve yöntem oluşmuştur (Günday, 2015: 38; Güneş, 2013: 38-42).

Kültürlerarası Yaklaşım

Küreselleşen dünyada uzak yakın kavramı anlamını yitirmektedir. Teknoloji sayesinde uzak mesafelerdeki insanlar iletişim kurabilmektedir. Bununla birlikte bireylerin dil öğrenme ihtiyacı doğmuştur. Öğrenilen her dil yeni bir kültürün kapısını aralamakta, yeni algılayış biçimleri sunmaktadır.

Kültürlerarası yaklaşımda öğrenen özerkliği önemlidir. Öğrenci derse aktif olarak katılır. İletişimsel yaklaşımdaki gibi dört temel beceri ve dil bilgisi öğretimini benimser. Bunları yaparken de kültürel unsurlardan yararlanır. Dili kültürüyle birlikte öğretir (Güzel ve Barın, 2013: 179-180; Melanlıoğlu, 2013c :129). Dil öğrenim sürecinde sözcükleri öğrenirken kültür unsurunu da birlikte öğrenen öğrenci dili tam olarak kavrayacak ve hedef kültüre saygı duyacaktır. Böylece kültürler arası çatışmalar da engellenmiş olacaktır (Bölükbaş ve Keskin, 2010; Güzel, 2014: 225).

Kültürler arası yaklaşımla birlikte öğrencilerin kültüre yaklaşımları iki yönde olur. İlkinde öğrenci kendi kültürünü temel alarak diğer kültürleri değerlendirir. Kültürel farkları reddederek kendi kültürün üstün görür. Öğrenci kültürel değişimlere karşı savunma geliştirebilir veya kültürel değişimleri küçümseyebilir. İkincisinde ise öğrenci kendi kültürünü diğer kültürlerden hareketle değerlendirir. Kültürler arası farkları kabul ederek yeni duruma uymaya çalışır. Sonuç olarak kendi deneyimlerden başka görüşleri de dikkate alarak geniş düşünmeyi, olaylara farklı yönlerden bakabilme becerisi kazanır (Demir ve Açık, 2011; Koçer, 2013; Melanlıoğlu, 2013c: 129).

Bir öğrencinin kültürel farkındalığı sağlaması için kıyaslama yeteneğinin olması gerekmektedir. İki şeyi karşılaştırarak farklarını anlayabilmelidir. Gözlemci olmalıdır. Etrafındaki olan bitene ilgisiz kalmamalıdır. Gözlem yaparak tanıyabilmelidir. Öğrencinin yorumlama becerisinin de gelişmiş olması gerekmektedir. Öğrendiği şeyleri yorumlayamadığında bilgiyi özümseyemez. Hoşgörü sahibi olmayan bir kişinin kültürel farkındalığını sağlaması zordur. Kendi kültürünün her kültürden üstün olduğu önyargısına sahip olan bir kişinin farklı kültürlerle bakış açısı olumsuz olacaktır. Ayrıca kültürler arası farklılıklara da saygı duymayacaktır. Bu durum öğrencinin kültürel farkındalığını sağlamasına engel olur (Melanlioğlu, 2013c: 130).

Kültürel farkındalığa sahip olmak için de hedef dil öğrenimi sırasında somut ve soyut kültür öğelerinin de öğrenilmesi gereklidir. Hedef dil öğrenimi bu öğelerin bir kısmını öğretir. Sosyokültürel öğelerin öğrenimine dikkat edildiğinde öğrencinin daha önceki tecrübelerinden farklılıklar gösterdiği görülecektir (CEFR, 2018: 103) Bu kültürel farkındalığı oluşturur. Kültürel farkındalığı edinen birey çok kültürlü olmuştur. Çok kültürlülükle gelen geniş düşünme açısına da sahip olacaktır (Melanlioğlu, 2013c: 129). AODM’de verilen sosyokültürel özellikler *günlük yaşam; yaşam koşulları; kişiler arası ilişkiler; değerler, inanlar ve tutumlar; beden dil; sosyal gelenekler ve geleneksel davranışlar* başlıkları altında verilmiştir (CEFR 2018: 104).

2.5.1.3 Yöntemler

Daha kısa zamanda daha çok amaca erişmeyi sağlayan yaklaşımların derste uygulanmasına yöntem denilmektedir. Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan yöntemlere kısaca değinilecektir.

Dil bilgisi çeviri yöntemi

Bu yöntemin amacı yazılı metinleri anlayabilmektir. Hedef dilin kullanılması sınırlıdır. Okuma ve yazmaya önem verilirken konuşma ve dinlemeye önem verilmez. Ezberleme çok sık kullanılır. Günlük iletişim önemli değildir (Dermircan, 2013: 165-168; Durmuş, 2013a: 53; Güzel ve Barın, 2013: 182-183; Uzuntaş ve Yıldız, 2017: 211).

Doğrudan yöntem

Doğrudan yöntemin temel kuralı çeviriye yer verilmemesidir. Öğrenci hedef dille doğrudan iletişim kurar. Sınıfta hedef dil kullanılır. Günlük iletişime yönelik sözcükler öğretilir. Doğru telaffuz önemlidir. Dil bilgisinde tümevarım yöntemi kullanılır, kurallar okuma yoluyla verilmektedir. Konuşma ve dinleme ön plandadır. Öğrenimi pekiştirmek için diyaloglardan faydalanılır. Doğrudan yöntemde öğretmenin ana dili öğretilen hedef dil olmalıdır (Durmuş, 2013b: 57-59; Güzel ve Barın, 2013: 184-186; Uzuntaş ve Yıldız, 2017: 213-214).

İşitsel dilsel yöntem

Dil bilgisi çeviri yöntemine karşı doğan yöntemlerden biri de işitsel dilsel yöntemdir. Dinleme ön plandadır. Dinleyip tekrar edilen ve ezberlenen kalıplara benzer kalıplarla cümle türetmek esastır. II. Dünya Savaşında Amerikalı askerlerin hızla dil öğrenmelerini sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Hedef dildeki yazılı ya da sözlü uyarılara otomatikleşmiş karşılıklar verilmesi beklenmektedir. Dil öğrenmedeki hedef iletişim kurmaktır. Hedef dilin kültürünü öğrenmek de önemlidir. Bu yöntem sayesinde dil laboratuvarları yaygınlaşmıştır. Dili doğru kullanmak ve doğru telaffuz önemlidir. Yeni bir dili ana dili gibi hatasız öğrenmek zor ve zaman alıcıdır (Güzel ve Barın, 2013: 182-183; Bölükbaş, 2013: 51-65; Uzuntaş ve Yıldız, 2017: 211).

Grupla dil öğretimi yöntemi

Yabancı dil öğrenilirken yanlış yapma kaygısı duyan bireyler hedef dili kullanmakta sıkıntı yaşamaktadırlar. Dersler daire şeklinde işlenir ve birkaç öğrencinin hedef dili iyi bilen bir öğrenci danışmanı vardır. Derste sorun yaşandığında danışmanla iletişime geçilir. Danışmanla öğrenci arasında beş aşama vardır: Tam bağımlılık: Sözcüğün çevirisini danışmandan alıp tekrarlar. Kendini gösterme: Öğrenilen sözcükler kullanılır, gerekirse danışmana sorulur. Ayrı varlık: Bu aşamada danışman sınıf dışındadır ama öğrenciye kulaklıkla iletişim kurar. Öğrenci yalın tümcelerle kendini ifade eder. Rol değişimi: Öğrenci karmaşık tümcelerle kendini anlatır. Danışman sınıf dışından istenildiğinde yardımcı olur. Tam bağımsızlık: Danışman bazen düzeltir, ileri seviye dil bilgisi ekleyebilir. Öğrenci kendinden aşağı seviyedeki diğer öğrencilere danışmanlık yapabilir. Böylelikle öğrenci bildiklerini öğretmek öğrendiklerini pekiştirmiş olur. Öğretmen danışmandır. Öğretmenin bu konuda bilgisi yoksa

öğrenciye faydalı olamaz. Hedef dilin konuşulduğu ülkede uygulanamaz (Bölükbaş, 2013b: 67-71).

Dil öğretiminde iş birlikli öğrenme

Bir grup öğrencinin dil öğrenimi esnasında birbirine yardım ederek dil öğrenmesi iş birlikli öğrenmedir. Gruplar karışık seviyelidir. Başarı ve başarısızlık gruba mal edilir. Gruptaki öğrenciler aynı seviyede öğrenir. Öğrenciler iş birliği yapmayı öğrenirler. Hızlı öğrenenler gruptan sıkılabilir. Kalabalık sınıflarda uygulanamaz (Bölükbaş, 2013c: 77).

Toplu fiziksel tepki yöntemi

Demircan'ın (2013: 258) Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri kitabında yöntemin kurucusunun Asher olduğunu belirterek Asher'a göre ikinci dil öğrenimi birinci dil edinimine paralel geliştiğini yazmaktadır. Çocuklar dil öğreniminde önce verilen komutları yerine getirirler. Toplu fiziksel tepki yönteminde dil hareketlerle öğrenilir. Emir kipi öğretme amaçlı öğretmen tarafından kullanılır. Kelimeler kullanım sıklığına ve sınıf ortamına uygunluğuna göre seçilmektedir. Öncelikle duyduğunu anlama, sonrasında da zorlamak olmaksızın sözlü anlatımı başlangıç seviyesinde geliştirmeyi hedefler (Güzel ve Barın, 2013: 205-206).

Sessiz yol yöntemi

Bu yöntem C. Gatteno tarafından geliştirilmiştir. Öğretmen öğretilcek konu ile ilgili bir örnek verir ve öğrenciden benzer örnekler yazmasını ister. Öğrenciye bilgi keşfettirilir. Öğretmen sessiz kalınca öğrenciler birbirine güvenir ve birbirinden öğrenirler. Öğretmen rehberdir, öğrencinin öğrendiğini kullanmasını sağlar (Demircan, 2013: 242-246; Güzel ve Barın, 2013: 206-207; Melanlıoğlu, 2013a: 85).

Doğal yaklaşım

Bu yaklaşım T. Terrel tarafından ortaya atılmıştır. Doğal yaklaşım edinim/öğrenme, monitör, doğal sıra, girdi ve duygusal süzgeç varsayımlarından oluşmaktadır. Öğrenci girdileri alır. Bu girdiler mümkün olduğunca anlaşılabilir girdiler olmalıdır. Konuşma için yeterli olgunluğa erişince konuşmaya başlar. Sınıf içindeki aktiviteleri öğretmen düzenler. Bu yaklaşımda öğrencinin ihtiyaçları ve ilgileri hedefi belirler. Yapılan

hatalar iletişim güçlüğü olmadığı sürece düzeltilmez (Büyükikiz, 2013: 87-89; Güzel ve Barın, 2013: 193-195).

Telkin yöntemi

Bu yöntemle dil öğrenmek için gelen öğrencinin psikolojik engellerini aşması sağlanmaktadır. Öğrencinin korku, kaygı ve stres kaynaklı olumsuzlukları giderilir. Burada öğretmenin büyük sorumlulukları vardır. Öğrencinin sınıfta kendini rahat hissetmesi, öğrenmeye açık olması öğretmenin tutumu sonucu oluşur. Bu yöntem Bulgar psikolog ve eğitimci Lozanov tarafından geliştirilmiştir (Günday, 2015: 143; Güzel ve Barın, 2013: 209-210).

İletişimsel yöntem

Bu yöntem işitsel-sözel ve görsel-işitsel yöntemlere karşı olarak geliştirilmiştir. İletişimsel yöntemde dil iletişim aracıdır ve iletişim temel kavramdır. Dilin kurallarına ve kullanımına da vakıf olmak gerekmektedir. Dil kültür taşıyıcısıdır. Dil sınıf içi iletişimde kullanılır, farklı dil yapıları birlikte kullanılır. Öğrenciler iş birliğiyle öğrenirler. Öğretmen, iletişimi destekleyici bir ortam oluşturur ve aktiviteler hazırlayarak yol gösterici rolü üstlenir. Dil bilgisi ve ezbere yer verilmez. Deneme yanılma yoluyla öğrenim gerçekleştiğinden öğrenme, uzun süre alabilir. Öğrencinin yanlış yapma ihtimali yüksektir. Bu nedenle dikkatle kullanılmalı, hatta temel kavram ve dil bilgisi kuralları verildikten kullanımıyla daha iyi sonuçlar elde edilir (Gün, 2013a: 111-113; Uzuntaş ve Yıldız, 2017: 216-218).

Görsel-işitsel yöntem

Bu yöntemde öğrenmeyi kuvvetlendirmek için görseller seslerle birleştirilmişlerdir. Öğrenmeye ne kadar duyu organı katılırsa öğrenme o kadar kalıcı olmaktadır. Bu yöntemin derste uygulanabilmesi için teknolojik araç gereçler kullanılmalıdır. Bu yöntem sınıfta sunum, açıklama, tekrarlama ve aktarma aşamalarıyla uygulanır. Bu yöntemde ders planlaması, sınıf ortamının oluşturulması ve yönetilmesi önemlidir. Öğrenciler sözleri görsellerle ilişkilendirdiklerinde daha çabuk öğrenmektedirler. Sorularına dinleyerek yanıt bulmaları da derse katılma oranını artırmaktadır (Gün, 2013b: 115-117; Güzel ve Barın, 2013: 192-193; Uzuntaş ve Yıldız, 2017: 216).

Seçmece yöntem

Bilinen yöntemlerin amaca en uygun olanının seçilerek birbirleriyle ilişkileri kurularak kullanılmasıdır. Dil öğretimi iletişime dönüktür. Ezberli tekrarlar yerine iletişime yönelik alıştırmalar kullanılmalıdır. Bir dil yapısı bitmeden diğerine geçilmemelidir. Okuma ve yazma becerileriyle birlikte sözcük öğretimine de öncelik verilir. Öğrenciler dil öğrenimine güdülenmeli, bireysel farklılıklar olduğu unutulmamalıdır. Basitten zora, somuttan soyuta doğru öğretim gerçekleştirilmelidir (Demircan, 2013: 181-182; Güzel ve Barın, 2013: 203-204; Melanlıoğlu, 2013b: 119).

2.6 YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA KÜLTÜR AKTARIMI

Öğretmen öğrencilere hedef dili öğretirken kültürel öğeleri çok çeşitli yollardan verebilir. Bu yolları Er (2006) yazdığı makalede Cullen ve Sato'dan şu şekilde aktarmaktadır:

- “Video
- CD
- Okuma parçaları
- İnternet
- Hikayeler
- Şarkılar
- Gazeteler
- Mülakatlar
- Konuk konuşmacılar
- Anektotlar
- Fotoğraflar
- Alan çalışmaları vb.”

Yukarıda sayılan öğelerin yanında yabancı dil öğretiminde ders kitaplarının yeri yadsınamazdır. Hâlâ bir programı olmayan yabancılara Türkçe öğretimi konusunda öğretmenlerin başvurdukları temel kaynak ders kitapları olmaktadır. Ders kitaplarında hangi seviyede hangi dil ögesinin verileceği, hangi kültür öğelerinin aktarılacağı

önemli konulardır. Dil öğretiminde öğrencinin seviyesine uygun olmayan, gerçek hayatta kullanım alanı bulunmayan dil öğeleriyle birlikte önyargılarla donanmış kültür öğeleri verildiğinde öğrencinin dil öğrenim süreci sekteye uğrar. Günlük hayatta karşılığı olmayan veya başlangıç seviyesinde zor dil yapıları öğretilmeye çalışılan öğrencinin dil öğrenimi güçleşir. Okur ve Keskin (2013) ve İşcan ve Yassıtaş'ın (2018) Cortazzi ve Jin'den aktardıklarına göre ders kitapları öğretmen; rehber, kaynak, eğitimci veya otorite olabilir.

Kültür aktarımı sırasında neyin ne kadar aktarılacağı önemli bir konudur. Dil öğretirken kültür aktarımının olması kaçınılmaz bir durumdur. Bununla birlikte kültür aktarımıyla öğrencinin sıkılmaması gerekmektedir. Hedef dilde aktarılan kültür öğelerinin hem dili tanıtması hem de başka kültürlerin özelliklerini de sunması gerekmektedir. Öğrenci dil ile birlikte öğrendiği kültürel unsuru günlük hayatta görmelidir. Toplumların günlük hayatta benimsemedikleri öğelerin öğretilmesi öğrenciyi dil öğretiminden uzaklaştırabilir. Öğrendiği kültür unsurunun kendi kültüründe karşılığını bulamaması da öğrenciyi sıkacaktır. Bu nedenle özellikle ilk seviyelerde verilen dil bilimsel yapı ve kültür öğelerinin günlük hayatta yaşayan ve diğer kültürlerde de karşılığı olan yapılardan seçilmesi gerekmektedir (Aslan, 2008: 117-119; Aktaş, 2008: 61-62).

Temel düzey A1, A2 kitaplarındaki kültürel öğeler, başlangıç seviyesi öğrencilerine hazırlandığından, doğrudan ifadelerle verilir. Ara düzey B1, B2 kitaplarında kültür öğeleri, bağımsız kullanıcılara yönelik olduğundan bazen dolaylı bazen doğrudan verilir. İleri düzey C1, C2 kitaplarındaki kültürel öğeler yetkin dil kullanıcılarına yönelik olduğundan kültürel aktarım boyutu da derinleşir (Okur ve Keskin, 2013).

Bu çalışmada da incelenen yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki kültür öğeleri verildiği cümle ile birlikte alınıp tablolaştırılmıştır. Örnek verilen kültür öğesinin tekrarlanması hâlinde belirtilmiştir.

2.7 YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KÜLTÜR AKTARIMI VE KÜLTÜREL ÖGELER

Kültürler toplumdan topluma farklılık gösterir. Bu farklılıklar farklı toplumları meydana getirir. Bir milleti millet yapan özelliklerin başında dil gelmektedir. Dil toplumun bütün özelliklerinin harmanı olan kültürü var eder ve yansıtır. Kültür toplumsal hayatı düzenleyip insanlar arasındaki sosyal ilişkilerini belirler. Kültür toplumun gelişim sürecinde oluşturduklarıdır. Bu oluşumlar yeni nesillere dil yoluyla aktarılır. Kültür sürekliliğini dil ile sağlar (Demir ve Açık, 2011; Güvenç, 2002: 47-48; Kaplan, 2018: 142-144).

Yabancı dil öğretilirken hedef dilin kültürünün öğretilmesi gerekmektedir. Sadece dil bilgisi öğretildiğinde öğrenci kendi kültür halkasındayken yabancı bir dil konuşmuş olur. Kendi değer yargılarını, fikirlerini ve cümlelerini başka bir dille aktarmış olur. Hedef dilin kültürünü öğrenmek dili en yetkin ve etkili şekilde kullanmayı sağlar. Böylelikle öğrenilen dil gerçek anlamıyla bildirişim aracı olur. Dilin kodlarını çözen öğrenci hedef dili derinlemesine öğrenir ve dile hâkim olur. Yabancı dili konuşurken o dilin ana konuşurları gibi olayları değerlendirir, davranışlarını denetler ve o dilin kültür öğelerinden yararlanır. Bu durum yabancı dil öğretiminde olması gereken sonuçtur. Konuştuğu yabancı bir dil kültüründen soyutlayarak kendi kültür çerçevesinde kendini yabancı sözcüklerle ifade etmek yabancı dil öğrenmek anlamına gelmemektedir (Arslan, 2017: 278; Demir ve Açık, 2011; Erdem, Gün ve Karateke, 2015; Günday, 2015: 200; Okur ve Keskin, 2013; Ökten ve Kavanoz, 2014).

Yabancı dil öğrenirken dil kurallarıyla birlikte kültürel yeterlilikleri de kazanan öğrenci dil öğrenme sürecinde sıkılmadan eğitimine devam edecek, bu süreci daha kısa ve daha zevkli geçirecektir. Hedef dili öğrenen kişi o dilin gönüllü kültür elçisi olacaktır (İşcan, 2011).

Dil öğrenirken o dilin kültür çerçevesine girmek eskiden o ülkede yaşamakla mümkün olmaktaydı. Günümüzde bunu sağlamanın birçok yolu bulunmaktadır. Ana dilini öğreten bir öğretmenden ders almak, öğrenilen dilin kültürüyle ilgili televizyon programı izlemek, film seyretmek, kültürel organizasyonlara katılmak, internet aracılığıyla çeşitli video, dizi, film izlemek ve şarkı dinlemek, hedef dili konuşan

insanlarla iletişime geçmek ulaşılabilir olgulardır. Öğrenci bu şekilde o toplumun kültür ortamına dahil olur.

İşcan (2011), Kırkılıç ve Sevim (2014) ile Okur ve Keskin'in (2013) Tomalin ve Stempleski'den aktardığına göre insan bulunduğu kültüre göre hareket eder. Bazı davranışlar bir kültüre göre uygun olurken diğer kültürde hoş karşılanmayabilir. İnsan davranışlarını kültür etkiler. Bir topluluk içinde bütün bireyler kültürü aynı şekilde yansıtmazlar. Yaş, cinsiyet, sosyal konum gibi ögeler bunu etkiler. Gençlerin konuşma ve davranışları ile orta yaş insanların konuşma ve davranışları aynı değildir. Buna rağmen her iki grup da ortak durumlarda ortak davranış gösterebilirler. Yabancı dil öğrenen öğrenciler bu durumun farkına varmalıdırlar. Yabancı dilde öğrenilen sözcüklerin belli kullanım alanları vardır. Bazı sözcükler sürekli birlikte kullanılırken bazıları da kullanılmazlar. Öğrencini bu gibi durumların farkına varmaları sağlanmalıdır. Öğrencilerin yabancı dilin kültürüne nesnel yaklaşımları sağlanmalıdır. Aksi takdirde öğrencide hedef kültüre karşı olumsuz yargılar oluşabilir. Bu durum da dil öğrenim sürecini etkiler. Öğrencide hedef kültüre karşı merak duygusu uyandırmak, hedef kültürü araştırmaları yaptırmak, öğrencinin kültürü ile hedef dilin kültürü arasındaki benzerlikleri ön plana çıkarmak dil öğrenimini olumlu yönde etkileyecektir. Yukarıda sayılan durumlar sağlandığında da kültür aktarımı amacına ulaşmış olacaktır.

Öğrenciler hedef dili öğrenirken kullandıkları sözel dilin yanında jest, mimik ögelerle beden dilini de kullanırlar. Hangi durumda hangi hareketi yapacağını, hangi hareketin ne anlama geldiğini bilmelidir. Bilmediğinde komik veya zor durumlara düşebilir. AODM'de öğretilen hedef dilin sosyokültürel bilgilerinin de öğretilmesi gerektiği belirtilmektedir. Sosyokültürel değerler içinde beden dili başlığı da bulunmaktadır. Bunların öğretiminde edebî metinler, şarkı, dizi, film veya özel hazırlanmış videolar kullanılabilir (Günday, 2015: 202; Yılmaz ve Şeref, 2013).

Kültür aktarımı öğrenciye doğru miktarda ve doğru yöntemler kullanılarak yapıldığında öğrenci; yabancı dil ile birlikte farklı hayat tarzlarını da öğrenmek isteyecektir. Bu istekle derslerine daha iyi çalışacak ve daha ilgili olacaktır. Bu durum yabancı dil öğrenim sürecini kolay ve zevkli hâle getirecektir. Yeni kültürü kendi kültürüyle karşılaştırdığı için kendi kültüründe bilmediği ya da daha önce fark

etmediği ögelerle karşılaşacaktır. Böylece kendi kültürünü daha iyi tanıyacaktır. Yabancı dili kullandığı ortamdaki kişilerle empati kurabilecektir. Hangi durumda hangi sözcükleri kullanıp kullanmayacağını kültürel aktarımla aldığı için yabancı dili kullandığı ortamlarda gülünç veya zor duruma düşmeyecektir (Okur ve Keskin, 2013).

AODM’de hedef dilin somut ve soyut değerlerinin de öğretilmesi gerektiği belirtilmektedir. AODM’de belirtilen sosyokültürel ögeler şu şekilde verilmektedir:

1. Günlük yaşam, örneğin;
 - yeme ve içme, öğünler, sofraya kültürü,
 - bayramlar,
 - çalışma zamanları ve alışkanlıkları,
 - boş zaman uğraşları (hobiler, spor, okuma alışkanlıkları, medya).
2. Yaşam koşulları, örneğin;
 - yaşam standardı (yöresel, sınıfa özel ve etnik farklılıklarıyla),
 - ev ortamı,
 - sosyal güvence.
3. Kişiler arası ilişkiler (güç ve dayanışmaya dayanan ilişkileri de içerir), örneğin, aşağıdakilerle ilişkili olarak;
 - bir toplumun sınıfsal yapısı ve sosyal gruplar arasındaki ilişkiler,
 - farklı cinsiyetler arası ilişkiler (erkek/kadın; yaklaşma derecesi),
 - aile yapıları ve ilişkileri,
 - nesiller arası ilişkiler,
 - iş ortamındaki ilişkiler,
 - toplum ve polis, idare vb. arasındaki ilişkiler,
 - etnik ve diğer halklar arasındaki ilişkiler,
 - politik ve dini gruplar arasındaki ilişkiler.
4. Aşağıdaki etmenlere bağlı olarak değerler, inançlar ve tutumlar
 - sosyal sınıf,
 - meslek grupları (akademisyenler, yönetim, memur, eğitilmiş ve eğitimsiz işçiler),
 - varlık (kazanılmış ya da miras yoluyla),
 - yöresel kültürler,

- güvenlik,
- kurumlar,
- gelenek ve sosyal dönüşüm,
- tarih, özellikle önemli tarihi kişilikler ve olaylar,
- azınlıklar (etnik, dini),
- millî kimlik,
- başka ülkeler, devletler, halklar,
- politika,
- sanat (müzik, güzel sanatlar, edebiyat, tiyatro, popüler müzik ve şarkılar),
- din,
- mizah.

5. Beden dili: Beden dilini yönlendiren toplumsal alışkanlıklara ilişkin bilgi de dili kullananların/öğrenenlerin sosyokültürel yeterliğinin bir kısmını oluşturur. Beden dilinin dil kullanarak gerçekleştirilen eylemlerden farkı, kültürden kültüre değişebilen ve gelenek haline gelmiş anlamları içermesidir. Birçok Avrupa ülkesinde aşağıdaki dil ötesi araçlar kullanılır:

- Bedensel (yumruğunu göstererek protesto etme gibi)
- Yüz ifadesi / mimik (gülümseme ya da somurtkanlık gibi)
- Duruş (çaresizliğin göstergesi olan bükülgen durmak ya da dikkat ve ilgiyle izlediğinin göstergesi olarak otururken öne doğru eğilmek)
- Göz teması (gizlilik göstergesi olarak göz kırpmaya ya da şüpheyle bakma)
- Beden teması (öpme ya da tokalaşma gibi)
- Mesafe ölçüsü (konuşma arkadaşına bırakılan mesafe)
- Ünlem kullanımı: Bu gibi sesler (ya da heceler) anlamsal açıdan ne kadar gelenekselleşmiş olsa da sesbilim kurallarına uymadıklarından dolayı dil ötesi kullanımlardır:

Pıst! etrafındakileri susturmak için

yuuh! Hoşnutsuzluk ya da öfkeyi dile getirmek için

cık! “yok”, “olmaz, olmaz!”, “hayır” anlamında bir şeye itiraz etmek için

hey! Birisine seslenmek ya da dikkat çekmek için.

6. Sosyal gelenekler, örneğin ev sahibi ve misafir ilişkilerine dayanarak;
 - dakiklik,
 - hediyeler,
 - giyim,
 - içecekler, öğünler,
 - davranış ve sohbet kuralları ve tabular,
 - ziyaret süresi,
 - vedalaşmak.
7. Aşağıdaki alanlarda geleneksel davranışlar
 - dinî gelenekler,
 - doğum, evlenme, ölüm,
 - halka açık toplantılarda ve törenlerde seyircilerin davranışları,
 - kutlamalar, festivaller, dans ortamı, diskotekler vb.”

Bu 7 başlığı ve alt başlıkları tablo hâlinde getirilmiştir. Sütunlara ana başlıklar satırlara da a, b, c vb. alfabetik sırayla alt başlıklar yazılmıştır. Bu sosyokültürel değerler birçok çalışmada kullanılmıştır. Bölükbaş ve Keskin (2010), Demir ve Açık (2011), Okur ve Keskin (2013), Ökten ve Kavanoz (2014), Yılmaz ve Şeref (2013), Melanlıoğlu (2013c), Köşker (2015) ve Erdem, Gün ve Karateke (2015) makalelerinde bu sosyokültürel değerler listesi kullanılmışlardır.

2.8 KÜLTÜR AKTARIMI KONUSUNDA YAPILAN ALANYAZINDAKİ ÇALIŞMALAR

Yabancılara Türkçe öğretiminde kültür aktarımı konusunda birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalara YÖK Ulusal Tez Merkezi internet sayfasından erişilmiştir. Çalışmalar yüksek lisans ve doktora tezidir.

Doktora tezi olarak Halit Çelik'e (2018) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel İhtiyaç Analizi başlıklı tezidir. Tez 2018'de Hacettepe Üniversitesinde yazılmıştır. Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitabı incelemelerinin konu edildiği

yüksek lisans çalışmaları Nilüfer Ülker (2007), Funda Keskin (2010), Cenan İşci (2012), Fatma Burcu Bayraktar (2015), Mehmet Ertuğrul (2015), Aral Gence Öztürk (2015), Gülce Doğan (2016) tarafından yapılmıştır. Kültürel unsurları inceleyen yüksek lisans tezleri Can Akcaoğlu (2017), Hamide Türk (2018) ve Esma Çetinkaya (2018) tarafından hazırlanmıştır. Kültürlerarasılık konusunu ise Filiz Pehlivan (2007), Pınar Aytekin Özkan (2009) ve Ahmet Demir (2010) incelemiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi konusunda yazılan birçok makale vardır. Bu makalelerden kültür aktarımı konulu makaleler kitap incelemesi, atasözü ve deyim gibi sözlü kültür unsurlarının kullanımı, metinlerin yapısı ve işlevi, dil kültür ilişkisi ve diğer gibi alt başlıklar altında toplanabilir. Kitap incelemesi Alpaslan Okur ve Funda Keskin (2013), İsa Yılmaz ve İzzet Şeref (2013), Celile Eren Ökten ve Dursun Demir (2014), Suzan Kavanoz (2014), Mehmet Selim Ayhan ve Mustafa Arslan (2014), M. Dursun Erdem, Mesut Gün ve Betül Karateke (2015), Meliha R. Şimşek ve Ersin Dünder (2015) ve Dilek Ünveren Kapanadze (2018) tarafından yazılmıştır. Atasözü ve deyim gibi sözlü kültürel öğeler konusunda Mahir Kalfa (2013), Mesut Bulut (2013), Sibel Turhan Tuna (2014), Fatih Yılmaz ve Mevlüt Taşkın (2014), Sibel Turhan Tuna (2014), Emrah Boylu ve Umut Başar (2017), Elif Kır ve Cansu Candemir Özkan (2017), Sona Rzeayeva (2018) ve Celal Can Çakmakçı (2018) tarafından yazılmıştır. Dil kültür ilişkisi konusunu Emrah Boylu (2014); program konusunu Deniz Melanlıoğlu (2008); metinlerin yapısı ve işlevi konusunu Fatma Bölükbaş ve Funda Keskin (2010) ve Ahmet Demir ve Fatma Açık (2011) incelemiştir. Ayrıca Fatih Yılmaz ve Ayhan Diril (2015) filmlerin Türkçe öğretiminde kullanımı; Ola Mansour (2017) da dizilerin Türkçe öğretiminde kullanımı hakkında makale yazmışlardır.

Yabancılara Türkçe öğretimi konusunda yaklaşım, yöntem ve teknik konularındaki kitaplar Derya Yaylı ve Yasemin Bayyurt (2011), Mustafa Durmuş ve Alpaslan Okur (2013), Mustafa Durmuş (2013), Abdurrahman Güzel ve Erol Barın (2013), Abdullah Şahin (2014), Arif Sarıçoban (2015), Faruk Yıldırım ve Burak Tüfekçioğlu (2016), Hayati Develi, Cemal Yıldız, Mustafa Balcı, İbrahim Gültekin ve Deniz Melanlıoğlu (2017), Semra Yılmaz ve Kübra Şengül (2017) tarafından yazılmıştır.

Alanda bulunan dil bilgisi kitapları Nihal Nomer Karaman (2003), Mustafa Arslan (2011), Mustafa Çetin (2011), Margarete I. Ersen-Rasch ve Erdoğan Onası (2015), Ayşe Cem Değer, Betül Çetin ve Emine Oflaz Köleci (2017) Mahir Kalfa (t.y.) tarafından yazılmıştır.

Ölçme değerlendirme çalışması Cem Birol ve Murat Özbay (2013); şiir metinlerinden faydalanma Seda Artuç (2014); oyunlardan faydalanma N. Burcu Takıl ve Uğur Kılıç (2017); kültürel etkileşim alanında Murat Yiğit (2017) ve uygulama örnekleri içeren çalışmayı Tolga Erdoğan, Kasım Yıldırım, Yusuf Günaydın, Betül Yeşilbaş, Gökçe Yağcıoğlu ve Z. Elmas Cankurtaran (2017) hazırlamıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma modellerinden tarama modeli ve belge taraması yöntemi kullanılacaktır. Araştırma, kitabın seviyesi ve ünite sıralamasına göre yapılacaktır. Doküman incelemesi, araştırılan olgu veya olguların bilgilerini içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 187).

3.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Karasar'a (2012) göre geçmişte ya da hâlâ var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarına tarama yöntemi denir. Burada önemli olan bilinmek istenen şeyin gözlenip belirlenebilmesi, kendi koşulları içinde, olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmasıdır.

Bu çalışmamızda, incelemek üzere seçtiğimiz Türkçeye Yolculuk B1 ve B2 ile Altay Türkçe Öğreniyorum B1 ve B2 kitapları kültürel unsurların aktarımı açısından üniteler, konuları ve içerdikleri bilgiler bazında ayrıntılı olarak taranmıştır. Taramaların sonucu, kültürel unsurların aktarımı tablolar halinde sunulup değerlendirmeleri yapılmıştır.

3.2 EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu çalışmanın evrenini yabancı dil olarak Türkçe öğretimi setleri oluşturmaktadır. Örneklemi de özel kitap evleri tarafından basılan Türkçeye Yolculuk B1-B2 ve Altay Türkçe Öğreniyorum B1-B2 kitapları oluşturmaktadır.

3.3 VERİ TOPLANMASI VE ANALİZİ

Bu araştırmada örnekleme oluşturan Türkçeye Yolculuk setinin B1 ve B2 ile Altay Türkçe Öğreniyorum B1 ve B2 kitaplarında, nitel araştırma modelinden belge tarama tekniği kullanılarak veriler toplanacaktır. Verilerin analizinde sayısallaştırma yapılmıştır. Veriler Tablo 2'ye göre tespit edilip yüzde oranları belirlenerek şekiller oluşturulmuştur. Verilerin oranına göre kitaplar kültür aktarımı açısından yorumlanmıştır.

3.4 UYGULAMA

Yabancı öğretiminde kullanılan ders kitapları AOBM'ye göre temel düzey A1 ve A2, ara düzey B1 ve B2 ve ileri düzey C1 ve C2 olarak belirlenmiştir. Yabancılar için Türkçe öğretimi kitaplarının hazırlanmasında dil öğretiminin buna göre seviyelendirilmesinin yanı sıra kültür aktarımının da yapılması gerekmektedir.

Çalışmada kültürel öğeler Okur'un (2013) yedi başlık hâlinde yaptıkları araştırma dikkate alınarak tablolaştırılmıştır. Türkçeye Yolculuk ve Altay Türkçe Öğreniyorum setlerinin B1 ve B2 ders kitaplarındaki okuma metinlerinde bulunan kültürel öğeler tespit edilmiştir. Okuma metinleri tespit edilirken metinden sonra çoktan seçmeli, boşluk doldurma, doğru yanlış işaretleme gibi alıştırmaların verilmiş olmasına dikkat edilmiştir. Hazırlanan bu listeye göre kültürel öge tablosu ana başlık ve alt başlıklar şeklinde oluşturulmuştur. Her kitabın kültürel aktarım incelemesi Tablo 2'ye göre ayrı ayrı yapılmıştır. Verilen kültür öğelerinin alt öğeleri tablolaştırılırken verilere göre

gerekli görüldüğünde çeşitlendirilmiştir. Örneğin 2. Kişiler Arası İlişkiler kültür ögesinin alt ögesi 2a Kişiler'dir. Kişiler alt ögesi incelenirken bulunan veriler kişi adları, dinî kişiler, tarihî kişiler... vb şekilde sınıflandırılmıştır. Böylece o kültür ögesinin içeriğinin belirlenmesi ve anlaşılmasının kolaylaştırılması sağlanmıştır. Elde edilen kültür ögeleri Türk kültürünün yansıtıldığı metinlerden alındığında Türk kültür ögesi, yabancı kültür ögelerinin yansıtıldığı metinlerden alındığında yabancı kültür ögesi, teknoloji, bilimsel araştırmalar gibi her kültürü etkileyen kültür ögeleri de ortak kültür ögesi olarak adlandırılmıştır. Son olarak her iki kitap setinin bulguları karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 2. Metinlerdeki Kültürel Öğeler ve Alt Öğeler (Okur, 2011; Okur ve Keskin, 2013)

Alt Öğe	1.GÜNLÜK YAŞAM	2.KİŞİLER ARASI	3.DEĞERLER VE EĞİTİM	4. EDEBİYAT SANAT VE MÜZİK	5.GELENEK VE FOLKLOR	6.SOSYAL YAŞAM	7.COĞRAFYA VE MEKÂN
1	Yiyecek-İçecek	Kişiler	Değerler	Edebiyat	Özel Günler ve Gelenekler	Moda	Yer (iller ve/veya diğer yerleşim yerleri)
2	Yemek Zamanları, Sofra Adabı	Selamlaşma İfadeleri ve Davranışları	Eğitim	Müzik	Sözlü Anlatımlar ve Sözlü Gelenekler	Yasaklar	
3	Resmi Tatilleri- Çalışma Zamanları	Aile Yapıları ve İlişkileri, Kuşaklar Arası İlişkiler	Dil ve Tarih Bilinci/Sevgisi	Sanat	Dini Kurallara Dayalı Davranışlar	Alkış ve Güzel Hareketler	
4	Boş Zaman Etkinlikleri	Politik ve Dinsel Gruplar Arası İlişkiler	Diğerleri	Gösteri Sanatları	Doğum, Evlilik Gelenekleri	Diğerleri	
5	Karşılıklı Konuşmalarda Yaşa, Cinsiyete, Yakınlık Derecesine, Sosyal Statüye, Resmîyete Göre Kullanılacak Sözler ve Kalıplar	Konuk Etme-İkram Ve Hediyeler		El Sanatları Geleneği	Festivaller, Törenler, Kutlamalar		
6	Yeme ve İçme Alışkanlıkları	Diğerleri		Diğerleri	Danslar		
7	Oyunlar				Toplumsal Uygulamalar, Ritüeller, Bâtil İnançlar		
8	Spor				Halk Bilgisi, Evren ve Doğa ile İlgili Uygulamalar		
9	Müzik				Diğerleri		

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bulgular Türkçeye Yolculuk B1 ve B2 ile Altay Türkçe Öğreniyorum B1 ve B2 kitapları taranarak elde edilmiştir. Türkçeye Yolculuk ve Altay Türkçe Öğreniyorum setlerinin B1 ve B2 ders kitapları olmak üzere dört adet kitap taranmıştır.

4.1 TÜRKÇEYE YOLCULUK YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ KİTABI

Türkçeye Yolculuk seti Kesit Eğitim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarından B1 ve B2 ders kitapları bu çalışma için kullanılmıştır. Kitap birinci baskıdır. B1'in basım tarihi Ekim 2017, B2'nin ise Kasım 2017'dir. Kitaplar İstanbul'da basılmıştır. B1 200, B2 180 sayfa uzunluğundadır. B1 ve B2'nin eser ve editör kadrosu aynıdır. Eserin yazarları; İbrahim Gültekin, Mustafa Balcı, Deniz Melanlıoğlu, Yakup Türkdil, Latif Beyreli, Gül Banu Duman, Ferdi Bozkurt, Fatih Arsalan, Aslı Akıncılar ve Nihal Koçak'tır. Editörleri Hayati Develi, Cemal Yıldız, Ahmet Karadoğan, Mustafa Balcı, İbrahim Gültekin, Deniz Melanlıoğlu ve Alpaslan Okur'dur.

Her iki kitap da sekizer üniteden oluşmaktadır. Her ünite bir ve iki olarak iki bölüme ayrılmıştır. Her bölümde de ikişer okuma metni bulunmaktadır. B1 ve B2'de de dördüncü ve sekizinci ünitenin sonunda Kendimi Değerlendiriyorum bölümleri bulunmaktadır. İçindekiler bölümünde üniteler, sayfa numaraları, konu adları, okuma, dil bilgisi, konuşma, dinleme ve yazma bölümleri belirtilmiştir.

B1 kitabının ünite adları ve konu başlıkları;

1. Ünite Siyasetten Magazine
 1. Konu Siyaset ve İnsan
 2. Konu Magazin Köşesi
2. Bir Fabl Bir Hikâye
 1. Konu Hayvanların Dilinden
 2. Konu Bir Hikâye
3. İş Hayatı
 1. Konu Nasıl Bir İş Yeri?
 2. Konu İş Toplantıları
4. Sağlıklı Beslenme ve Spor
 1. Konu Her Şeyin Başı Sağlık
 2. Konu Sağlık İçin Spor
5. Trafik Hayattır
 1. Konu Acele Kan Aranıyor
 2. Konu Trafik Kuralları
6. Teknoloji Her Yerde
 1. Konu Ev Eşyalarımız
 2. Konu Akıllı İcatlar
7. Konferansa Davet
 1. Konu Davet Mektubu
 2. Konu Uçak Rötör Yapınca
8. Kitap ve Hayat
 1. Konu Bir Yazar Bir Kitap
 2. Konu Hayatın Aynası

B2 kitabının üniteleri konu başlıkları ile;

1. Hayatın İçinden
 1. Konu Türk Sofasından Düğünlere
 2. Konu Bayramlar
2. Güzel Sanatlar

1. Konu Hangisini Tercih Edersiniz?
2. Konu Ünlü Ressam ve Müzisyenler
3. Fuarlar ve Festivaller
 1. Konu Kitap Fuarı
 2. Konu Film Festivalleri
4. İz Bırakanlar
 1. Konu Önemli Hayatlar
 2. Konu Başarının Formülü
5. Dilekçe ve İş Mektupları
 1. Konu Dilekçe Yazıyorum
 2. Konu İş Mektupları
6. Anahtar Kelime Proje
 1. Konu Bu Benim Projem
 2. Konu Proje Hazırlama Kılavuzu
7. Enerji Kaynakları
 1. Konu Enerji Kaynakları
 2. Konu Enerjimiz Tükeniyor mu?
8. Canlılar Alemi
 1. Konu Hayvanların Dünyası
 2. Konu Çiçeklerin Dili

şeklinde sıralanmaktadır.

4.1.1 Türkçeye Yolculuk B1’de İncelenen Metinler

Türkçeye Yolculuk B1 kitabında Tablo 3’te isimleri verilen 39 metin incelenmiştir. İncelene metinler kitaptaki okuma metinleridir. Okuma metinlerinden sonra metin ile ilgili alıştırmalar verilmiştir.

Tablo 3. Türkçeye Yolculuk B1 Kitabı İncelemelerinde Kullanılan Metinler Listesi

SIRA	TÜRKÇEYE YOLCULUK B1 DERS KİTABI İNCELEMELERİNDE KULLANILAN METİNLER	ÜNİTE	SAYFA NO
1	Dicle Kenarında Bir Koyunu Bir Kurt Kapsa Hesabı Ömer'den Sorulur	1. Ünite	10
2	Ünlü Siyasetçilerin İlginç Özellikleri	1. Ünite	15
3	Tarık Akan'ın Ardından / Magazin Deyince!	1. Ünite	21-22
4	Tilki ile Leylek	2. Ünite	36
5	Minik Kuşun Öğüdü	2. Ünite	38
6	Karga ile Tilki	2. Ünite	43
7	İstekler Bir Diller Ayrı	2. Ünite	46
8	Sağır Adamın Hasta Ziyareti	2. Ünite	49
9	Ahmet'in İsteği	3. Ünite	57
10	Uluslararası İş Kültürü: Hangi Ülkede Nasıl Davranmalıyız?	3. Ünite	62
11	Daha Verimli Toplantılar Yapmak İçin 10 İpucu	3. Ünite	66
12	İş Gezisine Çıkarken Bavulunuzda Neler Olmalı?	3. Ünite	71
13	Sağlıklı Beslenme	4. Ünite	77
14	TRT 1 Radyosu Sunar: Sağlıklı Beslen, Sağlıklı Yaşa	4. Ünite	83
15	Hayatın Her Anında Spor	4. Ünite	89
16	Haydi Spora	4. Ünite	94
17	Ülkelere Göre Trafik Kazaları	5. Ünite	105
18	Trafik Kazaları	5. Ünite	107
19	Kan Bağışı	5. Ünite	109
20	Trafikte 10 Temel Kural	5. Ünite	120
21	Araç Bakımı	5. Ünite	122
22	Trafik Cezası	5. Ünite	123
23	Ev Eşyaları	6. Ünite	133
24	Televizyon Alışverişi	6. Ünite	134

25	Çamaşır Makinesi Kullanım Kılavuzu	6. Ünite	136
26	Hayatımıza Yön Veren İcatlar	6. Ünite	145
27	Büyük Tehlike: Plastik Atıklar!	6. Ünite	146
28	Türkiye'de Dört Gün	7. Ünite	156
29	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyumu İstanbul – Türkiye	7. Ünite	158
30	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyumu İstanbul – Türkiye	7. Ünite	159
31	Yurt Dışı Seyahatine Çıkmadan Önce Yapılması Gerekenler	7. Ünite	167
32	Havaalanında	7. Ünite	169
33	Mustafa Kutlu'yu Tanıyoruz	8. Ünite	179
34	Ünlü Yazarlardan İlginç Anekdotlar	8. Ünite	181
35	Bir Kitabı Tanıyoruz: Dokuzuncu Hariciye Koğuşu	8. Ünite	185
36	Serenad	8. Ünite	187
37	Tiyatronun Doğuşu ve Türkiye'de Tiyatro	8. Ünite	189
38	Karagöz ile Hacivat Oyunundan	8. Ünite	190
39	Esaretin Bedeli (The Swashank Redemption)	8. Ünite	192

4.1.2 Türkçeye Yolculuk B1 Bulguları

4.1.2.1 Günlük yaşam

4.1.2.1.1 Yiyecek-içecek

- O da “Ayran çorbası istiyorum.” der. (2017: 49)
- Ayrıca Türkler çayı çok severler. (2017: 62)
- Sunucu: “Aç karnına limonlu içecekler veya greyfurt suyu vücudumuzdaki yağları yakar.” doğru bir bilgi midir efendim? (2017: 83)
- Özellikle peynir ve reçel çeşitlerine bayıldım. / İskender kebab, tatlı (2017: 156)

- Onları bilmem ama peynir ekmek ve karpuz çok güzel yenir. / Leblebiden fazla yeme, çok çabuk susarsın. / Hacı Cavcav, lahmacun koku saçar, gözümü parlattır. / Limon gördüğünde senin de yüzünün şekli değişir. / Tereyağı da karışık tostun üstünde ne güzel erir. (2017: 190-191)
- Parasını ödedikten sonra da bir kasa üzümü afiyetle yemişler. (2017: 47)

4.1.2.1.2 Yemek zamanları, sofrada

- Üç ana ve üç ara öğün vücudun ihtiyacı için iyi olabilir. (2017: 77)
- Biraz uyuduktan sonra kahvaltı etmek için aşağı indim. (2017: 156)

4.1.2.1.3 Resmî tatilleri-çalışma zamanları

- Ofisiniz gün ortasından iki saat kapalı olursa, iş arkadaşlarınız sabah 10.00'da işe gelip akşam işten geç çıkarsa şaşırmanın. (2017: 62)
- Bir çalışan her ay ortalama 15 toplantıya katılıyor ve bu toplantıların yarısı zaman kaybı olarak görülüyor. (2017: 66)

4.1.2.1.5 Karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmiyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar

- Günaydın leylek kardeş, iyisinizdir inşallah. / Elbette gelirim tilki kardeş. (2017: 36)
- "Günaydın sayın karga, bu ne güzellik! ..." (2017: 43)
- Müdür: Buyurun! / Ahmet: Müdür Bey müsaitseniz sizinle bir konuda konuşmak istiyorum. / Allah yolunu açık etsin. (2017: 57)
- Sunucu: ... Hoş geldiniz Sayın Numan Ayyıldız./Numan Ayyıldız: Hoş bulduk efendim. (2017: 83)
- Zehra Hanım: İyi günler. .../Antrenör: ... Buyurun, ben yardımcı olayım. (2017: 94)
- Polis: İyi günler beyefendi, ehliyet ruhsat alabilir miyim?/Sürücü: İyi günler. Buyurun ehliyet ve ruhsat. Bir sorun mu var Memur Bey? (2017: 123)
- Satıcı: Hoş geldiniz./Teoman: Hoş bulduk. (2017: 134)

- Görevli: İyi günler! .../ Azamat: Buyurun. / hanımefendi, beyefendi, teşekkür ederim, rica ederim, iyi yolculuklar, lütfen, peki, efendim, elbette, iyi çalışmalar, affedersiniz, maalesef, off off, tamam (2017: 169-170)
- Baba: Elbette kızım. (2017: 146-147)
- Daha çok “Bu biraz zor”, “Bu konuyu düşüneneğim” diyerek, sessiz kalarak veya konuyu değiştirerek hayır diyeceklerini belli ederler. (2017: 62)
- İş arkadaşınız sözünüzü keserse endişelenmeyin. (2017: 62)

4.1.2.1.8 Spor

- Ayrıca sağlıklı bir yaşam için düzenli egzersiz yapmak şart. / yürüyüş, kürek, yüzme, koşu, bisiklet, kayak, halter, futbol, basketbol, voleybol (89)
- Zehra Hanım: ... Çocuklarım için hangi sporlar uygun olur? / Antrenör: ... Çocuklar için spor seçerken onların yaşı, ilgi alanları ve fiziksel özellikleri çok önemlidir. / Yüzme, jinastik, futbol, basketbol, voleybol, hentbol (2017: 94)
- Teoman: Ben kendimi bildim bileli film ve futbol izlemeyi çok seviyorum. (2017: 135)

4.1.2.2 Kişiler arası ilişkiler

4.1.2.2.1 Kişiler

- Halife Ömer, birçok geceler kıyafetini değiştirir mahalle aralarında sokak sokak dolaşırdı. (2017: 11)
- Moğol İmparatorluğunun Kurucusu Cengiz Han / Roma İmparatorluğunun Kurucusu Jül Sezar / Onu öldürenlerden biri de Brütüs'tür. / Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Abraham Lincoln / Osmanlı Devleti Sultanlarından Fatih Sultan Mehmet / Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk / Babası Sultan Murat saltanatı bu küçük çocuğa bıraktı ve inzivaya çekildi. (2017: 15)
- Sokrat, ölüm cezasına mahkûm edildiğinde eşi, “Haksız yere öldürülüyorsunuz!” diye ağlamaya başlamış. / Bir şemsiye tamircisi, yazdığı şiirleri incelemesi için

William Sheakspeare'a gönderdiğinde ünlü yazarın cevabı şu olur:" (2017: 181-182)

- Tarık Akan'ın Ardından / Ertem Eğilmez, Halit Akçatepe, Kahraman Kıral (2017: 21-22)
- 40'a yakın ünlü isim arasında Cem Yılmaz, Arda Turan, Hadise, Zuhâl Olcay, Selçuk Yöntem, Haluk Bilginer, Sıla, Engin Altan Düzyatan, Volkan Konak ve Serdar Ortaç da var. (2017: 23)
- Mustafa Kutlu, Halit Refiğ, Gülşen Bubikoğlu, Osman Sınav, Nurettin Topçu, İsmet Özel, Beşir Ayvazoğlu (2017: 179-180)
- Mehmet Akif Ersoy bir toplantıya katıldığında bir genç, Mehmet Akif Ersoy'u küçük düşürmek için, "Affedersiniz, siz veteriner misiniz?" demiş. / Bir gün Necip Fazıl Kısakürek'in bir dostu kendisine, "Üstad, dünyada iki büyük şiiir var." demiş. (2017: 181-182)
- Türk edebiyatının en çok bilinen romancılarından biri Peyami Safa'dır. (2017: 185)
- Karagöz'üm aynı ismi taşıyanlara adaş, Erzurumlulara dadaş denir. / Hacı Cavcav, Hacivat (2017: 190)
- Türk, Arap, Acem ve Rum olan bu dört işçi akşama kadar çalışmışlar. (2017: 46-47)
- Kibar olmak için gülümsemeye çalışmayın, çünkü Ruslar sizi ciddi olamayan biri olarak görebilir. / Japonlar çok nedir hayır derler. / Amerikalılar tanışmaya önem verirler. / Türkler tanışmaya çok önem verirler. (2017: 62)
- Müdür: Bir sorun mu vardı Ahmet? (2017: 57)
- Sunucu: ... Hoş geldiniz Sayın Numan Ayyıldız. (2017: 83)
- Zehra Hanım: Kızım Ezgi, henüz beş yaşında. / Zehra, Burak, Mustafa (2017: 94)
- Teoman: Peki o zaman alıyorum. (2017: 135)
- Hayati DEVELİ (2017: 158)
- Martin Cooper tarafından 1973 yılında geliştirmiştir. (2017: 145)
- Sevgili dostum Ammar, / Jean Pierre (2017: 156)
- Değerli Bilim İnsanı, Sayın Prof. Dr. Jean PIERRE (2017: 158)

- "Esaretin Bedeli" adlı filmin hem senaristi hem de yönetmeni Frank Darabont'tur. / Tim Robbins, Morgan Freeman, Andy Dufrense, Amerikan (2017: 192)

4.1.2.2 Selamlaşma ifadeleri ve davranışları

- Kapı eşiğinde selam vermeyin. / Tanışma sırasında ne sert olun ne de yumuşak olun. / Türkler tanışmaya çok önem verirler. Eğer muhatapları güler yüzlü ise onunla iş yapmayı isterler. (2017: 62)
- Günaydın leylek kardeş, iyisinizdir inşallah. (2017: 36)
- Sunucu: ... Hoş geldiniz Sayın Numan Ayyıldız./Numan Ayyıldız: Hoş bulduk efendim. (2017: 83)
- Zehra Hanım: İyi günler. ... (2017: 94)

4.1.2.3 Aile yapıları ve ilişkileri, kuşaklar arası ilişkiler

- Ben onların babaannesiyim. (2017: 11)
- Bu konuda akşam eşimle tartışalım, çocuklarımızın fikrini de alalım, sonra karar verelim. (2017: 94)

4.1.2.5 Konuk etme-ikram ve hediyeler

- Leylek daha cevap vermeden tilkinin aklına bir kurnazlık geldi ve leyleğe, "Bu akşam yemeğe beklerim." diyerek onu akşam yemeğine davet etti. / "Çorban nefisti tilki kardeş! Buyur, sen de bize gel, hoş beş ederiz." diyerek oradan ayrıldı. (2017: 36)
- "Çorban nefisti tilki kardeş! Buyur, sen de bize gel, hoş beş ederiz." diyerek oradan ayrıldı. / Mutfaktan mis gibi et kokusu geliyordu. (2017: 36)

4.1.2.3 Değerler ve eğitim

4.1.2.3.1 Değerler

- Halifeliği sırasında yetimi korudu, fakir fukaranın elinden tuttu. (yardım) (2017: 10)
- Ancak bu defa Ömer'in sırtında bir çuval vardır. Arkadaşının elinde de bir teneke yağ. Ömer unu sırtından indirir. Hemen ocağın başına geçer. Tenceredeki çakıl taşlarını döker ve tencereye biraz yağ koyar ve unu yağla pişirir. Sonra çocuklara bu yemeği kendi elleriyle yedirir. (yardım) (2017: 11)
- Karşıyaka Belediyesi ihtiyaç sahibi üniversite öğrencilerine karşılıksız burs için bir kampanya başlattı. (yardım) (2017: 23)
- Artık gönül rahatlığı ile kan verebilirim. (yardım) (2017: 109)
- Bir gün sağır bir adam, hasta olan komşusunu ziyaret etmek için yola çıkmış. (hasta ziyareti) (2017: 49)
- O, adaletli bir yöneticiydi. (adalet) (2017: 10)
- Çünkü hasta komşusunu ziyaret ederek komşuluk görevini yerine getirdiğini düşünmüş. (komşuluk) (2017: 50)
- (Müdür Beyin kapısının önü, Ahmet kapıyı vurur.) (saygı) / Müdür: Ahmet, sen hem çok iyi hem de dürüst bir insansın .(dürüstlük) (2017: 57)
- Her işi zamanında yapın. (dakiklik) (2017: 62)
- 5. Zamana önem verin/Toplantıya belirleyeceğiniz saatte başlamaya dikkat edin. (dakiklik) (2017: 67)
- Bunları gün gün planlamak size zaman kazandırır. (düzenli) (2017: 71)
- Plastik atıklara geri dönüşüm uygulayarak çevreye vereceği zararlar en aza indirilebilir. (çevreye duyarlılık) (2017: 147)
- Yurt dışına çıkmadan önce kalacak yerinizi mutlaka ayarlayınız. (tedbir) (2017: 168)
- Andy'nin hayata bağlı olması ve her zaman iyi bir şeyler bulma çabası çevresindeki herkesi çok etkiler. (hayata olumlu bakma) (2017: 192)

4.1.2.3.2 Eğitim

- Sempozyum açılışı saat 10'da idi. / Ben ise konferans vermek için buradaydım. (2017: 156)
- YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ SEMPOZYUMU İSTANBUL – TÜRKİYE (2017: 158)
- YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ SEMPOZYUMU İSTANBUL – TÜRKİYE (2017: 159)

4.1.2.3.3 Dil ve tarih bilinci/sevgisi

- Moğol İmparatorluğunun Kurucusu Cengiz Han / Roma İmparatorluğunun Kurucusu Jül Sezar / Osmanlı Devleti Sultanlarından Fatih Sultan Mehmet (2017: 15)

4.1.2.4 Edebiyat, sanat ve müzik

4.1.2.4.1 Edebiyat

- Dostum o sözün doğrusu “Aç ayı oynamaz.” olacaktı. (atasözü) (2017: 190)
- Sürücü: Ne yapalım, başa gelen çekilir. (atasözü) (2017: 123)
- Tilki de uzun diliyle çorbayı yalayıp yuttu. / Tilki, bir taraftan leyleğe güzel sözler söylüyor diğer taraftan da göz ucuyla mutfağı süzüyordu (göz ucuyla süzmek). / Kokuyu alan tilkinin ağzının suyu akmaya başladı (ağzının suyu akmak). / Hatasını anladı ama iş işten geçmiş oldu (iş işten geçmek). (2017: 36)
- Tilki kapmış peyniri, yiyip bitirmiş bir köşede, kara karga peyniri için gözyaşı dökmüş ama boşuna. (deyim) (2017: 43)
- TİLKİ İLE LEYLEK (Fabl) (2017: 36)
- KARGA İLE TİLKİ (fabl) (2017: 43)
- MİNİK KUŞUN ÖĞÜDÜ (Mesnevi'den öykü) (2017: 38)
- İSTEKLER BİR DİLLER AYRI (Mesnevi'den öykü) (2017: 46)

- Hareket ve Dergâh dergilerinin ve Türk Dili Edebiyatı Ansiklopedisi'nin yayın faaliyetlerini sürdürdü. / Dergâh dergisinin öncesinde Nurettin Topçu'nun Fikir ve Sanatta Hareket dergisinin son dönemine yetiştim. (Dergi-ansiklopedi) (2017: 179-180)
- Senaryolar yazdı. / “Uzun Hikâye”, “Beyhude Ömrüm”, “Sır”, “Mavi Kuş”, “Hayat Güzeldir” adlı hikâye kitapları çok bilinen kitaplarındandır. (senaryo, öykü) (2017: 179-180)
- Birçok romanı bulunan yazarın en önemli romanının adı Dokuzuncu Hariciye Koşuşu'dur. (2017: 185)
- SERENAD (şiiir) (2017: 187)
- Hikâyeler, romanlar, şiiirler, masallar. / Atasözü, bilmece, okurum gündüz gece. (2017: 191)

4.1.2.4.3 Sanat

- Teoman: Ben kendimi bildim bileli film ve futbol izlemeyi çok seviyorum. (2017: 135)
- Sanata resimle başlamışsınız. / Fotoğrafçılıkla ilgilendiniz mi? / Sinema aşkınıza ne oldu? / Bu tekliflerin bir kısmı filme dönüştü. (güzel sanatlar) (2017: 179-180)
- Mesela Halit Refiğ ile “Kurtar Beni” adlı bir film yaptık. / Gülşen Bubikoğlu bu filmle Antalya'da ödül aldı. (sanat) (2017: 179-180)
- Bu filmlerden biri de yönetmeni Ertem Eğilmez olan 1973 yılında çekilen “Canım Kardeşim” olan filmidir. (2017: 21)
- Bunlar TRT'de “Pazartesi Hikâyeleri” olarak yayınlandı. / Belki bu sene de “Mavi Kuş” dizi olarak TRT'de yayınlanabilir. / “Uzun Hikâye” de şu an Osman Sınav'ın elinde film yapılmak için bekliyor. (dizi, film) (2017: 179-180)
- Tiyatro sözcüğü Yunancada “izleme yeri” anlamında kullanılmaktadır. / Bundan önce tiyatro yerine tiyatroya benzer orta oyunu ve gölge oyunu vardı. / Türkiye'deki en önemli gölge oyunu Karagöz ve Hacivat oyunlarıdır. (2017: 189)

- Perde kurduk, ışık yaktık, oyunumuz gölge hayal... (gölge oyunu) (2017: 191)

4.1.2.5 Gelenek ve folklor

4.1.2.5.3 Dinî kurallara dayalı davranışlar

- Çocukların babası ve dedesi savaşta şehit oldular. (2017: 11)

4.1.2.6 Sosyal yaşam

4.1.2.6.2 Yasaklar

- 2. Alkollü araç kullanmayın / 4. Aşırı hız yapmayın / 10. Sadece gerekli durumlarda korna çalın (2017: 120)

4.1.2.6.4 Diğerleri

- Vücudumuzu oluşturan hücrelerin düzenli ve dengeli beslenmesi gerekiyor. (sağlık) (2017: 77)
- Spor yapmak başta obezite olmak üzere kalp hastalıkları, kanser türleri ve felci azaltmakta, daha sağlıklı olmamızda yardımcı olmaktadır. (sağlık) (2017: 89)
- Seyahat edeceğiniz ülkede belli hastalıklara karşı aşı zorunluluğu var mı? (sağlık) (2017: 167)
- Kan bağışıyla ilgili en kapsamlı çalışmayı Türk Kızılay'ı yapmaktadır. (kurumlar) (2017: 109)
- Hız sınırları Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından belirlenmiştir. (kurumlar) (2017: 120-121)
- Plastikler petrol rafinerinde kullanılan ham petrolün işlenmesi sonucu arta kalan malzemelerden elde edilir. (kurum-ekonomi) (2017: 146)
- O zaman size yeni gelen akıllı televizyon modelimizi göstereyim. Dokunmatik, 4K, üç boyutlu ve internet bağlantısı bulunuyor. (teknoloji) (2017: 135)

- 4. Program hangi adımdan başlamışsa ilgili adımın sembolü yanar (Ön Yıkama, Ana Yıkama, Durulama, Yumuşatıcı ve Sıkma). (teknoloji) (2017: 136)
- Cep Telefonu / Uçak / Mikroskop / İnternet (teknoloji) (2017: 145)
- Mutfaktaki tabaklar, su şişeleri ve bidonları, buzdolabında gıdaları saklamak için kullandığımız poşetler, çöp kovaları, fırın kapları, plastik kaşık çatallar, plastik bardaklar, plastik maddeden yapılmış duş lifleri, plastik poşetler vb. birçok ürün plastikten yapılıyor. (teknoloji) (2017: 146)
- Sırt çantamda dizüstü bilgisayarım var. (teknoloji) (2017: 169)

4.1.2.7 Coğrafya ve mekân

4.1.2.7.1 Yer (iller ve/veya diğer yerleşim yerleri)

- Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Abraham Lincoln / Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk (2017: 15)
- Rusya, Çin, Brezilya, Japonya, İtalya, Fransa, Almanya, İspanya, Amerika, İngiltere, Türkiye (2017: 62)
- Bu 10 ülkenin arasında Türkiye de var. / Brezilya, Kamboçya, Çin, Mısır, Hindistan, Kenya, Meksika, Rusya, Vietnam, Avustralya, Hollanda, İsveç, İngiltere (2017: 105-106)
- Ukrayna'da Otobüs Trenle Çarpıştı: 40 Ölü (2017: 107)
- ABD'de 200 Araçlık Zincirleme Kaza (2017: 107)
- Dört günden beri Türkiye'deyim. / Kamerun (2017: 156)
- Sempozyuma göndermiş olduğunuz ""Tacikistan'da Türkçe Öğretimi"" başlıklı bildiriniz sempozyum bilim kurulu tarafından değerlendirilmiş ve sunum için uygun bulunmuştur. / İstanbul (2017: 159)
- Edirne'nin Keşan ilçesinde kaza yaptıkları yeri inceleyen iki kişi, kaza yapan başka aracın çarpması sonucu ağır yaralandı. (2017: 107)
- İstanbul, (2017: 156)
- Benim bu sabah İstanbul'da olmam gerekiyor. (2017: 170)
- 1945'te Erzincan'da doğdu. / Tunceli ve İstanbul'da edebiyat öğretmenliği yaptı. / Mustafa Kutlu'nun kitapları okunduğunda Anadolu'yu görmek

mümkündür. / Gülşen Bubikoğlu bu filmle Antalya’da ödül aldı. (2017: 179-180)

- Karşıyaka Belediyesi ihtiyaç sahibi üniversite öğrencilerine karşılıksız burs için bir kampanya başlattı. (2017: 23)
- Akrabaları olan bir Paşa'nın Erenköy'deki köşkünde misafir kalır. (2017: 185)
- Kaza, başkent Kiev’in 660 kilometre güneydoğusundaki Marganets şehrinde meydana geldi. (2017: 107)
- Atatürk Havalimanı, İstanbul Boğazı, Sultan Ahmet Camisi, Topkapı Sarayı, Ayasofya, Yerebatan Sarnıcı, yalı, otel (2017: 156)
- Red lakaplı dostu, Andy hapishaneye geldiğinde mahkûmiyetinin yirminci yılını doldurmuştur. (2017: 192)
- Havaalanı (2017: 170)
- Sanayi Kavşağı, Keşan Devlet Hastanesi (2017: 105-106)
- İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi tarafından 15-17 Mayıs 2017 tarihlerinde ""Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyumu"" düzenlenecektir. / İstanbul (2017: 158)
- Bugün sizler için Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Bölümü'nden Numan Ayyıldız'ı misafir konuşmacı olarak davet ettik. (2017: 83)
- Avrupa, Asya, (2017: 156)
- Kutlu, hikâyelerinde Anadolu’yu ve Anadolu insanını ele alır. (2017: 179-180)
- Karşıyaka’nın Filizleri Projesi, kısa süre önce Avrupa’nın En İyi Sosyal Sorumluluk Projesi seçildi. (2017: 23)
- DİCLE KENARINDA BİR KOYUNU BİR KURT KAPSA HESABI ÖMER'DEN SORULUR (2017: 10)

4.1.3 Türkçeye Yolculuk B2 İncelenen Metinler

Türkçeye Yolculuk B2 kitabında Tablo 4’te sıralanan 33 metin incelenmiştir. İncelenen metinler kitaptaki okuma metinleridir. Okuma metinlerinden sonra metin ile ilgili alıştırmalar verilmiştir.

Tablo 4. Türkçeye Yolculuk B2 Kitabı İncelemelerinde Kullanılan Metinler Listesi

SIRA	TÜRKÇEYE YOLCULUK B2 DERS KİTABI İNCELEMELERİNDE KULLANILAN METİNLER	ÜNİTE	SAYFA NO
1	Türk Misafirperverliği, Anna Masala Kimdir?	1. Ünite	10
2	Allah'ın Emri Peygamberin Kavliyle	1. Ünite	12
3	Türk Kültüründe Düğün	1. Ünite	14
4	Çocukluğumuzun Ramazanları	1. Ünite	23
5	Aşure Geleneği	1. Ünite	25
6	Dünyada Bayramlar ve Kutlamalar	1. Ünite	26
7	Güzel Sanatlar Nedir?	2. Ünite	33
8	İki Cami Arasında Mihrimah Sultan	2. Ünite	36
9	Türk Resminin En Pahalı Tablosu “Kaplumbağa Terbiyecisi”	2. Ünite	44
10	Bu Klasik Müzik Eserleriyle Tanıştımız Mı?	2. Ünite	46
11	Anadolu Kitap Fuarı	3. Ünite	56
12	Bugün Pazar	3. Ünite	59
13	Uluslararası Film Festivalleri	3. Ünite	68
14	Unutulmaz Filmler	3. Ünite	69
15	Osmanlı Hareminin Üç Kudretli Valide Sultanı	4. Ünite	77
16	Türk Lirası Üzerindeki Ünlüler	4. Ünite	83
17	Asla Pes Etme	4. Ünite	87
18	Albert Einstein'dan Başarmak İçin 10 Altın Kural	4. Ünite	91
19	Burs Başvurusu	5. Ünite	104
20	Dilekçe Örneği	5. Ünite	106
21	İş İsteme Mektubu	5. Ünite	112
22	Satış Mektubu Örneği	5. Ünite	114
23	Yurt Dışında Dostça Bir Dil Buluşması	6. Ünite	119
24	Bilimsel Proje Nasıl Hazırlanır?	6. Ünite	126
25	Küresel Isınmayı Önlemek İçin İlginç Projeler	6. Ünite	128

26	Enerji Kaynaklarımız	7. Ünite	136
27	Doğadaki Ayak İzlerimiz	7. Ünite	139
28	Enerjimiz Tükeniyor Mu?	7. Ünite	144
29	Bitmeyen Enerji Güneş	7. Ünite	146
30	12 Bin Yıllık Beraberlik	8. Ünite	155
31	Hayvanların Gözünden Dünya	8. Ünite	161
32	Türk Kültüründe Çiçek	8. Ünite	166
33	Ülkelere Göre Çiçek Hediye Etme Kültürü	8. Ünite	170

4.1.4 Türkçeye Yolculuk B2 Bulguları

4.1.4.1 Günlük yaşam

4.1.4.1.1 Yiyecek-içecek

- Altın renkli börekler, gümüş balıklar, yeşil kırmızı çoban salataları, bembeyaz peynir, her çeşit et yemeği, imambayıldı, pilavlar, fasulye, tarhana ve tatlılar... / Osmanlı yemeği, imambayıldı, hünkarbeğendi (2017 :10)
- Buğday, fasulye, nohut, kayısı, incir gibi bakliyat ve yemişlerin birlikte kaynatılması ile hazırlanan yiyeceğe “aşure” denir. (2017: 25)

4.1.4.1.2 Yemek zamanları, sofrada

- Kahvaltıdan sonra izlenecek filmlere geliyor sıra. (2017: 59)
- Her birimize, ellerimizi yıkamamız için içinde gül yaprakları olan bir çanakla ılık su ve yemek sonunda sıcak peçeteler geldi. (2017 :10)

4.1.4.1.4 Boş zaman etkinlikleri

- Kitaplar ve bulmacalarla kahvaltı etmeyi çok seviyorum. / film izlemek, kitap okumak (2017: 59)

4.1.4.1.5 Karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmiyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar

- Merve: Merhaba Ali, nasılsın? / Ali: Merhaba Merve, iyiyim teşekkür ederim.
/ Ali: Çok teşekkür ediyorum Merve, sen çok iyi bir arkadaşsın. (2017: 104)

4.1.4.2 Kişiler arası ilişkiler

4.1.4.2.1 Kişiler

- Bir kere Prof. Ziya Umur, Suha Umur ve eşleriyle birlikte Prof. Sahir Erman'ın misafiri oldum. (2017 :10)
- Ettore Rossi, Anna Masala (2017 :10)
- Prof. Dr. Cahit Arf (2017: 83)
- Hezarfen Ahmet Çelebi (2017: 87-88)
- Albert Einstein çoğu insan tarafından dâhi olarak görülür. (2017: 91)
- Güneş enerjisi ile ilgili ilk bilgiler, milattan önce 400'lü yıllarda filozof Sokrat'a ait... / Galile (2017: 146)
- MAKAFUİ: Mustafa! / (2017: 12)
- MAKAFUİ: Mustafa! / (2017: 12)
- Merve: Merhaba Ali, nasılsın? (2017: 104)
- Sayın Ahmet Olgun, Kemal Özgür (2017: 112)
- Sayın Uğur Kalender, Ahmet Kılıç (2017: 114)
- Mihrimah Sultan 1522 yılında Topkapı Sarayında dünyaya geldi. / Kanuni Sultan Süleyman, Diyarbakır Valisi Rüstem Paşa, Bayezid, Cihangir, Mimar Sinan (2017: 36-37)
- 1550 yılında Venedik'te dünyaya gelen Safiye Sultan, Osmanlı Sarayı'nın en kudretli kadın sultanlarından biridir. / Nurbânu Sultan, III. Murat, 3. Mehmet, İngiltere Kraliçesi I. Elizabeth, Kösem Sultan, 1. Ahmet, 4. Murat, Hatice Tarhan Sultan, Sultan İbrahim, 4. Mehmet (2017: 78)
- Mustafa Kemal Atatürk / Fatma Aliye Hanım (2017: 83)
- Yunus Emre (2017: 83)

- Kaplumbağa Terbiyecisi adlı tablo Osman Hamdi Bey'in ünlü eserinin adıdır. (2017: 44-45)
- Hazreti İsa'nın öldükten sonra dirildiği gün dolayısıyla Hrisityanları tarafından Paskalya Bayramı kutlanır. (2017: 26)
- Bunlardan en yaygın olarak bilinenler; Nuh Peygamberin gemisinin karaya oturması, Hz. Adem'in tövbesinin bu günde kabul edilmesi, Hz. İbrahim'in ateşten kurtulmasıdır. / Hz. Nuh (2017: 25)
- İtalyan besteci Antonio Vivaldi, Dört Mevsim adlı eseri 1700'lü yılların başında bir şiirden esinlenerek bestelemiştir. / Rus besteci Sergey Prokofyev, Fransız besteci Camille Saint-Saens, Rus besteci Nikolay Rimski-Korsakov (2017: 46-47)
- Muhammed Ali, 17 Ocak 1942'de Kentucky Louisville'de doğdu. (2017: 87-88)
- Örneğin eski Yunanlılar çiçeklerin Tanrısal olduğunu düşünürlerdi. / İngiliz, Fransız, Türk, Çinli, Rus (2017: 170-171)
- Türk, İtalyan, İspanyol (2017 :10)
- Afro-Amerikan, Türk (2017: 87-88)

4.1.4.2.2 Selamlaşma ifadeleri ve davranışları

- Merve: Merhaba Ali, nasılsın?... / Ali: Merhaba Merve, iyiyim teşekkür ederim. (2017: 104)

4.1.4.2.5 Konuk etme-ikram ve hediyeler

- Bu ziyaretler yapılırken genellikle şeker, kolonya ve tatlı ikram edilir. (2017: 26)
- İngiltere'de, misafirleri evinize davet ettiğinizde çiçeklerle gelirler. (2017: 171)

4.1.4.3 Değerler ve eğitim

4.1.4.3.1 Değerler

- Türk misafirperverliği sadece yemeğe dayanmaz. (misafirperverlik) (2017: 10)
- Cömert kişiliği ile bilinen Mihrimah Sultan, servetini hem hayır işlerinde harcamış hem de adını ebedî yaşatacak eserler yaptırmıştır. (cömertlik) (2017: 36)
- Azim paha biçilmezdir. (çalışkanlık) (2017: 91)
- Bilgi deneyimden gelir. (çalışkanlık) (2017: 91)
- İklim değişikliği dünya üzerinde yaşayan canlıların yaşamlarını olumsuz etkiliyor. (çevreye duyarlılık) (2017: 128)
- Bazı “izler” vardır ki uzun süre varlığını korur ve bize çok önemli bir şey anlatır: (çevreye duyarlılık) (2017: 139)
- Ayrıca gaz, kül, duman, karbon veya toz gibi gezegene zarar verecek zararlı atıklar üretmediği için temiz ve çevre dostudur. (çevreye duyarlılık) (2017: 147)

4.1.4.3.2 Eğitim

- Bilimsel Yöntem, İlk Gözlem, Bilgi Toplama, Hipotez Kurma (Varsayımda Bulunma), Araç ve Gereçleri Toplama, Hesaplamalar, Sonuç (2017: 126-127)
- O, saray hocalarının elinde özel olarak eğitim alır, çok iyi yetiştir. (2017: 36)

4.1.4.3.3 Dil ve tarih bilinci/sevgisi

- Osmanlıda saray mensupları ve devlet adamlarının en önemli özelliklerinden biri de kazandıkları serveti hayır işlerinde ve onları ebedî yaşatacak eserlerde harcamalarıdır. (2017: 36)
- Osmanlı Haremi ile ilgili kulaktan dolma yanlış bilgiler vardır. Maalesef bu hayal ürünü ve gerçek dışı bilgilere inanan insanlar çıkabilmektedir. (2017: 77)

4.1.4.4 Edebiyat, sanat ve müzik

4.1.4.4.1 Edebiyat

- “Akıl para ile satılmaz.”, “Kiminin parası kiminin duası”, “Para peşin, kırmızı meşin”, “Beş para etmez” bunlardan sadece birkaçıdır. / “Parayı veren düdüğü çalar.” atasözü ise Nasrettin Hoca fıkralarına kadar konu oluştur. (atasözü) (2017: 83)
- İleri yaşlardaki hanımların yaşlandıkları ima için “karanfilli günlerimiz geride kaldı” gibi bir deyimini kullandıkları görülmektedir. (2017: 166)
- Bizde “kız evi naz evi” derler. “Allah’ın emri peygamberin kavli ile kızınıızı evladımıza istiyoruz.”, “Biz bir düşünelim”, “Kısmetse olur.”, “Madem oğlunuzla kızımız birbirlerini sevmişler, anlaşmışlar, bize de bu işi hayırlısıyla tamamına erdirmek düşer. Sevenlerin arasına girmemek lazım.” (kalıplaşmış sözler) (2017: 12)
- Parayla saadet olmaz diyenler de az değildir. (kalıp söz) (2017: 83)
- Edebiyat, kelimelerle yapılan bir sanattır. / Nazım (şiiir) ve nesir (düz yazı) şeklinde bütün eserler bu dala girer. (2017: 33)
- nllerle röportajlar da yapılmaktadır. (röportaj) (2017: 68)
- Dilekçe yazmak çok zor bir işi değil. (2017: 105)
- İŞ İSTEME MEKTUBU (2017: 112)
- Bu şekilde çocukların kitap sevgisi kazanmaları ve sevdiği kitaplara kavuşabilmeleri sağlandı. (2017: 57)
- Yunus Emre, Anadolu’da Türkçe şiiirin kurucusu şairlerindedir. / Gelin tanış olalım/İşi kolay kılalım/Sevelim sevillelim/Dünya kimseye kalmaz (2017: 83)
- Sayısız kitap ve makale yayınlamış olan Masala’nın eserlerinden bazıları "Yunus Emre", "Oğuz Kağan Destanı", "Feyzi Halıcı şiiirlerinden Seçmeler", "Poesica Moderna", "Canto Ela Spada" dir. / "Türkiye'ye Aşk Mektuplarım" (2017: 10)
- İki proje toplantısı ile birlikte iki de sınıf değişimi gerçekleştirilmiştir. / Arnavutköy Korkmaz Yiğit Anadolu Lisesi, kardeş okullar, okul dergileri (2017: 119)

4.1.4.4.2 Müzik

- İtalyan besteci Antonio Vivaldi, Dört Mevsim adlı eseri 1700'lü yılların başında bir şiirden esinlenerek bestelemiştir. / Peter ve Kurt / Bu eseri 1900'lü yılların başında Rus besteci Sergey Prokofyev bestelemiştir. / Hayvanlar Karnavalı'nı Fransız besteci Camille Saint-Saens 1800'lü yılların sonunda bestelemiştir. / Arının Uçuşu adlı eseri Rus besteci Nikolay Rimski-Korsakov 1800'lerin sonunda bestelenmiştir. (2017: 46-47)
- Müzik, sesleri melodiye dönüştürme sanatıdır. / Müzik sanatçılarına müzisyen denir. (2017: 34)
- Arkası dönük olan adam ellerini arkasında kavuşturmuş ve ney tutmaktadır. (2017: 44)

4.1.4.4.3 Sanat

- Güzel sanatlar şiir, müzik, resim, heykel, mimari, tiyatro gibi insanlarda estetik yönden bir zevk duygusu uyandıran sanatlara verilen genel addır. / sinema, fotoğrafçılık, hat, tezhip, oyma, görsel sanatlar, işitsel sanatlar, karma sanatlar, ritmik sanatlar, yüzey sanatları, hacim sanatları, mekân sanatları, dil sanatları, ses sanatları, eylem sanatları (2017: 33-34)
- Kaplumbağa Terbiyecisi adlı tablo Osman Hamdi Bey'in ünlü eserinin adıdır. / "Kaplumbağalar ve Adam" (2017: 44-45)
- Venedik Film Festivali / Venedik Film Festivali, dünyanın en eski film festivalidir. / Londra Film Festivali / Londra Film Festivali Birleşik Krallık'ta düzenlenen en büyük film organizasyonudur. / Uluslararası İstanbul Film Festivali / İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı tarafından düzenlenen festivalde film gösterileri ilk kez 1982'de, İstanbul Festivali kapsamında altı günlük bir film haftasıyla başlar. / Durban Uluslararası Film Festivali / Durban Uluslararası Film Festivali, her yıl Güney Afrika'nın KwaZulu-Natal bölgesinde bulunan Durban'da düzenlenen bir film festivalidir. (2017: 68)
- Benim Adm Khan, Yapay Zekâ, Altıncı His (2017: 69)

4.1.4.4.5 El sanatları geleneği

- Oyalardan çinilere, türkülerden kilimlere kadar maddi manevi kültürümüzün hepsine ince zarafeti ile gelmiş, gözlerde ve gönüllerde kendine has yerini almıştır. / Anadolu halı ve kilimleri (2017: 166)

4.1.4.5 Gelenek ve folklor

4.1.4.5.1 Özel günler ve gelenekler

- Çin’de öğretmenlere çiçek hediye etmek en popüler hediyedir. / Çin kültüründe beyaz çiçekler genellikle ölümlle ilişkilendirilir ve cenazelerde kullanılır. / Ruslar kadınlar gününde kırmızı güller, laleler ve sümbül gibi bahar çiçekleri hediye etmeyi severler. / Onlara göre sarı çiçekler cenaze ve hasta ziyaretleri içindir. / Mısır’da, çiçekler yalnızca cenaze ve düğünlerde verilir. / Lilyum, lotus ve kamelya çiçekleri cenazelerle ilgilidir. (2017: 170-171)

4.1.4.5.3 Dinî kurallara dayalı davranışlar

- Sabah erken saatte namaz vaktinde, küçük minareden gelen ezan sesiyle ev halkı uyanır ve kahvaltı edilirdi. (2017: 10)
- İlk “oruç tutmak” sözünü duyduğumda, onu maddi bir şey tutmak gibi sanmışım. / Ramazan, ayın hilâl olması, iftarlıklarımız, iftar sofrası, sahur davulları, sahur, cami, teravih, cemaat, namaz (2017: 23-24)
- Allah, iman, aşure (2017: 25)
- Ramazan Bayramı; Ramazan ayı boyunca tutulan oruç bittiğinde Müslümanlar tarafından kutlanan bir bayramdır. (2017: 26)
- Paskalya Bayramı (2017: 26)
- Kumbh Mela Festivali (2017: 26)

4.1.4.5.4 Doğum, evlilik gelenekleri

- Esasında kız isteme âdeta bir tören havasında geçer. Bir usulü ve âdâbı vardır. Bizde kız isteme bir gelenektir ve yüzyıllardır devam eden bu gelenek evlilik

yolunda atılan ilk adım olarak bilinir. / Bu arada müstakbel gelin hanım da bu çok özel misafirlere kahve yapar ve kendi elleriyle ikram eder. Bazen de damat adayının kahvesine şeker yerine tuz atılır (tuzlu kahve). (2017: 12)

- Ben sana öncelikle bizde düğün âdetleri nelerdir, onu anlatayım, ne dersin? / kız isteme, kahve içme (2017: 12-13)
- Söz Kesme/Söz Verme / Nişan Töreni / Nikâh / Kına Gecesi / Düğün / Gelin Alma Günü (2017: 14-15)

4.1.4.5.5 Festivaller, törenler, kutlamalar

- Venedik Karnavalı / Nevruz Bayramı / Çin Yeni Yılı (2017: 26)

4.1.4.5.6 Danslar

- Düzenlenen etkinliklerle herkes eğlenir ve karnaval süresince çeşitli danslar yapılır. (2017: 26)
- Dans; müziğe uyularak yapılan düzenli hareketlerdir. (2017: 34)

4.1.4.5.7 Toplumsal uygulamalar, ritüeller, bâtil inançlar

- Sanırım sadece Türkiye’de misafirlere “diş kirası” verme âdeti vardır. Diş kirası, yemek davetini kabul eden misafire ev sahibi tarafından verilen hediyedir. (2017: 10)
- Ramazan bayramı süresince herkes güzel ve temiz kıyafetlerini giyer. / bayramlaşmak, akraba ziyareti, el öpmek, bayram harçlığı/hediyesi, şeker, kolonya, tatlı, küslerin barışması (2017: 26)
- Çocuk, orucu ilk tuttuğu gün, havaya kaldırılır, baş üstünde gezdirilir, omuzda taşınırdı. (2017: 23)
- Nişanlı kız kayın validesine çiçek oyalı yazma göndererek sevgi ve saygısını dile getirmiş, genç kızlar saçlarına çiçek takarak sevgililerine içlerinden geçenleri anlatmaya çalışmışlardır. (2017: 166)

- Aşure artarsa meyve ağaçlarının dibine dökülür ve bu ağaçların daha çok meyve vereceğine inanılır. (2017: 25)
- Nevruz Bayramı'nda etkinliklerin düzenlendiği alana geleneksel bir şekilde Nevruz Ateşi yakılır ve bu ateşin üzerinden atlanır. (2017: 26)
- Paskalya günü için evlerde özel çörekler yapılır; boyalı paskalya yumurtası haşlanır, mumlar yakılır, dualar okunur. / ayinler, çikolata Paskalya tavşanı (2017: 26)
- Venedik maskesi takarak Venedik'in sokaklarında gezinirler. / rengârenk kostümler, dans (2017: 26)
- Yılbaşı gecesi yeni elbiseler giyilip aileyle birlikte uğur getireceğine inandıkları yemekleri yerler. / temizlik, kırmızı renkli süsler (2017: 26)
- Festival her üç yılda bir Hindistan'ın dört farklı noktasından birinde, her bir noktada 12 yılda bir gerçekleşecek şekilde düzenlenir. / Ganj Nehri'nde yıkanmak, tütsü, çiçek, ilahiler, davul (2017: 26)
- Bu çocuk zaman zaman hayaletler tarafından ziyaret edilir. (2017: 70)
- İkinci teoriye göre ise, hayvanların evcilleştirilmesi tamamıyla “bazı batıl inançlardan ve pratiklerden” kaynaklanıyor. (2017: 156)
- Eski Roma'da gelinler kötü ruhları kovduklarına inandıkları ve bereketi sağlamak için çiçek taşırdı. (2017: 171)

4.1.4.6 Sosyal yaşam

4.1.4.6.4 Diğerleri

- Anadolu halkının günlük yaşamına girip insanların tedavisinde önemli görevler yüklenen çiçekler, kimi zaman güzellikleri ile gönülleri okşarken kimi zaman da yaralara merhem, hastalıklara şifa olmuşlardır. / nefes darlığı, astım, yanık, hazımsızlık, zafiyet, idrar söktürme, öksürük, ateş, cilt ve boğaz hastalıkları, ateş, iştahsızlık, sinirleri yatıştırma, diş eti iltihabı, baş ve bel ağrıları, diş ağrısı, ağrı kesici (sağlık-tedavi) (2017: 166)
- Anadolu'da bazı köylerde misafir odalarında, işlemeli divanlar, yastıklar ve renk renk halılar arasında uyuduğum da olmuştur. (köy hayatı) (2017: 10)

- Açık artırma usulüne göre yapılan müzayedede "Kaplumbağa Terbiyecisi" 5 milyon liraya Suna ve İnan Kıraç Vakfı Pera Müzesi tarafından satın alınmıştır. (ekonomi-satış) (2017: 45)
- Bu yıl Malatya’da beşincisi düzenlenen “Anadolu Kitap Fuarı” yeniden okurlarla buluştu. (ekonomi-satış) (2017: 56)
- T. C. BAŞBAKANLIK YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞINA, Kredi ve Yurtlar Kurumu (kurumlar) (2017: 106)
- İLKNET LTD. ŞTİ. (kurum) (2017: 112)
- YURT BİLGİSAYAR, ÇÖZÜM BİLGİSAYAR SİSTEMLERİ (kurum) (2017: 114)
- Ekonomi ve sanayideki gelişmeler nedeniyle tüm ülkelerin enerji ihtiyacı artıyor, üstelik bu ihtiyaç enerji kaynaklarının tükenme riskini de beraberinde getiriyor. / BP, HSCB Bank, AB Komisyonu, (kurumlar) (2017: 145)
- Radyo, televizyon (teknoloji) (2017: 136)
- Uzay aynaları sayesinde güneş ışınlarının uzaya yansıtılarak yeryüzüne ulaşmalarının engellenebileceği düşünülüyor. / bulut tohumlama balonu uçağı (bilim) (2017: 128)
- Enerji sayesinde kentler aydınlatılır; arabalara, trenlere, uçaklara güç sağlarız. (bilim) (2017: 136)
- Enerji kaynaklarının bir kısmı da canlı kalıntılarından oluşur. (bilim) (2017: 136)
- Yakıt tasarruflu ya da melez otomobillerin, petrole alternatif getiremeyeceğine bununla beraber geçiş dönemi için fayda sağlayacağına işaret ediliyor. / hidrojen yakıtı, metan gazı yakıtı, biyoyakıt, sentetik yakıt, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG), otogaz (LPG), nükleer enerji (bilim) (2017: 144-145)
- 1600’lü yıllarda Galile merceği keşfetti. (bilim) (2017: 146)
- Hayvanların Çevrelerini Nasıl Gördüklerini Nereden Biliyoruz? / İnsan Gözünden / Atların Gözünden / Köpek Balıklarının Gözünden / Kedilerin Gözünden / Ancak bilim insanları onların göz yapılarından yola çıkarak nasıl bir görüşe sahip olabileceklerine ilişkin tahminlerde bulunabiliyor. (bilim) (2017: 161)

4.1.4.7 Coğrafya ve mekân

4.1.4.7.1 Yer (iller ve/veya diğer yerleşim yerleri)

- Sanırım sadece Türkiye’de misafirlere “diş kirası” verme âdeti vardır. Ord. Prof. Dr. Anna Masala, İtalya’nın yetiştirdiği değerli bilim insanlardandır. (2017: 10)
- Anadolu, İran, Orta Asya, Çin, Hindistan, Ganj Nehri (2017: 26)
- Londra, Birleşik Krallık, Durban, Güney Afrika, KwaZulu-Natal (2017: 68)
- İrlanda, Amerika, Vietnam (2017: 87-88)
- Uygulama İli: İstanbul / Arnavutköy, Türkiye, Avrupa, Macaristan, büyükelçilik (2017: 119-120)
- İlk evcilleştirilmiş hayvanlar 12 bin yıl önce Ortadoğu’da görülüyor / Suriye, Filistin, Avrupa, Asya (2017: 155)
- 1605 yılında vefat eden Safiye Sultan, Ayasofya Camisi’nin avlusuna, eşi 3. Murat’ın yanına defnedildi. / Venedik, Mora, Üsküdar, Çinili Cami, Ukrayna, Edirne Sarayı, Yeni Cami (2017: 77-78)
- Mihrimah Sultan tarafından Mimar Sinan’a yaptırılan biri Edirnekapı’da diğeri Üsküdar’da bulunan iki külliye günümüzde İstanbul’u ziyaret edenlerin görmeyi ihmal etmedikleri iki ebedî eserdir. (2017: 37)
- Ankara, Kırıkkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği, Fen-Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümü, Yahşihan, Kırıkkale (2017: 106)
- Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü 2016 yılı mezunuyum. / Etimesgut, Ankara (2017: 112)
- Fuar kapsamında Malatya’ya gelen yazarlar bir yandan okuyucularıyla buluşurken bir yandan da okullardan gelen öğrencilerle bir araya geldi. (2017: 56-57)
- Çankaya, Ankara, Türkiye (2017: 114)
- Uygulama İli: İstanbul / Arnavutköy, Türkiye, Avrupa, Macaristan, büyükelçilik (2017: 119-120)

- Esasında tabloda oda olarak görülen yer, Osmanlı mimarisinin en güzel örneklerinden biri olan Bursa'daki Yeşil Camii'dir. (2017: 44)
- İlk kez 1932 yılında başlamıştır ve o tarihten bu yana her yıl ağustos sonu ya da eylül başında Venedik'teki Lido adasında gerçekleşir. (2017: 68)
- 1605 yılında vefat eden Safiye Sultan, Ayasofya Camisi'nin avlusuna, eşi 3. Murat'ın yanına defnedildi. / Venedik, Mora, Üsküdar, Çinili Cami, Ukrayna, Edirne Sarayı, Yeni Cami (2017: 77-78)
- Venedik maskesi takarak Venedik sokaklarında gezerler. (2017: 26)
- Londra, Birleşik Krallık, Durban, Güney Afrika, KwaZulu-Natal (2017: 68)
- Rızvan Khan küçüklüğünü annesiyle Mumbai'da ıssız bir yerde geçirmektedir. (2017: 69)
- Muhammed Ali, 17 Ocak 1942'de Kentucky Louisville'de doğdu. (2017: 87-88)
- Ankara, Kırıkkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği, Fen-Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümü, Yahşihan, Kırıkkale (2017: 106)
- Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü 2016 yılı mezunuyum. / Etimesgut, Ankara (2017: 112)
- Osmanlı'da harem, modern anlamda bir üniversite gibidir. / Harem ve Enderun Mektebi İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmet tarafından kuruldu. / Böylece erkekler Enderun'da kızlarsa Harem'de eğitim gördüler. (2017: 77)
- Roma La Sapienza Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden Türkolog Profesör Ettore Rossi'nin son öğrencisi olarak mezun oldu. / Roma Üniversitesi Türk dili ve edebiyatı (2017: 10)
- Fosil yakıtların bölgelerine göre tükenme ömürlerine bakıldığında da petrolde 84,8 yıl ile Orta Doğu'nun, doğal gazda 72,4 yıl ile Afrika'nın kömürde ise 236 yıl ile Avrupa ve Asya'nın şanslı bölgeler arasında yer aldığı görülüyor. (2017: 145)
- Ülkemizi düşünürsek bir yıl boyunca en çok güneş alan bölgeler, Akdeniz ve Güney Doğu bölgesidir. / Karadeniz (2017: 147)
- Anadolu, İran, Orta Asya, Çin, Hindistan, Ganj Nehri (2017: 26)

- İlk evcilleştirilmiş hayvanlar 12 bin yıl önce Ortadoğu'da görülüyor / Suriye, Filistin, Avrupa, Asya (2017: 155)
- Anadolu'da bazı köylerde misafir odalarında, işlemeli divanlar, yastıklar ve renk renk halılar arasında uyuduğum da olmuştur. (2017: 10)
- Her dönemde sevginin, temizliğin ve güzelliğin sembolü olan, özünde tarifsiz bir sanat ve güzellik saklayan çiçek, Anadolu halkının sosyal hayatında büyük görev üstlenmiştir. (2017: 166-167)
- Her çiçeğe bir anlam verilmesi ise aslında bir Türk geleneği olup, Avrupa'ya Fransız ve İngilizler tarafından taşındı. / Eski Roma, Mısır, Yunan ve Çin, Asya, Amerika, Afrika, Japonya (2017: 170-171)
- Tarihi özellik kazanan yapıtlar, tapınaklar, camiler, saraylar bu medeniyetin en güzel eserlerini oluştururlar, sanatçılarına mimar adı verilir. (2017: 34)
- Mihrimah Sultan Camisi, cami (2017: 37)
- Esasında tabloda oda olarak görülen yer, Osmanlı mimarisinin en güzel örneklerinden biri olan Bursa'daki Yeşil Camii'dir. (2017: 44)
- 1605 yılında vefat eden Safiye Sultan, Ayasofya Camisi'nin avlusuna, eşi 3. Murat'ın yanına defnedildi. / Venedik, Mora, Üsküdar, Çinili Cami, Ukrayna, Edirne Sarayı, Yeni Cami (2017: 77-78)
- Uygulama İli: İstanbul / Arnavutköy, Türkiye, Avrupa, Macaristan, büyükelçilik (2017: 119-120)
- Üniversitenin internet sayfasında gördüm. / Kırtasiye (2017: 104-105)
- Suna ve İnan Kıraç Vakfı Pera Müzesi (2017: 44)
- 1605 yılında vefat eden Safiye Sultan, Ayasofya Camisi'nin avlusuna, eşi 3. Murat'ın yanına defnedildi. / Venedik, Mora, Üsküdar, Çinili Cami, Ukrayna, Edirne Sarayı, Yeni Cami (2017: 77-78)
- Tarihi özellik kazanan yapıtlar, tapınaklar, camiler, saraylar bu medeniyetin en güzel eserlerini oluştururlar, sanatçılarına mimar adı verilir. (2017: 34)
- Anadolu, İran, Orta Asya, Çin, Hindistan, Ganj Nehri (2017: 26)

4.2 ALTAY TÜRKÇE ÖĞRENİYORUM B1-B2

Çalışmada kullandığım ikinci kitap Altay Türkçe Öğreniyorum, ydsublishing yayınlarından çıkmıştır. Her iki kitap da birinci baskıdır. Basım tarihleri 2018'dir. B1 kitabı 168, B2 kitabı 192 sayfadan oluşmaktadır. Kitaplar altı yazar ve iki editör tarafından hazırlanmıştır. Yazarlar; Mahir Kalfa, Özay Karadağ, Gülnaz Çetinkaya, Uğur Kılıç, Selçuk Doğan ve Hüseyin Göçmenlerdir. Mahir Kalfa ve Özay Karadağ aynı zamanda kitapların editörlüğünü de üstlenmişlerdir.

Kitapların içinde öğrencinin kendisini değerlendireceği sorular kullanılmamıştır. Kitabın en sonunda Kaynakça verilmiştir. Her iki kitap da sekizer üniteden oluşmaktadır. Üniteler A, B ve C olarak üçe ayrılmıştır. İçindekiler bölümünde ünite, bölüm başlıkları ve sayfa numaraları verilmiştir.

B1 kitabının üniteleri aşağıda sıralanmıştır:

1. Hatıralar
 - A) ESKİ ZAMANLAR
 - B) ÇOCUKLUĞUM
 - C) KİMLER GELDİ, KİMLER GEÇTİ
2. Hayatın İçinden
 - A) EĞİTİM HAYATI
 - B) İŞ DÜNYASI
 - C) SOSYAL YAŞAM
3. Dikkat etmeliyiz
 - A) SAĞLIKLI GÜNLER
 - B) NASIL KULLANMALIYIZ?
 - C) TARAFİKTE
4. Yenilikler
 - A) KEŞİFLER
 - B) İCATLAR
 - C) GELECEKTE

5. Keşke
 - A) HAYALLER
 - B) PİŞMANLIKLAR
 - C) GERÇEKLER
6. Spor
 - A) MAÇA GELİR MİSİN?
 - B) MAÇ BAŞLIYOR
 - C) MAÇ BİTER BİRMEZ
7. Kültür ve Sanat
 - A) KÜLTÜR ATLASI
 - B) SANAT
 - C) SANATLAR VE SANATÇILAR
8. Törenler
 - A) DÜĞÜN
 - B) BAYRAM
 - C) DAVET VAR

B2 kitabının üniteleri de şunlardır;

1. Edebiyatın İçinden
 - A) KİTAPLARIN BÜYÜLÜ DÜNYASI
 - B) YAZI MACERASI
 - C) EDEBİYAT GÜNLÜĞÜ
2. Anadolu
 - A) MEDENİYETLER BEŞİĞİ
 - B) ESKİ HİKÂYELER
 - C) ZAMAN VE MEKÂN
3. Kulaktan Kulağa
 - A) AYAKLI GAZETE
 - B) ÜNLÜLERDEN HABERLER
 - C) ŞEHİR EFSANELERİ
4. Tercihiniz Ne?
 - A) DEĞERLER

- B) SENCE HANGİSİ?
C) ALTERNATİFLER
5. Kişisel Gelişim
A) BEN KİMİM?
B) BEDENİMİZ NE SÖYLÜYOR?
C) HEDEFLER
6. Zamanlama
A) PLANLI YAŞAMAK
B) ZAMANIN DEĞERİ
C) HAYATI YAKALAMAK
7. Festival
A) KİM, NASIL EĞLENİYOR?
B) BOŞ ZAMANLARIMIZDA NE YAPALIM?
C) İLGİNÇ UĞRAŞLAR
8. Dostluk
A) DOSTLUK VE ARKADAŞLIK
B) HOŞGÖRÜ
C) DÜNYA BARIŞI

4.2.1 Altay Türkçe Öğreniyorum B1 İncelenen Metinler

Altay Türkçe Öğreniyorum B1’de toplam 35 metin incelenmiştir. Metinlerin adı aşağıdaki Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Altay Türkçe Öğreniyorum B1 Kitabı İncelemelerinde Kullanılan Metinler Listesi

SIRA	ALTAY TÜRKÇE ÖĞRENİYORUM B1 DERS KİTABI İNCELEMELERİNDE KULLANILAN METİNLER	ÜNİTE	SAYFA NO
1	Eskiden İnsanlar Nasıl Haberleşiyordu?	1. Ünite	7
2	Eskiden İnsanlar Zamanı Nasıl Ölçüyorlardı?	1. Ünite	10
3	Herkes Bir Zamanlar Çocuktu...	1. Ünite	13
4	Topacın Tarihi	1. Ünite	17

5	Müziğin Üç Dehası	1. Ünite	20
6	Zorluklara Rağmen	1. Ünite	24
7	Öğrenmenin Yaşı ve Zamanı Yoktur	2. Ünite	28
8	Rahmi Koç Müzesi Hafta Sonu Eğitim Atölyesi	2. Ünite	31
9	Meslek Seçiminde Nelere Dikkat Edelim?	2. Ünite	35
10	İş Görüşmesine Gitmeden Önce Neler Yapalım?	2. Ünite	39
11	Facebook'un Öyküsü	2. Ünite	43
12	Fotoğrafın Büyülü Dünyası: Instagram	2. Ünite	47
13	Okinawalıların 6 Sırrı	3. Ünite	51
14	Her Derde Deva: Zencefil	3. Ünite	55
15	Nasıl Kullanmalıyız?	3. Ünite	57
16	Elektrikli Ev Aletlerinde Elektrik Tasarrufu	3. Ünite	62
17	Asprin Reçetesi	3. Ünite	67
18	Açıklanamayan Keşifler	4. Ünite	72
19	Piri Reis	4. Ünite	78
20	Hayvanları Yönetmek	4. Ünite	79
21	Geleceğin En Çok Beklenen 5 İcadı	4. Ünite	83
22	Hayaller	5. Ünite	89
23	Ünlülerin En Büyük Pişmanlıkları	5. Ünite	98
24	17 İlginç Bilimsel Gerçek	5. Ünite	99
25	"3 Idiots" Filminden...	5. Ünite	106
26	Türkiye'nin En Modern Spor Salonu	6. Ünite	109
27	Fenerbahçe-Olimpiakos Öyküsü	6. Ünite	114
28	Fenerbahçe'nin THY Euroleague Şampiyonluk Öyküsü	6. Ünite	119
29	Nazar Boncukları	7. Ünite	130
30	Sanatın Gücü: Pablo Picasso	7. Ünite	136
31	Geleneksel Sanatlarımız	7. Ünite	140
32	Sanatın Ustaları	7. Ünite	143

33	Anadolu'da Düğün Âdetleri	8. Ünite	146
34	Bayram Gelenekleri	8. Ünite	154
35	Misafirliğin Altın Kuralları	8. Ünite	158

4.2.2 Altay Türkçe Öğreniyorum B1 Bulguları

4.2.2.1 Günlük yaşam

4.2.2.1.1 Yiyecek-içecek

- Misafirliğin Altın Kuralları / Çay Sohbeti Türklerin en önemli içeceklerinden biri çaydır. / Son İkram. Kahvenin yanında genellikle lokum ya da çikolata ikram edilir. (2018: 158)

4.2.2.1.5 Karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmiyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar

- Torun: Dedeciğim bana masal okuyabilir misin? / Dede: Elbette Ahmet, hangi masalı okumamı istersin? (2018: 13)
- -Ne oldu oğlum? Ağlama babacığım. ... / -Oğlum ne yaptın? Televizyonu mu kırdın babacığım? / -Tabii ki efendim. Adresinizi alabilir miyim? -Elbette, Mustafa Kemal Mahallesi, Bayrak Sokak, Demir Apartmanı, 5/6, Cebeci-Ankara. / -...İyi günler beyefendi. -Teşekkür ederim, iyi günler. (2018: 57)

4.2.2.1.6 Yeme ve içme alışkanlıkları

- Ayrıca Okinawalıları beslenmelerine çok dikkat ederler. Yapay şekerleri ve hazır gıdaları tüketmemeye çalışırlar. (2018: 51)
- E vitamini zengin yemekler yerler. (2018: 52)

4.2.2.1.7 Oyunlar

- Dışarıda arkadaşlarımızla topaç çeviriyorduk, bisiklete biniyorduk, misket oynuyorduk, uçurtma uçuruyorduk. (bilgisayar, cep telefonu, salıncak) (2018: 13-14)
- Topacın Tarihi Topacı, dünyanın birçok yerinde çocuklar sevmektedir. Topacın köşeleri yuvarlak ve ucu sivridir. (2018: 17)

4.2.2.1.8 Spor

- Ülker Sports Arena İstanbul Ataşehir'de. / Fenerbahçe Ülker'in yeni evi. (2018: 109)
- Fenerbahçe-Olimpiakos Maçının Öyküsü (2018: 114)
- Fenerbahçe'nin Euroleague'deki macerası 2016'nın ekim ayında başladı. Bunlardan biri sezon başındaki Baskonia maçıydı. Atina'daki Panathinaikos maçı. Fenerbahçe son şampiyonluk maçı Olimpiakos'u da yenerek şampiyon oluyor. (2018: 119)

4.2.2.2 Kişiler arası ilişkiler

4.2.2.2.1 Kişiler

- Telgrafı ilk kez Claude Chappe buldu, Claude Chappe'dan sonra Amerikalı bilim insanı Joseph Henry elektrikli telgrafı buldu. Samuel Morse, 1835 yılında yeni bir sistem icat etti. Morse ve yardımcısı Vail, bundan yeni bir kod ürettiler. Graham Bell, telefonu 1876 yılında icat etti. / Bell, arkadaşı Watson'dan yardım istedi. (2018: 7)
- En ünlü mum saatini ise İngiltere'de Kral Alfred icat etmiştir. İlk elektrikli saati 1840 yılında İngiliz saatçi Barwise ve Skoç A. Bain yapmıştır. (2018: 11)
- Keşif, 1844 yılında Fizikçi David Brewster tarafından yapıldı. / İngiliz jeoloji araştırma merkezinden Dr. A. W. Med'e göre kum taşının yaşı 360 ile 460 milyon yıl. (2018: 72)

- Bazı tarihçilere göre Piri Reis, aynı yıllarda yaşayan Kristof Kolomb ile görüşmüştür. (2018: 78)
- Klasik müziğin en önemli isimleri Bach, Mozart ve Beethoven'dır. (Bach x5, Mozart x6, Beethoven x4, Christoph Bach, Leopold Mozart) (2018: 20)
- Ressam, heykeltıraş, mimar ve şair Leonardo da Vinci'nin disleksi hastalığı vardı. / Christy Brown, Frida Kahlo, Van Gogh, Louis Wain (2018: 24)
- Picasso, 1907'de 1914'e kadar kübist olarak adlandırılan tarzda tablolar yaptı. (2018: 136)
- Facebook'u 13 yıl önce, 2004 yılında Harvard Üniversitesi öğrencisi Mark Zuckerberg kurdu. (Mark Zuckerberg x2) (2018: 43)
- Instagram'ı da tıpkı Facebook gibi iki genç bilişimci Kevin Systrom ve Mike Krieger kurmuştur. (2018: 47)
- Ancak bu çeşit saatler 520 yılına ait Çinli şair You Jiangu'nun bir şiirinde geçmektedir. (2018: 11)
- Piri Reis, 1465 yılında doğdu. Karamanlı Hacı Ali Mehmed'in oğludur. / Piri Reis'i denizci yapan amcası Karamanlı Kemal Reis'tir. (2018: 78)
- Alper Bozkurt, 2001 yılında Boğaziçi Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu. (2018: 79)
- 1946 yılının başlarında, Alman-Amerikan roket bilimci Dr. Wernher von Braun, Mars Projesi'nin taslağını çizdi. / 1917 yılında Glenn Curtiss ilk uçan araba denemesini yaptı, bu hayal, günümüze kadar devam etti. (2018: 83)
- Bunlardan birisi de Ahmet Naç. (2018: 89)
- Semih, oturma odasındaki sese uyandı. / Semih, Yiğit'i kucağına aldı ve onu susturmaya çalıştı. / Evet, benim ismim Mehmet. (2018: 57)
- Raju Hindistanlı bir gençtir. / Üniversitede, Ranço ve Farhan ile tanışır ve hayata bakışı değişir. / Fakat Profesör Viru, eğitim ile ilgili düşüncelerinden dolayı Raju'ya kızmaktadır. (2018: 106)
- Emel Sayın, Mirkelam, Yonca Evcimik, İbrahim Tatlıses (2018: 98)
- Okan Bayülgen, Beren Saat, Sinem Güven (2018: 98)
- Aamir Khan, Ranço karakterinde başrol oynuyor. (2018: 106)

- Kenan İmirzalıoğlu, 1974 yılında Ankara'da doğdu. / Osman Sınay'ın teklifini kabul etti. (2018: 143)
- Hüsnü Şenlendirici (2018: 98)
- Tarkan, 1972 yılında doğdu. / Fazıl Say, 1970 yılında Ankara'da doğmuştur. (2018: 143)
- Türklerde ise cam işçiliği Selçuklular döneminden itibaren görölmektedir. / Avrupa ölkelerine cam işçiliğini Mısırlılar öğretmişlerdir. (2018: 130)
- Okinawalı insanlarla ilgili ilginç bir araştırma da var. (2018: 51)
- Topacı hem Asyalılar hem Avrupalılar yüzyıllardır biliyorlar. / Mısırlılar, Çinliler (2018: 17)
- 1487-1493 yılları arasında, Grenadalı Müslümanları İspanya'dan Kuzey Afrika'ya taşımışlardır. / Osmanlı Donanması'nda Venediklilere karşı kaptanlık yapmıştır. (2018: 78)
- Maçın başında Fenerbahçe, Vesely ve Kalinc'in basketleriyle 2. dakikada 5-1 öne geçti. Yunan ekibi Birch ve Spanoulis ile karşılık verdi. Hakemler: Daniel Hierrezuelo (İspanya), Borys Ryzhyk (Ukrayna), Olegs Latisevs (Letonya) Fenerbahçe: Ali Muhammed 8, Bogdanovic 17, Kalinic 17, Udoh 10, Vesely 8, Nunnally 2, Sloukas 3, Datome 11, Antic 4, Melih Mahmutoğlu, Ahmet Düverioğlu, Bennett Olympiakos: Spanoulis 9, Mantzaris 9, Birch 14, Printezis 7, Papanikolaou 3, Milutinov 10, Agravanis, Green 7, Waters 2, Papapetrou, Young, Toliopoulos 3. (2018: 114)
- Ozan Balaban telefonda başkan Aziz Yıldırım ile görüşüyor. / Takım İstanbul'a döner dönmez Aziz Yıldırım ve Obradoviç görüşüyor. (2018: 119)

4.2.2.2.2 Selamlaşma ifadeleri ve davranışları

- Görüşmeyi güler yüzlü bir şekilde tokalaşarak sonlandırın. (2018: 39)
- -Selamun aleyküm, Semih Erdoğan siz misiniz? / -Aleyküm selam. (2018: 57)
- -...İyi günler beyefendi. -Teşekkür ederim, iyi günler. (2018: 57)
- Görüşme sırasında konuşma tarzınıza ve ses tonunuza dikkat edin. (2018: 39)

4.2.2.2.3 Aile yapıları ve ilişkileri, kuşaklar arası ilişkiler

- Torun: Olur, dedeciğim. / Dede: Ben küçükken anneannem bize akşamları masal anlatıyordu. (2018: 13)
- 1749'da görme yetisini kaybetmiştir. Bach, bu tarihten sonra eserlerini çocukları ve eşinin yardımı ile yazmıştır. (2018: 20)
- Tercih danışmanı, belirli bir meslekte başarılı kişiler, rehber öğretmenler, anne-baba olabilir. Aile burada yol göstericidir. Ailenin kuralcı, sert, zorlayıcı olmaması gerekir. (2018: 35)

4.2.2.2.5 Konuk etme-ikram ve hediyeler

- Misafirliğin Altın Kuralları / Ayaklarınız Rahat Etsin / Çay Sohbeti / Lütfen Bundan da Alın / Son İkram. Türkler misafirin rahat etmesi için evde terlik bulundurur. / Misafirler için hemen çay demlenir. / Ev sahibi misafirlerine yemekleri tatması için ısrar eder. / Kahve eşliğinde sohbet etmek çok önemlidir. (2018: 158)

4.2.2.3 Değerler ve eğitim

4.2.2.3.1 Değerler

- Papatyadan özür diledi. Papatya arıyı affetti ve arının bal yapmasına izin verdi. (affetme) (2018: 13)
- İş görüşmesine vaktinde gidin. (dakiklik) (2018: 39)
- Bütün elektrikli ev aletlerinde A+ (artı) etiketi olması önerilir. (tasarruf) (2018: 62)
- Filmin sonunda Raju dürüstlüğü sebebiyle iyi bir şirkette işe başlar. / "... Doğru ve dürüst kişiler, sonunda mutlaka kazanır." mesajı veriyor. (2018: 106)
- İspanyol ressam ve heykeltıraş olan Pablo Picasso'nun tecrübeyi, çok çalışmayı ve emeği vurgulamak için anlatılan güzel bir hikâyesi vardır. (2018: 136)

4.2.2.3.2 Eğitim

- Yaşam boyu öğrenmede dört önemli program vardır. Bunlar Comanius, Erasmus, Leonardo da Vinci ve Grundvig programlarıdır. (Erasmus+ x4) (2018: 28)
- Rahmi Koç Müzesi, bunun için 2002 yılından bu yana "Müze Eğitimi Projeleri" uygulamaktadır. Gezici müze, fen ve teknoloji laboratuvarları, renkli matematik dünyası matbaa atölyesi, biyoloji atölyesi bu projelerden birkaçıdır. Müze, bu projelere 2009 yılında hafta sonu eğitim atölyesini de eklemiştir. / Konuşan Heykeller, Tırtıl, Hayallerle Dolu Küçük Evler, Deniz Kabuğundan Tasarımlar (2018: 31)
- Uzmanlar yeni fikirler yürütüyor ve eğitimde yeni modeller üzerinde tartışıyor. / Hem eğitim dünyasında hem de çocukların geleceğinde çok önemli bir fark yarattı. (2018: 89)
- Yaşam boyu öğrenme, okul öncesinden emeklilik sonrasına kadar devam eder. (2018: 28)
- PISA "Uluslararası Öğrenci Değerlendirme" raporunu açıkladı. (2018: 89)
- Bach, ilk müzik derslerini ağabeyi Chirtoph Bach'tan almıştır. / Mozart, 1756'da Salzburg'da doğmuş ve ilk müzik eğitimini babası Leopold Mozart'tan almıştır. / 1787 yılında Mozart'la tanışmak ve ondan ders almak için Viyana'ya gitmiştir. (2018: 20)

4.2.2.3.3 Dil ve tarih bilinci/sevgisi

- Türklerde ise cam işçiliği Selçuklular döneminden itibaren görülmektedir. (2018: 130)
- Açıklanamayan Keşifler Kayadaki Çekiç / Dinozor Hikâyeleri / Dev Taşlar / Eski Mısır'da Helikopter (2018: 72-73)
- Osmanlı denizcisi, kaptanı ve kartografi yani haritacıdır. (2018: 78)

4.2.2.4 Edebiyat, sanat ve müzik

4.2.2.4.1 Edebiyat

- Torun: Dedeciğim bana masal okuyabilir misin? (masal) (2018: 13)
- Türk saz ustası ve şairi Âşık Veysel'in "Kara Toprak" adlı şarkısından esinlenmiş ve piyano albümü yapmıştır. (2018: 143)
- En önemli eseri dünyaca ünlü "Sol Ayağım" adlı kitabıydı. / şair (2018: 24)
- Fransız gazeteciler, Anne Dufour ve Laurence Wittner, "Okinawa Rejimi" isimli bir kitap yazdılar. (2018: 51-52)
- Ayrıca Kitab-ı Bahriye adlı denizcilik kitabını yazmıştır. (2018: 78)

4.2.2.4.2 Müzik

- Onlar, müzikteki barok, klasik ve romantik dönemin en önemli isimleridir. (2018: 20)
- İlk albümü "Yine Sensiz" ile önemli bir ilgi gördü. / Fazıl Say, 1994 yılında, "Genç Konser Solistleri Avrupa Yarışması" organizasyonunda birinci olmuştur. (2018: 143)
- Türk saz ustası ve şairi Âşık Veysel'in "Kara Toprak" adlı şarkısından esinlenmiş ve piyano albümü yapmıştır. (2018: 143)

4.2.2.4.3 Sanat

- Ressam, heykeltıraş, mimar ve şair Leonardo da Vinci'nin disleksi hastalığı vardı. / Buna rağmen annesinin yardımıyla yazı yazmayı ve resim yapmayı öğrendi. / Bu nedenle Frida, bu aynaya bakarak daha çok otoportre çizdi. / Buradaki zor zamanlarına rağmen en önemli 200 eserini yaptı. / Wain, hasta eşini mutlu etmek için kedi resimlerini yapmaya başladı. (2018: 24)
- Okan Bayülgen, "Her zaman fotoğraf çekmek istiyorum. ..." (2018: 98)
- "3 Idiots" Filminden... / 3 İdiots filmi 3 öğrencinin Hindistan'daki en iyi mühendislik okuluna başlamalarını ve okul boyunca yaptıklarını konu almakta. (2018: 106)

- Ünlü Türk yönetmen Osman Sınav, ona Deli Yürek dizisinin başrol oyunculuğunu teklif etti. / Alacakaranlık, Acı Hayat, Ezel ve Karadayı dizileri ile ve Kabadayı ile Uzun Hikâye isimli filmleriyle büyük beğeni kazandı. (2018: 143)
- Babası bir ressam ve resim öğretmeni idi. / En tanınmış eseri, Alman ordularının Guernica kasabasını bombalamasını anlatan "Guernica" dır. / İspanyol ressam ve heykeltıraş olan Pablo Picasso'nun tecrübeyi, çok çalışmayı ve emeği vurgulamak için anlatılan güzel bir hikâyesi vardır. (2018: 136)

4.2.2.4.5 El sanatları geleneği

- İstanbul'un fethinden sonra camın merkezi bu kent olmuştur. (2018: 130)
- 1. Ebru Sanatı / 2. Dokuma Sanatı / 3. Çini Sanatı / 4. Telkâri (2018: 140)

4.2.2.5 Gelenek ve folklor

4.2.2.5.2 Sözlü anlatımlar ve sözlü gelenekler

- Dede: Ben küçükken anneannem bize akşamları masal anlatıyordu. (2018: 14)

4.2.2.5.3 Dinî kurallara dayalı davranışlar

- Bayram Gelenekleri / Türkiye'de önemli bayramlardan biri de Ramazan Bayramı'dır. Bir ay süren oruçtan sonra bir ödül gibidir. (2018: 154)
- Bayramlar, Türkiye'de coşkuyla kutlanır. / Börekler açılır, tatlılar yapılır, sarmalar sarılır. / Özellikle çocuklara yeni kıyafetler alınır. (2018: 154)
- Bayram, bizim için harçlık ve yeni kıyafetler demektir. / Sabahları erken kalkıyor, yeni kıyafetlerimizi giyiyorduk, büyüklerin ellerinden öpüyorduk. Büyükler bize mendil, şeker ve harçlık veriyorlardı. (2018: 14)
- Eskiden insanlar haberleşmek için davul, duman, ateş, güvercin, ayna, büyük borular ve kilise çanları kullanıyorlardı. (2018: 7)

4.2.2.5.4 Doğum, evlilik gelenekleri

- Anadolu'da düğün, aile hayatının en önemli olaylarından biridir. / Nişan töreni ailelerden birinin evinde yapılabilir. / Düğün öncesi yaygın geleneklerden biri de "kına gecesi"dir. Kızın eline kına sürülür buna "kına yakma" denir. / Damat ve yakınları kız evine gider ve gelini alır. Buna "düğün alayı" denir. / Gelin damat evine geldiğinde damadın annesi geline tatlı dilli, güzel huylu olsun diye bal ikram eder. (2018: 146)

4.2.2.5.5 Festivaller, törenler, kutlamalar

- 2005 Adana Altın Koza Film Festivali'nde ve 2010 yılında Altın Kelebek yarışmasında En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü aldı. / 2007 yılındaki Floransa Festivali'nin kapanış konseri yaklaşık yirmi bin dinleyici tarafından izlenmiştir. (2018: 143)

4.2.2.5.7 Toplumsal uygulamalar, ritüeller, bâtıl inançlar

- Bayramın en güzel yanlarından biri de dargın kişilerin barışmaya teşvik edilmesidir. (2018: 154)
- Nazar Boncukları / Şans ve uğura inanır mısınız? / Nazar boncuğunun Türk kültüründe önemli bir yeri vardır. (2018: 130)

4.2.2.6 Sosyal yaşam

4.2.2.6.4 Diğerleri

- Mektuptan sonra insanlar telgrafi kullanmaya başladı. Telgrafi ilk kez Claude Chappe buldu, Claude Chappe'dan sonra Amerikalı bilim insanı Joseph Henry elektrikli telgrafi buldu. Samuel Morse, 1835 yılında yeni bir sistem icat etti. Morse ve yardımcısı Vail, bundan yeni bir kod ürettiler. Graham Bell, telefonu 1876 yılında icat etti. (teknoloji) (2018: 7)

- Mekanik Saatleri Bu tür saatler pil ve elektrik gücü olmadan çalışmaktadır. Pil ile çalışan saatleri İkinci Dünya Savaşı'nda Almanlar geliştirmişlerdir. (teknoloji) (2018: 10-11)
- Şimdi telefon ve bilgisayarlarla birlikte yeni iletişim ortamları ortaya çıktı. (teknoloji) (2018: 43)
- Kalkıp televizyonun sesini biraz kısmalıyım diye düşündü ama çok uykusu vardı.(teknoloji) (2018: 57)
- Elektrikli ev aleti satın alırken enerji verimliliğine dikkat etmek gerekir. Buzdolaplarında elektrik tasarrufu için öneriler: Fırın, radyatör gibi ısı kaynaklarından uzak durmalı / Çamaşır makinelerinde elektrik tasarrufu için öneriler: / Bulaşık makinelerinde elektrik tasarrufu için öneriler: / Klimalarda elektrik tasarrufu için öneriler: (teknoloji) (2018: 62)
- 11. Bir mikrodalga fırın, kendi saatini çalıştırmak için çok fazla elektrik harcar. (teknoloji) (2018: 99-100)
- Systrom ve Krieger, Instagram'ı kurmadan önce Silikon Vadisi'nin önemli şirketlerinde deneyim kazandılar. (teknoloji) (2018: 47)
- 25 yıllık oyuncak araştırmacısı Ali Doğan ile topacın tarihi hakkında konuştuk. (bilimsel araştırma) (2018: 17)
- Bilim dünyası 40 yıldır Okinawalıların sağlık sırlarını araştırıyor. (bilimsel araştırma) (2018: 51)
- Bilim insanlarının araştırmalarına göre kaya oluşurken çekiç oradaymış. (bilimsel araştırma) (2018: 72)
- Böcekler ve hayvanlar üzerine çalışmalarıyla dikkat çeken bilim insanı, böcekleri çiple kontrol edebiliyor. (bilimsel çalışma) (2018: 79)
- Mars'a Yolculuk O yıllardan beri insanoğlu defalarca uzaya gitti. Ama Mars'a içinde insan olan uzay aracıyla henüz gidemedi. 2. Robot Yardımcılar Robot uzmanları, birkaç işi aynı anda yapabilecek robotlar üzerinde çalışmaya devam ediyorlar. 3. Su Altı Şehri 1950'lerin sonunda ve 1960'ların başında Amerikan Donanması Deniz Laboratuvarı basına gösterildi. 4. Uçan Otomobil Terrafugia Şirketi, Transition adıyla uçan otomobil yapmaya çalışıyor. 5. Sürücüsüz Araçlar Bilim adamları yıllardır otomatik otoyol teknolojisi üzerinde çalışıyor. (bilimsel çalışmalar) (2018: 83)

- Desibeli yüksek sesler sizi öldürebilir. 160 desibel ses yüksekliği, sağır olmanıza sebep olur. 2. Eğer uzaya arabayla gidebilseydik bir saatte ulaşabilirdik. 3. Bir yıldırımın enerjisi, 100.000 adet ekmeği kızartabilir. 4. Beynimiz, bir ampul kadar enerji üretir. 4. Bulutlar çok hafif ya da çok yumuşak değildir. 6. İnsan DNA'sıyla, bir muzun DNA'sı yüzde 50 oranında aynıdır. 7. Vücudumuzdaki karbon ile 9.000 adet kalem yapılabilir. 8. Elektrikli yılan balıkları elektrik prizlerinden 5 kat daha güçlüdürler. 10. Eğer kutup ayısı karaciğeri yerseniz, ölebilirsiniz. 11. Bir mikrodalga fırın, kendi saatini çalıştırmak için çok fazla elektrik harcar. 12. Uzayın kendine özgü kokusu vardır. (bilimsel araştırma) (2018: 99-100)
- Zencefil, hem modern hem de hem geleneksel tıpta sıkça kullanılıyor. / Başta mide bulantısı, soğuk algınlığı, sindirim sorunları ve öksürük üzerinde çok etkilidir. (sağlık) (2018: 55)
- Endikasyonları (Faydaları): İltihaplı durumlarda: Örneğin akut ve kronik romatizmal hastalıklardaki ağrılarda, (sağlık) (2018: 67)
- İş görüşmesine giderken koyu renkli takım elbiseyi tercih edin. Erkeklerin, gömlek, kravat, ayakkabı ve kemeri, takım elbiseleriyle uyumlu olmalı. Bayanlar beyaz gömlek ve koyu renk kıyafetler tercih etmeli. (kıyafet) (2018: 39)
- Uyumlu giyinmekte güçlük çekiyorsanız tek parça bir elbise tercih edebilirsiniz. / Terliyorsanız ince kumaşları tercih edin. / Seçtiğiniz giysinin yaşınızla uyumlu, sade ve temiz olması sizi en zarif konuk yapar. (giysi uyumu, makyaj) (2018: 159)
- Ayrıca Braunschweig Teknoloji Üniversitesi, Audi firması ve Google şirketi sürücüsüz taşıt sistemlerini test etmeye devam ediyor. (kurum-ekonomi) (2018: 83)

4.2.2.7 Coğrafya ve mekân

4.2.2.7.1 Yer (iller ve/veya diğer yerleşim yerleri)

- Bu albüm Amerika Birleşik Devletleri'nin Billboard listelerinde 6. sıraya kadar yükselmiştir. / 2016 yılında ise Almanya'da Uluslararası Beethoven İnsan Hakları Ödülü'ne layık görülmüştür. (2018: 143)
- İngiltere, Yeni Zelanda, Japonya (2018: 17)
- Bu programda 27 Avrupa Birliği üyesi, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç ve Türkiye yer almıştır. (2018: 28) İspanya, Ukrayna, Letonya
- Amerika'nın "Ulusal Otomatik Otoyol" isimli projesi, bu konuda çok yol aldı. (2018: 83)
- Öğrenciler Facebook'u o kadar çok sevdi ki bir yıl içinde ABD'deki tüm üniversiteler Facebook'a girdi. Amerika, Kanada, İngiltere, Avustralya ve Yeni Zelanda üniversiteleri ağa girdi. Facebook, Kanada, Güney Amerika, ve Norveç'te birinci, İngiltere ve İsveç'te ikinci, Mısır ve Panama'da üçüncü, Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya ve Türkiye'de beşinci sırada yer almaktadır. (2018: 43)
- Çoğunlukla Güneydoğu Asya, Hindistan, Malezya ve Karayipler gibi tropikal bölgelerde yetişir. (2018: 55)
- Yukarıda Lübnan'ın Balbek şehri yakınlarındaki dev kaya bloklarını görüyorsunuz. (2018: 72-73)
- Picasso, 25 Ekim 1881'de İspanya'da doğdu. (2018: 136)
- 3 Idiots filmi 3 öğrencinin Hindistan'daki en iyi mühendislik okuluna başlamalarını ve okul boyunca yaptıklarını konu almakta. (2018: 106)
- Bu heykeller 1945 yılında Waldemar Julsrud adlı deneyimli bir arkeolog tarafından Meksika'daki El Toro dağı eteklerinde bulundu. (2018: 72-73)
- İlk posta teşkilatı Pers, Moğol, Çin ve Roma uygarlıklarında bulunuyordu. / Mısır, Hitit (2018: 7)
- En eski su saatlerini araştırmacılar Mısır'da bulmuştur. (2018: 10)
- Topacı hem Asyalılar hem Avrupalılar yüzyıllardır biliyorlar. Topaç, MÖ 1400'lerde Mısır'da vardı. Çinliler ise topacı çevirmek için ip ve kamçıyı

kullanıyordu. Antik Yunan'da ve Roma'da insanlar, tahtadan topaçlar yapıyorlardı. (2018: 17)

- Ahmet Na, ğretmenliğe Siirt'in bir köyünde başladı. (2018: 89)
- "... İstanbul'a gelin, konuşuruz." diyor. (2018: 119)
- Özellikle İznik ve Kütahya inileri çok meşhurdur. / Türkiye'de en çok Mardin ve Ankara'nın Beypazarı ilçesinde üretilir. (2018: 140)
- Daha sonra İstanbul Esenler'deki Mehmet Akif Ersoy İlkokulu'na ğretmen olarak atandı. (2018: 89)
- Mısır'dan İzmir'e gelen ustalar, camdan halhal ve boncuk bilezikler yapmışlardır. (2018: 130)
- Mozart, 1756'da Salzburg'da doğmuş ve ilk müzik eğitimini babası Leopold Mozart'tan almıştır. (2018: 20)
- Yeni Zelanda'daki Maori halkı, su kabağından topaç yapıyordu. (2018: 17)
- Kısa sürede n bütün Avrupa'ya yayılmıştır. / Almanya, Viyana (2018: 20)
- Instagram'ın şu anda merkezi San Francisco'dadır ve bu site, dünyanın en önemli sosyal medya şirketleri arasındadır. (2018: 47)
- İngiltere'nin Kingoodle şehri yakınlarında bulundu. Yukarıda Lübnan'ın Balbek şehri yakınlarındaki dev kaya bloklarını görüyorsunuz. (2018: 72-73)
- Atina'daki Panathinaikos maçı. (2018: 119)
- 1900'de ilk kez Paris'e gitti. / En tanınmış eseri, Alman ordularının Guernica kasabasını bombalamasını anlatan "Guernica" dır. (2018: 136)
- 1995 yılında da, New York'ta gerçekleştirilen yarışmada, kıtalar arası birincilik dln almıştır. (2018: 143)
- 1487-1493 yılları arasında, Grenadalı Müslümanları İspanya'dan Kuzey Afrika'ya taşımışlardır. Ayrıca Piri Reis'in ilk haritasında Amerika kıtası da bulunmaktadır. / 1554 yılında Mısır'da vefat etmiştir. (2018: 78)
- Çoğunlukla Güneydoğu Asya, Hindistan, Malezya ve Karayipler gibi tropikal bölgelerde yetişir. (2018: 55)
- Avrupa lkelerine cam işçiliğini Mısırlılar ğretmişlerdir. / Anadolu'da camdan boncuklar, ilk kez İzmir'de yapılmıştır. (2018: 130)

- 1995 yılında çıkan ikinci albümü ile Türkiye ve Avrupa’da tam 74 konser verdi. (2018: 143)
- Anadolu’da düğün gelenekleri çok zengindir. (2018: 146)
- Bunlar Mısır’daki Abydos tapınağındaki hiyeroglifler. (2018: 72-73)
- Alper Bozkurt, 2001 yılında Boğaziçi Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü’nden mezun oldu. Dr. Bozkurt yüksek lisansını Drexel Üniversitesi Biyomedikal Mühendisliği, doktora eğitimini Cornell Üniversitesi Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği bölümlerinde tamamladı. 2010 yılında North Carolina State Üniversitesi'nde yardımcı doçent olarak çalışmaya başladı. (2018: 79)
- Ayrıca Braunschweig Teknoloji Üniversitesi, Audi firması ve Google şirketi sürücüsüz taşıt sistemlerini test etmeye devam ediyor. (2018: 83)
- Ahmet Naç, Manchester Salford Üniversitesi'ndeki bir eğitim modelini inceledi. (2018: 89)
- Ailesi onu 1895'te Barcelona Güzel Sanatlar Okuluna (2018: 136)
- Üniversitede, Entegre Biyonik Mikro Sistemler Laboratuvarını kurdu. (2018: 79)
- RAHMİ KOÇ MÜZESİ HAFTA SONU EĞİTİM ATÖLYESİ (2018: 31)
- Türkiye'nin En Modern Spor Salonu / Ülker Sports Arena İstanbul Ataşehir’de. / Fenerbahçe Ülker Sports Arena, 15 bin kişi kapasitesi, son teknoloji altyapısı, konforlu 44 adet locası ve restoranı ile çok modern bir basketbol salonu. (2018: 109)
- Meşhur OAKA salonu (2018: 119)
- Japonya’nın güneyinde Okinawa isimli bir ada var. (Okinawa x5) (2018: 51)
- Bu heykeller 1945 yılında Waldemar Julsrud adlı deneyimli bir arkeolog tarafından Meksika'daki El Toro dağı eteklerinde bulundu. (2018: 72-73)
- Akdeniz ve Ege Denizi'nde her yere gitmişlerdir. (2018: 78)
- Osmanlı Donanması'ndaki son yıllarını Hint Okyanusun'da geçirmiştir. (2018: 78)

4.2.3 Altay Türkçe Öğreniyorum B2 İncelenen Metinler

Altay Türkçe Öğreniyorum B2 kitabında 32 metin incelenmiştir. İncelenen metinler belirtildiği gibi metinden sonra çeşitli alıştırılmalar verilen metinlerdir.

Tablo 6. Altay Türkçe Öğreniyorum B2 Kitabı İncelemelerinde Kullanılan Metinler Listesi

SIRA	ALTAY TÜRKÇE ÖĞRENİYORUM B2 DERS KİTABI İNCELEMELERİNDE KULLANILAN METİNLER	ÜNİTE	SAYFA NO
1	Düzenli Kitap Okumanın 10 Faydası	1. Ünite	8
2	İki Şehrin Hikâyesi	1. Ünite	14
3	Yazının Tarihi ve Kitap / Alfabenin Doğuşu	1. Ünite	16
4	Bekir Sıtkı Erdoğan	1. Ünite	21
5	Hanı Bekleyen Şair Bekir Sıtkı Erdoğan	1. Ünite	22
6	Şarkı Söyleyen Horoz	1. Ünite	28
7	Anadolu	2. Ünite	31
8	Dünyanın Çözemediği Gizem: Göbekli Tepe	2. Ünite	39
9	Malatya 5 Milyon Yıl Önce Denizdi!	2. Ünite	47
10	Hangimiz Sevmedik!	3. Ünite	59
11	Fısıltı Gazetesi	3. Ünite	62
12	Fazla İyilikten Maraz Doğabilir	3. Ünite	71
13	Risk Budur	3. Ünite	71
14	Doğa mı, Şehir mi?	4. Ünite	81
15	Hayatımızda Para Olmasaydı Ne Olurdu?	4. Ünite	86
16	On Soruda Sen Kimsin?	5. Ünite	95
17	Vücudumuz Sinyal Veriyor	5. Ünite	103
18	Asla Geç Değil	5. Ünite	109
19	Planlı olmanın 12 Faydası	6. Ünite	117
20	Zamanı Yönetmek İsteyenlere Çözümler	6. Ünite	123

21	Zamanı Yönetmek İsteyenlere Çözümler	6. Ünite	130
22	Çok Güzel Şey	6. Ünite	135
23	Dünyaca Ünlü Festivaller	7. Ünite	139
24	Eğlence Kültürünün Vazgeçilmezi: Oyunlar	7. Ünite	146
25	Boş Zamanların Eğlencesi Yapboz	7. Ünite	148
26	Tatil İçin Güzel Bir Alternatif Hollanda'nın Masal Köyü Giethoorn	7. Ünite	153
27	Bir Demet Çiçekten Fazlası: İkebana	7. Ünite	157
28	Dostluk ve Arkadaşlık	8. Ünite	165
29	Dostluk ve Şiir	8. Ünite	170
30	Hoşgörünün Anadolu Coğrafyasında İki Önemli İsmi: Mevlana ve Yunus Emre	8. Ünite	172
31	Mevlana'nın Hayatı	8. Ünite	176
32	Barış Sembolleri	8. Ünite	179

4.2.4 Altay Türkçe Öğreniyorum B2 Bulguları

4.2.4.1 Günlük yaşam

4.2.4.1.1 Yiyecek-içecek

- Kanal kenarlarında pek çok kafe ve restoran bulunduğu Giethoorn'da, Hollanda peynirleri ve şarapların tadına bakabilirsiniz. / Bunun yanında yöreye özgü krepler ve pankekler de yemek için iyi bir alternatif olabilir. / Et, deniz ürünleri ve patates gibi yemeklere rastlayabileceğiniz Giethoorn'da ayrıca haşlama sebze yemekleri de yöresel lezzetler arasında bulunuyor. (2018: 153)

4.2.4.1.3 Resmî tatilleri-çalışma zamanları

- Fransa'da yapılan bir araştırmada, 1800'lü yılların Fransa'sında köyde yaşayan bir insan ortalama yılda 28 gün çalışıyordu. (2018: 86)

4.2.4.1.4 Boş zaman etkinlikleri hobileri

- Günümüzde her ne kadar televizyon ve İnternet gibi unsurları etkisi nedeniyle unutulmaya yüz tutsalar da, 50 parçadan oluşan giriş seviyesi yapbozlardan 24 bin parçadan oluşan dev yapbozlara kadar pek çok yapboz bulabilmek mümkündür. (2018: 148)
- Bisiklet yolu yapıldığı için köyü bisikletle dolaşabilir ya da küçük kanallar arasında botlarla gezinerek köyü yakından keşfedebilirsiniz. (2018: 153)

4.2.4.1.5 Karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmiyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar

- Üstada “Allah şifa versin.” dedikten sonra izin alarak röportaja başlıyoruz. “Hay hay...” diyor ve... / Uğur Kılıç: Efendim, röportajımızın sonuna gelirken size çok teşekkür ediyor ve son günlerde yazılan herhangi bir şiirinizi bizimle paylaşmanızı istirham ediyoruz. (2018: 22-23)

4.2.4.1.7 Oyunlar

- Oyunlar, çocukların fiziksel yeteneklerini ve zekâlarını geliştirdiği gibi en güzel eğlenceleridir de. / Çocuk oyunları, yaratıldığı toplumun kültüründen, yaşam tarzından izler taşır, çocukları sosyalleştirir, onların eğlenerek öğrenmelerini sağlar. (2018: 146)
- Japonya, Büyük Fener Oyunu; Meksika, Fasulyeleri Yakala; Brezilya, Horozların Döğüşü; İngiltere, Zıplamak Serbest; Endonezya, Lastik Atlama. (2018: 146)

4.2.4.2 Kişiler arası ilişkiler

4.2.4.2.1 Kişiler

- Charles Dickens’in en popüler romanlarından biridir. (2018: 14)
- Goethe, en büyük eseri Faust'u ölümünden bir yıl önce, yani 82 yaşında bitirmişti. (2018: 109)

- Vegilius, epik destanı Aeneis'te ona bu yolla göndermede bulunmuş ve Roma'nın barış tanrıçası İrini de çoğu zaman elinde bir zeytin dalı ile betimlenmiştir. (2018: 179)
- Hanı Bekleyen Şair Bekir Sıtkı Erdoğan (2018: 22-23)
- Mevlana, kardeşi Celaleddin ile bu dönemde Seyid Burhaneddin'den tasavvuf öğreniyordu. (2018: 176)
- Dr. Manetta Paris'te bir hapisanede suçsuz yere 18 yıl kalır. / Yazar, romanda Fransız İhtilali'nin diğer yüzünü göstermeye çalışmıştır. / Dr. Manetta ve Lucia, Darney'i kurtarmak için Paris'e gelir. / Dr. Manetta'nın en yakın dostları Defargeler, Darney'i halk düşmanı ilan etmişlerdir. / Kıyafetlerini değiştirir ve Avukat Carton, Darney'in yerine idam edilir. (2018: 14)
- Uğur Kılıç: Efendim, röportajımızın sonuna gelirken size çok teşekkür ediyor ve son günlerde yazılan herhangi bir şiirinizi bizimle paylaşmanızı istirham ediyoruz. / Okul yıllarımda Mehmet Ali Gencoğlu adında bir edebiyat hocamız vardı. / Şiiri askerî okuldaki edebiyat hocam Mahir Bey'e gösterdim. (2018: 22-23)
- Her şey, 1983 yılının sıradan bir gününde tarlasını karasabanla sürmekte olan Mehmet Kılıç isimli bir çiftçinin toprak altında bulunduğu oymalı taş ile başladı. (2018: 39)
- Malatya'daki en eski fosilin Pütürge ilçesinde bulunduğunu belirten Yunus Ay, bu bölgede orojenez depremler nedeniyle fosillerin ezildiğini ve tanımlanmasının zorlaştığını söyledi. (2018: 47)
- Adile ve Münir'in babaları iş ortağıdır. / Dizideki Perran en ilginç ve en komik karakterlerden biri. (2018: 59)
- Kurtuluş Savaşı döneminde yaşayan, evli ve iki çocuk babası Cevdet adlı bir askeri canlandırarak. (2018: 63)
- Asla Vazgeçmem dizisindeki İclal karakterine hayat veren Şafak Pekdemir, iki gündür sete gitmiyor. (2018: 62-63)
- İstanbul'da yaşayan Tuğba (39) ve Birhan (38), Antalya'daki Alakır Vadisine yerleşmeye karar verdiler. (2018: 81)

- Yazı, Yontma Taş Devri'nde yaşayan insanların bile ihtiyacıydı. / Resim-yazının görülüp geliştiği ilk uluslar Mısırlılar, Sümerler, Asur ve Kaideliler, Çinliler ve bir iddiaya göre de Amerika'daki ilk Kızılderililer'dir. (2018: 16)
- Yunanistan'dan Roma'ya geçen alfabe Romalılar tarafından geliştirilmiş ve bazı harf şekilleri, Yunanlılarınkinden ayrılmıştır. / Türkler, bugüne kadar çeşitli yazı şekilleri kullanmışlardır. (2018: 16)
- Lidyalılar parayı icat edinceye kadar insanlar nasıl yaşadılar ve eğer onlar parayı icat etmeseydi ne olurdu? (2018: 86)
- Nobel ödüllü Alman doktor Albert Schweitzer, 88 yaşına rağmen Afrika hastanelerinde durmaksızın çalışarak ameliyat yapıyordu. (2018: 109)
- 1958 yılında İngiliz nükleer karşıtı bir grup olan Nükleer Silahsızlanma Hareketi'nin üyelerinden tekstil tasarımcısı Gerald Holtom'ın tasarladığı amblem bu türe aittir. (2018: 179)
- Bu sembol, 1520'lerdeki Alman Köylü Savaşları'ndan, 1920'lerdeki Uluslararası kooperatif Hareketi'ne dek çeşitli amaçlar tarafından benimsenmiştir. (2018: 179)
- Pasteur, kuduz aşısını bulduğunda 60 yaşındaydı. (2018: 109)
- Galileo, ayın günlük ve aylık çizimlerini yaptığında 73 yaşındaydı. (2018: 109)
- Nobel ödüllü Alman doktor Albert Schweitzer, 88 yaşına rağmen Afrika hastanelerinde durmaksızın çalışarak ameliyat yapıyordu. (2018: 109)
- 1766 yılında İngiliz haritacı John Spilsbury, çizdiği bir harita üzerinde yer alan ülkeleri keskin bir testere ile sınırlarından ayırmak suretiyle parçalayıp tekrar birleştirmeye çalışmış ve bu sayede ilk yapbozu ortaya çıkarmıştır. (2018: 148)
- Şanlıurfa Müze Müdürlüğü'nün başkanlığında Alman Arkeolog Harald Hauptmann danışmanlığında çalışmalar başladı. (2018: 39)
- Kıvanç Tatlıtuğ, yeni sezonda yeni bir yapımcıyla çalışacak. / Ancak dedikodulara göre Cansu Dere, "Bölüm başı 90 bin lira isterim." demiş. / Yapımcısı, ünlü oyuncudan vazgeçmiş ve kadın başrol için, Tuğba Büyüküstün'e teklif götüreceğini söylüyormuş. / (Kerem) Bürsin'e partner olması için Seda Bakan'a teklif götürüldüğü söyleniyor. / Halit Ergenç, yönetmenliğini Yağmur Taylan'ın yapacağı "Vatanım Sensin" dizisiyle ekrana

dönüyor. / Güven Kıraç, ailesiyle birlikte tatile çıkmak için geldiği Atatürk Havalimanı'nda deliye döndü. / Asla Vazgeçmem dizisindeki İclal karakterine hayat veren Şafak Pekdemir, iki gündür sete gitmiyor. Oyuncu dizinin yönetmeni Aysun Akyüz ile kavga ettiği gerekçesiyle ekibe tavrı aldı. / Ufuk Özkan, "Güzel İkisi" adlı diziyle ekrana dönüyor. Özkan'ın partneri Fulya Zenginer olacak. Dizinin kadrosunda Güzin Usta ve Gökhan Yıkılkan da var. (2018: 62-63)

- Halit Ergenç, yönetmenliğini Yağmur Taylan'ın yapacağı "Vatanım Sensin" dizisiyle ekrana dönüyor. (2018: 62-63)
- Charlie Chaplin, son filmini yönettiğinde 76 yaşındaydı ve hâlâ işinin başındaydı. (2018: 109)
- Muazzez Ersoy, Bodrum'daki evini 1 milyon dolara satışa çıkardı. (2018: 62-63)
- Ressam Titian, 99 yaşında hayata gözlerini yumdu. (2018: 109)
- 1965'e gelindiğinde ise Jackson Pollock'ın "dünyanın en zor yapbozu" adını verdiği "Convergence" adlı çalışması sayesinde tekrar gündeme geldi ve kaliteli malzemelerden üretile, taşınması ve oynanması kolay yapbozlar tasarlanmaya başlandı. (2018: 148)
- Picasso'nun 1940'ların sonunda ve 1950'li yıllarda gerçekleşen Dünya Barışı Kongreleri için tasarladığı afişlerde karşımıza çıkar. (2018: 179)
- Mimar Sinan, Süleymaniye Camisini bitirdiğinde 70 yaşını geçmişti. (2018: 109)
- Asıl adı Muhammed Celaleddin Rumi'dir. (2018: 176)
- Babası, Belh'in önde gelen bilginlerinden Bahaeddin Veled, 1212 yılında Belh'ten ayrılarak önce Karaman'a ardından da Selçuklu Sultanı Alaeddin Keykubat'ın daveti üzerine Konya'ya yerleşti. (2018: 176)
- Mevlana, kardeşi Celaleddin ile bu dönemde Seyid Burhaneddin'den tasavvuf öğreniyordu. (2018: 176)
- Babası, Belh'in önde gelen bilginlerinden Bahaeddin Veled, 1212 yılında Belh'ten ayrılarak önce Karaman'a ardından da Selçuklu Sultanı Alaeddin Keykubat'ın daveti üzerine Konya'ya yerleşti. (2018: 176)

- Kristof Kolomb, Amerika'yı keşfe çıktığında 50 yaşını çoktan aşmış durumdaydı. (2018: 109)
- Dört defa İngiltere başbakanı seçilen Gladstone, son göreve geldiğinde yaşı 83'tü. (2018: 109)
- 1958 yılında İngiliz nükleer karşıtı bir grup olan Nükleer Silahsızlanma Hareketi'nin üyelerinden tekstil tasarımcısı Gerald Holtom'un tasarladığı amblem bu türe aittir. (2018: 179)

4.2.4.3 Değerler ve eğitim

4.2.4.3.1 Değerler

- Her kitap size başka hayatlar, başka insanlar, başka karakterler, hakkında yeni bakış açıları kazandırır. (2018: 8)
- Böylece empati yetiniz gelişir ve daha açık fikirli bir insan olursunuz. (2018: 8)
- Horoz bu sözleri duyunca öleceğini anlamış ve kendi kendine “Tüh! Keşke horozluğumu bozmasaydım ve şarkı söylerken ölseydim.” demiş. (değerlerinden ödün vermemek) (2018: 28)
- Plan yapmayan bir insan, sürekli yapması gereken işler olduğunu düşünerek stres olur. / Planlı yaşayarak çok rahat bir şekilde telaşlı hâllerinizi ortadan kaldırebilirsiniz. / Başarılar arttıkça kişi daha zor görevlerden başarılı bir şekilde çıkacağına inanır ve kendisine güvenir. / Bu durum sosyal saygınlığını artırır. (2018: 117-118)
- Günün başında çok değerli vaktinizi daha verimli kullanabilmek adına yapılacakları önem sırasına koyun. / Her zaman yanınızda küçük ama işlevli bir planlayıcı defter taşıyın. (2018: 123)
- Hayatı Seven İnsanların On Özelliği / Her yeni güne büyük bir neşe ve enerjiyle başlayan ve hayatın nasıl gittiği sorulduğunda gülümseyerek yanıt veren insanları bilirsiniz. (olumlu olma) (2018: 130)
- İkebanada amaç; insanı ve doğayı birbirine yaklaştırmak, doğaya başka bir gözle bakabilmeyi sağlamaktır. (doğa sevgisi) (2018: 157)

- Arkadaş meltem ise dost rüzgârdır. Arkadaş ezgi ise dost şarkıdır. Arkadaş esans ise, dost buram buram etrafa yayılan güzel kokudur. / Dost, hayatın hediyesidir. (2018: 165)
- En kötü zamanlarınızda onu aramak, derdinizi ilk onunla paylaşmak istersiniz. (dostluk) (2018: 170)
- Ne güzel der Mevlana; Cömertlikte ve yardım etmede akarsu gibi ol, şefkat ve merhamette güneş gibi ol... (2018: 172)
- "Hoşgöründe deniz gibi ol!" veya "Olduğun gibi görün ya da görüldüğün gibi ol!" (hoşgörü) (2018: 172)
- Barış Sembolleri (2018: 179)

4.2.4.3.2 Eğitim

- Yıllardan beri kulaktan kulağa dolaşan bir efsaneye göre; ODTÜ’de yapılan bir sınavda hoca riskin ne olduğunu sorar. (2018: 71)
- Mevlana, kardeşi Celaleddin ile bu dönemde Seyid Burhaneddin'den tasavvuf öğreniyordu. (2018: 176)

4.2.4.3.3 Dil ve tarih bilinci/sevgisi

- Türkler, bugüne kadar çeşitli yazı şekilleri kullanmışlardır. Bunlar, sırasıyla; Göktürk, Uygur, Arap alfabeleridir. Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasıyla birlikte 1928 yılından itibaren Latin alfabesi kullanılmaya başlamıştır. (2018: 16-17)
- Türkçenin en güzel sürprizlerinden biridir “dost” kelimesi. Başka birçok dilde “arkadaş” ile “dost” tek bir kelime ile ifade edilir. Hâlbuki Türkçe’de belirgin bir fark vardır aralarında. (2018: 165)
- Anadolu toprakları Sümer, Asur, Hitit, Yunan, Lidya, Kelt, Pers, Roma, Doğu Roma (Bizans), Selçuklu, Safevi, Moğol ve Osmanlı gibi onlarca medeniyete ev sahipliği yapmıştır. (2018: 31-32)

- Babası, Belh'in önde gelen bilginlerinden Bahaeddin Veled, 1212 yılında Belh'ten ayrılarak önce Karaman'a ardından da Selçuklu Sultanı Alaeddin Keykubat'ın daveti üzerine Konya'ya yerleşti. (2018: 176)
- Her şey, 1983 yılının sıradan bir gününde tarlasını karasabanla sürmekte olan Mehmet Kılıç isimli bir çiftçinin toprak altında bulduğu oymalı taş ile başladı. / Klasik uygarlıklar sıralaması şöyleydi: Sümer Uygarlığı (MÖ4000), Dicle ve Fırat, Mısır Uygarlığı (MÖ3500), Nil Nehri, Maya Uygarlığı (MÖ 2600), Güney Amerika, Hint Uygarlığı (MÖ 2500), İndüs Irmağı, Çin Uygarlığı (MÖ 1500). (tarih bilinci) (2018: 39)
- Malatya'daki en eski fosilin Pütürge ilçesinde bulunduğunu belirten Yunus Ay, bu bölgede orojenez depremler nedeniyle fosillerin ezildiğini ve tanımlanmasının zorlaştığını söyledi. (2018: 47)
- Yunan mitolojisinde dövüşçü bir tanrı olarak bilinen Poseidon, Atina'da bir yer olan Attika üzerinde hak iddia eder. (2018: 179)
- Tanrıça Athena ise bu duruma karşılık olarak bir zeytin ağacı diker ve bunun barış ve refahı temsil ettiğini söyler. (2018: 179)
- Fakat Zeus tarafsız kaldığından, kadınların sayısı erkekleri bir oyla geçer ve Athena kazanır. (2018: 179)

4.2.4.4 Edebiyat, sanat ve müzik

4.2.4.4.1 Edebiyat

- Araştırmaya göre düzenli kitap okumanın okurlar üzerinde çok büyük etkileri var. (2018: 8)
- Ayrıca bilim insanları Brighton'da düzenlenen British Psychological Society Conference'ta yaptıkları açıklamada düzenli kitap okuyanlarda pozitif davranışların daha yaygın olduğunu söylüyor. (2018: 8)
- Charles Dickens'in en popüler romanlarından biridir. (2018: 14)
- Goethe, en büyük eseri Faust'u ölümünden bir yıl önce, yani 82 yaşında bitirmişti. (2018: 109)

- Sonrasında "Picture Puzzle Weekly", "B-Witching Weekly" ve "Jiggers Weekly" gibi pek çok dergi yayınlanmaya başlandı. (2018: 148)
- Göbekli Tepe'deki dev kaya-heykellerini inceleyen National Geographic araştırmacısı, konuyla ilgili belgeselde meseleyi özetleyen şu cümleyi kuruyordu: "Bu dönemde yaşayan insanların bu tapınakları yapabilmesi, üç yaşında bir çocuğun elindeki oyuncak tuğlalarla Empire States'i inşa etmesine benziyor!" (2018: 39)
- Çünkü hocamız kompozisyonumu çok beğenmiş, bir başkasının yazdığını düşünmüştü. (2018: 23)
- Çok şaşırıldı: "Oğlum, bu şiir aruzla yazılmış, sen aruzu nereden biliyorsun? Bir yerde okuyup aklında kalmıştır." / Ey gonca gülüp durma, yeter şen değilim! Cezb eyleme bülbülleri; gülşen değilim! / Hancı şiiri o günlerin hatırası / Anofel şiiri, sıtma hastalığı sebebiyle hastanedeki günlerimden sonra gelen bir şiir. / Maria şiiri ise kaybedilen barış duygusu için yazıldı. (2018: 23)
- Dostlukta en önemli şeyin vefa, sadakat olduğunu belirtir bu şiirde Nazım Hikmet. Bir başka Türk şairi Haydar Ergülen ise "Dostluk Üzerine" adlı şiirinde dostluğu şöyle anlatır: (2018: 170)
- Örneğin Nazım Hikmet, "Dostluk" adlı şiirinde bu duyguyu söyle dile getirmiş: Biz haber etmeden haberimizi alırsın/yedi yıllık yoldan kuş kanadıyla gelirsin./Gözümüzün dilinden anlar,/Elimizin sırrını bilirsin. (2018: 170)
- Mevlana'nın "Kim olursan ol gel!", Yunus Emre'nin "Sevelim, sevilelim, bu dünya kimseye kalmaz!" gibi sözleri sevmek ve hoşgörü esasına dayanır. (2018: 172)
- "Yine de gel!... Yine de gel. Ne olursan ol, yine de gel. / Hristiyan, Mecusi, putperest olursan yine de gel..." (2018: 176)
- Vegilius, epik destanı Aeneis'te ona bu yolla göndermede bulunmuş ve Roma'nın barış tanrıçası İrini de çoğu zaman elinde bir zeytin dalı ile betimlenmiştir. (2018: 179)
- Bu yolla, "zeytin dalı uzatmanın" anlamını sürekli olarak anımsarız. (deyim) (2018: 179)
- Şarkı Söyleyen Horoz (masal) (2018: 28)

- Bir şehir efsanesi, Adana'ya sinemanın ilk geldiği zamanlara dayanıyor. (2018: 71)

4.2.4.4.3 Sanat

- TRT 1’de yeni bir dizi başlıyor. (2018: 59)
- "Lepanto Savaşı" adlı ünlü tablosunu ölümünden bir yıl önce tamamladı. (2018: 109)
- Dünyanın dört bir yanından yetenekli heykeltıraşlar ve kumdan heykel uzmanları bir araya geliyor. / Ziyaretçiler, spor, sinema, müzik, moda alanlarında toplumu etkileyen kişilerin kumdan heykellerini bu festivalde görebiliyor. (2018: 140)
- İkebana, Japon kökenli, geçmişi çok eskilere uzanan çiçek düzenleme sanatının adıdır. (2018: 157)
- Bir aşk hikâyesini konu alacak dizinin çekimlerine bayramdan sonra başlanacak. / Boksör Dizisi / Halit Ergenç, yönetmenliğini Yağmur Taylan’ın yapacağı “Vatanım Sensin” dizisiyle ekrana dönüyor. / Asla Vazgeçmem dizisindeki İclal karakterine hayat veren Şafak Pekdemir, iki gündür sete gitmiyor. / Ufuk Özkan, “Güzel İkisi” adlı diziyle ekrana dönüyor. (2018: 62-63)
- Bir şehir efsanesi, Adana’da sinemanın ilk geldiği zamanlara dayanıyor. (2018: 71)

4.2.4.5 Gelenek ve folklor

4.2.4.5.3 Dinî kurallara dayalı davranışlar

- Sonra başlıyor ve “Ahh şu bacaklarım bir tutsa da camiye gidebilsem.” diyor. Hemen evinin yakınındaki camiye gösteriyor ve ekliyor: “Tek sıkıntım bu. Kimseden yardım almadan camiye gitmek isterdim.” / Hacca gittim. (2018: 22)

- Efsaneye göre Tufan sırasında Hz. Nuh'un gemisi dağın zirvesine oturmuştur. Peygamber tufanın bitip bitmediğini haber almak için gemisindeki hayvanlardan güvercini salarak geri dönmesini beklemiştir. (2018: 179)
- Erken dönem Hıristiyan sanatı ve Ortaçağ elyazmalarında da, bu yaprak bir süre sonra zeytin filizi ile değiştirilmiştir. (2018: 179)

4.2.4.5.5 Festivaller, törenler, kutlamalar

- Dünyaca Ünlü Festivaller / Venedik festivalinin, 13. yüzyılda şehri etkileyen veba salgınından sonra başladığı düşünülüyor. / Hindistan'a özgü Holi festivalinin amacı ise baharın gelişini kutlamaktır. / Her yıl temmuz ayının ikinci haftasında Güney Kore'nin sahil kenti Boryeong'ta 10 gün boyunca süren çamur festivali, hem sağlıklı hem de çok eğlenceli olduğundan yüz binlerce turist akınına uğramaktadır. / Kumdan heykel festivali, Portekiz'in Algar bölgesindeki Pera kasabasında yapılmaktadır. (2018: 139)
- Giethoorn'da temmuz, ağustos ve eylül ayları boyunca pek çok müzik festivali ve panayırlar düzenleniyor. (2018: 153)
- Onun anlattıkları, yaptıkları ve bütün insanları kucaklayan felsefesi dünyanın değişik yerlerinden gelen insanlar tarafından her yıl, ölüm tarihi olan 17 Aralık'ta Konya'da Şeb-i Arus gününde anılmaktadır. (2018: 176)

4.2.4.6 Sosyal yaşam

4.2.4.6.4 Diğerleri

- Araştırmaya göre düzenli kitap okumanın okurlar üzerinde çok büyük etkileri var. (bilimsel araştırma) (2018: 8)
- Baş Ağrıları / Kalp Hastalıkları / Mide Rahatsızlıkları / Cilt Hastalıkları / Obezite (sağlık) (2018: 103)
- Her yıl temmuz ayının ikinci haftasında Güney Kore'nin sahil kenti Boryeong'ta 10 gün boyunca süren çamur festivali, hem sağlıklı hem de çok eğlenceli olduğundan yüz binlerce turist akınına uğramaktadır. (sağlık) (2018: 140)

- İngiltere'de Chad Valley ve Victory, Amerika Birleşik Devletleri'nde ise Einson-Freeman ve Viking gibi ifrmalar, 1920-1930 yılları arasında yapboz oyunları sektörüne "altın çağını" yaşattı. (kurum-ekonomi) (2018: 148)
- Günümüzde her ne kadar televizyon ve İnternet gibi unsurları etkisi nedeniyle unutulmaya yüz tutsalar da, 50 parçadan oluşan giriş seviyesi yapbozlardan 24 bin parçadan oluşan dev yapbozlara kadar pek çok yapboz bulabilmek mümkündür. (teknoloji) (2018: 148)

4.2.4.7 Coğrafya ve mekân

4.2.4.7.1 Yer (iller ve/veya diğer yerleşim yerleri)

- Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte 1928 yılından itibaren Latin alfabesi kullanılmaya başlamıştır. (2018: 16-17)
- Anadolu, iklim ve yer şekilleri bakımından kendisinden çok farklı özellikleri barındıran Asya ülkelerinden (Çin, Hindistan, İran vb.) çok, Akdeniz'in kuzeyindeki Yunanistan, İtalya ve İspanya gibi Avrupa ülkelerine benzemektedir. (2018: 31-32)
- Sonrasında Hindistan'da bir yıl yaşadılar. (2018: 81)
- Bir süre sonra Fransa'da yaşayan aristokrat bir ailenin oğlu olan Charles Darney ile tanışırlar. / Haber İngiltere'ye ulaşmaz. (2018: 14)
- Fransa'da yapılan bir araştırmada, 1800'lü yılların Fransa'sında köyde yaşayan bir insan ortalama yılda 28 gün çalışıyordu. (2018: 86)
- Dört defa İngiltere başbakanı seçilen Gladstone, son göreve geldiğinde yaşı 83'tü. (2018: 109)
- İngiltere'nin başkenti Londra'da bulunan Kingston Üniversitesi, düzenli kitap okumanın faydaları üzerine bir araştırma yaptı. (2018: 8)
- İkebana, Japonya'nın en çok bilinen geleneksel sanatlarından biridir ve tarihinin 6. yüzyıla kadar gittiği düşünülmektedir. (2018: 157)
- Yunanistan'dan Roma'ya geçen alfabe Romalılar tarafından geliştirilmiş ve bazı harf şekilleri, Yunanlılarınkinden ayrılmıştır. (2018: 16-17)
- Japonya, Meksika, Brezilya, İngiltere, Endonezya (2018: 146)

- İngiltere'de Chad Valley ve Victory, Amerika Birleşik Devletleri'nde ise Einson-Freeman ve Viking gibi firmalar, 1920-1930 yılları arasında yapboz oyunları sektörüne "altın çağını" yaşattı. (2018: 148)
- 1961 yılında İtalya'da gerçekleşen bir barış yürüyüşünün amblemi olan gökkuşağı bayrağı, o zamandan bu yana benzer savaş karşıtı protestolarda da kullanılmıştır. (2018: 179)
- O zamandan bu yana Amerika Birleşik Devletleri'nin 1872 tarihli Büyük Mühür'ünden, 1946'daki Birleşmiş Milletler bayrağına dek pek çok resmî bağlamda karşımıza çıkar. (2018: 179)
- Hindistan'a özgü Holi festivalinin amacı ise baharın gelişini kutlamaktır. / Her yıl temmuz ayının ikinci haftasında Güney Kore'nin sahil kenti Boryeong'ta 10 gün boyunca süren çamur festivali, hem sağlıklı hem de çok eğlenceli olduğundan yüz binlerce turist akınına uğramaktadır. / Kumdan heykel festivali, Portekiz'in Algar bölgesindeki Pera kasabasında yapılmaktadır. (2018: 139-140)
- Festival süresince insanlar, Venedik maskelerinden takarlar ve birbirlerinden renkli kostümlerle Venedik sokaklarında dolaşırlar. / Ayrıca San Marco Meydanı'nda festival süresince çeşitli etkinlikler, konserler, gösteriler düzenleniyor. (2018: 139-140)
- Her yıl temmuz ayının ikinci haftasında Güney Kore'nin sahil kenti Boryeong'ta 10 gün boyunca süren çamur festivali, hem sağlıklı hem de çok eğlenceli olduğundan yüz binlerce turist akınına uğramaktadır. / Kumdan heykel festivali, Portekiz'in Algar bölgesindeki Pera kasabasında yapılmaktadır. (2018: 139-140)
- Nagazaki ve Hiroşima'ya atılan atom bombasının acısı var o şiirde. (2018: 23)
- Dr. Manetta Paris'te bir hapisanede suçsuz yere 18 yıl kalır. / Birlikte Londra'ya dönerler. (2018: 14)
- Anatolikon Theması Afyon, Isparta, Konya, Kayseri ve Mersin yörelerini kapsamaktaydı. (2018: 31-32)
- Şanlıurfa'nın 17 km doğusunda yer alan Göbekli Tepe'nin ünü bir anda dünyaya yayıldı. (2018: 39)
- Muazzez Ersoy, Bodrum'daki evini 1 milyon dolara satışa çıkardı. (2018: 63)

- Bir şehir efsanesi, Adana'ya sinemanın ilk geldiği zamanlara dayanıyor. (2018: 71)
- Maden Tetkik ve Arama (MTA) Orta Anadolu 4. Bölge Müdürlüğünün diri fay hatlarına yönelik olarak yürüttüğü çalışmalarda, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya, Elazığ ve Hakkari'nin eski bir denizin açılma ve kapanma bölgesinde yer aldığı belirlendi. (2018: 47)
- İstanbul'da yaşayan Tuğba (39) ve Birhan (38), Antalya'daki Alakır Vadisine yerleşmeye karar verdiler. (2018: 81)
- Babası, Belh'in önde gelen bilginlerinden Bahaeddin Veled, 1212 yılında Belh'ten ayrılarak önce Karaman'a ardından da Selçuklu Sultanı Alaeddin Keykubat'ın daveti üzerine Konya'ya yerleşti. (2018: 176)
- Mevlana, 1207 yılının 30 Eylül günü Belh kentinde doğdu. (2018: 176)
- Çağın tüm ilimleri Konya medreselerinde seçkin hocalar tarafından okutuluyor, kent; yollar, camiler ve saraylarla donatılıyordu. (2018: 176)
- Çizgi film setlerine benzeyen, aynı zamanda masalsi bir atmosfere sahip olan Giethorn, Hollanda'nın keşfedilmeyi bekleyen rotalarının başında geliyor. / Hollanda'da bulunan ve Hobbit köyü olarak bilinen Giethorn, "Hollanda'nın Venedik'i" olarak da biliniyor. / Amsterdam'dan trene binip, sonrasında ise otobüsle devam ederek bu şirin köye yaklaşık üç saatte ulaşabilirsiniz. (2018: 153-154)
- Köyde magnetler ve yerel eşyalar satın alabilirsiniz, ayrıca köye 15 km uzaklıkta bulunan Steenwijk, Meppel gibi şehirleri de ziyaret edebilir ve alışveriş yapabilirsiniz. (2018: 153-154)
- Çatalhöyük, Çayönü, Nevali Çori, Hacılar, Göbekli Tepe ve Mersin (Yumuktepe) yerleşim yerleri Cilalı Taş Devri'nden kalmadır. / Anatolikon Theması Afyon, Isparta, Konya, Kayseri ve Mersin yörelerini kapsamaktaydı. (2018: 31-32)
- Anadolu toprakları Sümer, Asur, Hitit, Yunan, Lidya, Kelt, Pers, Roma, Doğu Roma (Bizans), Selçuklu, Safevi, Moğol ve Osmanlı gibi onlarca medeniyete ev sahipliği yapmıştır. (2018: 31-32)

- Dünyanın Çözemediği Gizem: GÖBEKLİ TEPE / Bilim insanları, aynı soruların benzerini, daha önce İngiltere'deki "Stonehenge" ve Mısır'daki "Piramitler" için de sormuşlardı. (2018: 39)
- Zeytin dalı, Antik Roma'da da bir barış sembolü olarak benimsenmiştir. (2018: 179)
- Resim-yazının görülüp geliştiği ilk uluslar Mısırlılar, Sümerler, Asur ve Kaideliler, Çinliler ve bir iddiaya göre de Amerika'daki ilk Kızılderililer'dir. / Çin, Mısır ve Mezopotamya'daki resim-yazıların tarihi milattan 3000 yıl öncesine kadar uzanmaktadır. / Fenike alfabesi önce İyonya, ardından da Yunanistan'a geçti. (2018: 16-17)
- İngiltere'nin başkenti Londra'da bulunan Kingston Üniversitesi, düzenli kitap okumanın faydaları üzerine bir araştırma yaptı. (2018: 8)
- Yıllardan beri kulaktan kulağa dolaşan bir efsaneye göre; ODTÜ'de yapılan bir sınavda hoca riskin ne olduğunu sorar. (2018: 71)
- Tuğba Marmara Üniversitesi İktisat Bölümü'nü bitirdi. / Birhan ise Yıldız Teknik Üniversitesi'nde İnşaat Mühendisliği okudu. (2018: 81)
- Çağın tüm ilimleri Konya medreselerinde seçkin hocalar tarafından okutuluyor, kent; yollar, camiler ve saraylarla donatılıyordu. (2018: 176)
- Dr. Manetta Paris'te bir hapisanede suçsuz yere 18 yıl kalır. (2018: 14)
- Çiftliğin en güzel yeri ise kümesmiş. (2018: 28)
- Göbekli Tepe'deki dev kaya-heykellerini inceleyen National Geographic araştırmacısı, konuyla ilgili belgeselde meseleyi özetleyen şu cümleyi kuruyordu: "Bu dönemde yaşayan insanların bu tapınakları yapabilmesi, üç yaşında bir çocuğun elindeki oyuncak tuğlalarla Empire States'i inşa etmesine benziyor!" (2018: 39)
- Güven Kıraç, ailesiyle birlikte tatile çıkmak için geldiği Atatürk Havalimanı'nda deliye döndü. (2018: 63)
- Nobel ödüllü Alman doktor Albert Schweitzer, 88 yaşına rağmen Afrika hastanelerinde durmaksızın çalışarak ameliyat yapıyordu. (2018: 109)
- Köyde prefabrik hobbit evlerini kiralayarak konaklayabilir ya da apart oteller veya B&B konseptinde pansiyonlarda da kalabilirsiniz. / Çadır kurarak veya

karavan kiralayarak bu şirin köyde doğa ile baş başa zaman geçirmek ve oksijen depolamak mümkün. (2018: 154)

- Köyde magnetler ve yerel eşyalar satın alabilirsiniz, ayrıca köye 15 km uzaklıkta bulunan Steenwijk, Meppel gibi şehirleri de ziyaret edebilir ve alışveriş yapabilirsiniz. (2018: 153-154)
- Mimar Sinan, Süleymaniye Camisini bitirdiğinde 70 yaşını geçmişti. / Selimiye Camisini tamamladığında ise 86 olmuştu. (2018: 109)
- Tapınakta, 3 ila 6 metre büyüklüğünde, 60 ton ağırlığına ulaşabilen "T" biçiminde dev heykeller yer almaktaydı. (2018: 39)
- Klasik uygarlıklar sıralaması şöyleydi: Sümer Uygarlığı (MÖ4000), Dicle ve Fırat, Mısır Uygarlığı (MÖ3500), Nil Nehri, Maya Uygarlığı (MÖ 2600), Güney Amerika, Hint Uygarlığı (MÖ 2500), İndüs Irmağı, Çin Uygarlığı (MÖ 1500). (2018: 39)
- Anadolu ya da diğer adıyla Küçük Asya, Asya kıtasının en batısından Karadeniz, Akdeniz ve Ege Denizi arasında kalan yaklaşık 775.000 km²'lik bir alanı kaplayan dağlık bir yarımadadır. (2018: 31-32)
- Malatya'nın güneyinin Arap coğrafyası özelliği taşıdığını belirten Ay, şu bilgiyi verdi: (2018: 47)
- İstanbul'da yaşayan Tuğba (39) ve Birhan (38), Antalya'daki Alakır Vadisine yerleşmeye karar verdiler. (2018: 81)
- Anadolu ya da diğer adıyla Küçük Asya, Asya kıtasının en batısından Karadeniz, Akdeniz ve Ege Denizi arasında kalan yaklaşık 775.000 km²'lik bir alanı kaplayan dağlık bir yarımadadır. (2018: 81)
- Kristof Kolomb, Amerika'yı keşfe çıktığında 50 yaşını çoktan aşmış durumdaydı. (2018: 109)
- Anadolu, iklim ve yer şekilleri bakımından kendisinden çok farklı özellikleri barındıran Asya ülkelerinden (Çin, Hindistan, İran vb.) çok, Akdeniz'in kuzeyindeki Yunanistan, İtalya ve İspanya gibi Avrupa ülkelerine benzemektedir. (2018: 31-32)

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1 SONUÇ

AOBM'ye göre bağımsız dil kullanıcısı B1 ve B2 seviyelerindedir. B1 seviyesindeki öğrenci iş, okul, hobi gibi bildiği şeyler hakkında konuşulanları anlayabilir. Dilin konuşulduğu ülkeye gittiğinde sözcük tekrarlarsa da bağımsız dolaşabilir. Yine bildiği konular, deneyimleri, planları hakkında metin yazabilir. B2, öğrencisi uzmanlık alanına giren somut ve soyut metinleri anlayabilir. Öğrendiği dili konuşanlarla akıcı bir şekilde konuşur. B1'e göre daha ayrıntılı metinler üretebilir. Nedenlerini belirterek bir konu hakkında görüşlerini sözcükleri tekrarlamadan belirtebilir (AOBM: 20; CEFR, 2018: 131).

Çalışmada kullanılan kültür öğeleri Tablo 2'de verildiği şekliyle günlük yaşam ile ilgili kültürel aktarımlar, kişiler arası ilişkiler ile ilgili kültürel aktarımlar, değerler ve eğitim ile ilgili kültürel aktarımlar, edebiyat-sanat ve müzik ile ilgili kültürel aktarımlar, gelenekler ve folklor ile ilgili kültürel aktarımlar, sosyal yaşam ile ilgili kültürel aktarımlar ve coğrafya ve mekân ile ilgili kültürel aktarımlar başlıklı kültür öğeleri ile alt kültür öğeleri incelenmiştir.

5.1.1 Türkçeye Yolculuk B1 ve Altay Türkçe Öğreniyorum B1'in Kültürel Öğeler Açısından Karşılaştırılması

Türkçeye Yolculuk B1 (TYB1) ve Altay Türkçe Öğreniyorum B1 (ATÖB1) metinlerinin karşılaştırılması şu şekildedir:

TYB1 kitabında 39 metin, ATÖB1'de 35 metin incelenmiştir. Metinlerin ortak özelliği metinler okunduktan sonra metinle ilgili; soru yanıtlama, boşluk doldurma, doğru

yanlış işaretleme, çoktan seçmeli test vb. gibi alıştırmalardan bir veya birkaçının verilmiş olmasıdır.

5.1.1.1 Günlük yaşam ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.1.1.1 Yiyecek-içecek

TYB1 kitabındaki metinler incelendiğinde İskender kebab, lahmacun, ayran orbası, tatlı, peynir, reel, ekmek, karışık tost, leblebi, karpuz, limon ve üzüm olmak üzere 12 tane yiyecek; çay, limonlu içecekler ve greyfurt suyu olmak üzere  tane içecek adı geçmektedir. Toplamda 15 ge yer almaktadır.

ATB1’de geçen yiyeceklerden lokum ve çikolatanın; içeceklerden çay ve kahvenin adı geçmektedir. Toplamda 4 ge yer almaktadır.

Tablo 7. Yiyecek-İçecek ile İlgili Kültürel Aktarımlar

geler	TYB1	ATB1
Yiyecek	12	2
İçecek	3	2
Toplam	15	4

Tablo 7’den anlaşılacağı üzere verilen isimler Türk kültür ögelerine uygunluk göstermektedir. Yabancı kültür ögesinin yer aldığı isimlere rastlanmamıştır. Kültür aktarımı her iki kitapta da tek yönlü olarak verilmiştir. Türk kültür ögeleri kullanılmıştır.

5.1.1.1.2 Yemek zamanları, sofrada

TYB1 kitabında yeme içme zamanı olarak üç ana, üç ara öğün ve kahvaltı adları geçmektedir. Bu öğeler sağlıklı beslenme tavsiyelerinin verildiği bir metin ve mailde geçmektedir.

ATÖB1 kitabında bu alt öge ile ilgili bir veri bulunmamıştır.

Tablo 8. Yemek Zamanları, Sofra Adabı ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Yemek Zamanları	3	0
Sofra Adabı	0	0
Toplam	3	0

Tablo 8’de görüldüğü gibi yemek zamanları konusunda ATÖB1 kitabında veriye rastlanmamış, TYB1’de bulunan veriler ise birçok kültürde yer alabilecek ortak kültür ögesi niteliğindedir. Türk kültürü veya yabancı kültüre ait öğeler yer almamaktadır.

5.1.1.1.3 Resmî tatilleri-çalışma zamanları

TYB1 kitabında bu alt öge ile ilgili iki öge bulunmaktadır. Bu öğelerden biri İspanya ile ilgilidir. Diğerinde herhangi bir millete ait değildir, verimli toplantı yapmanın yöntemleri anlatılmaktadır.

ATÖB1’de ilgili kültür öğeleri geçmemektedir.

Tablo 9. Resmî Tatilleri-Çalışma Saatleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Resmî Tatilleri	0	0
Çalışma Saatleri	2	0
Toplam	2	0

Tablo 9’da yer alan TYB1 kitabındaki İspanya örneği çalışma saatleriyle ilgilidir. Yabancı kültür unsurudur. Diğer öge ise ortak kültür unsuruna aittir. Türk kültürüne ait ögeler yer almamıştır.

5.1.1.1.5 Karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmiyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar

TYB1’de karşılıklı konuşmalarda kullanılan kalıp ifadeler şu şekilde sıralanmaktadır: kardeş, inşallah, sayın, buyurun, bey, efendim, hanımefendi, beyefendi, lütfen, peki, elbette, teşekkür ederim, rica ederim, maalesef, off off, tamam, kızım, iyi yolculuklar, iyi çalışmalar, affedersiniz, iyisinizdir, Bu biraz zor, Bu konuyu düşüneneğim, iş arkadaşının sözünü kesmesi gibi toplamda 27 söz ve söz kalıplarına rastlanmıştır.

ATÖB1’de dedeciğim, elbette, oğlum, babacığım, tabii ki, efendim, beyefendi, teşekkür ederim ögeleri bulunmaktadır.

Tablo 10. Karşılıklı Konuşmalarda Yaşa, Cinsiyete, Yakınlık Derecesine, Sosyal Statüye, Resmiyete Göre Kullanılacak Sözler ve Kalıplar ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Kullanılan Söz Kalıpları	27	8
Toplam	27	8

TYB1’de geçen ve Tablo 10’da belirtilen “Bu biraz zor, Bu konuyu düşüneneğim, iş arkadaşının sözünü kesmesi” ögeleri Türk kültürü ögeleriyle verilmemiştir. Diğerleri farklı metinlerde yinelenen Türk kültür ögesine ait sözlerdir. Üç öge yabancı kültüre, 24 öge ise Türk kültürüne aittir. Türk kültür ögesi %89, yabancı kültür ögeleri ise %11 oranındadır. Türk kültür ögelerinin çokluğu göze çarpmaktadır. ATÖB1 de aktarılan sekiz ögenin geçtiği metinler Türk kültürünü yansıtmaktadır. Yabancı kültür ögelerine ait metinler bulunmamaktadır.

5.1.1.1.6 Yeme ve içme alışkanlıkları

TYB1’de bu konuda kültür ögesi tespit edilememiştir. ATÖB1’de ise Okinawalıların yeme içme alışkanlıklarından bahsedilmektedir.

Tablo 11. Yeme ve İçme Alışkanlıkları ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Yeme ve İçme Alışkanlıkları	0	2
Toplam	0	2

Tablo 11’de görüldüğü üzere TYB1 kitabında bu alt başlığa hiç rastlamazken ATÖB1’de bulunan iki öge Japon kültürüne aittir. Türk kültür ögesi bulunmamaktadır.

5.1.1.1.7 Oyunlar

TYB1’de oyunlarla ilgili veriye rastlanılmamıştır. ATÖB1’de topaç çevirmek, bisiklete binmek, misket oynamak, uçurtma uçurmak, bilgisayar, cep telefonu ve salıncak oyunlar başlığı altında değerlendirilen ögelerdir.

Tablo 12. Oyunlar ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Oyun Adları	0	7
Toplam	0	7

TYB1’de bu başlık altında değerlendirilebilecek bir ögeye rastlanmazken ATÖB1’de Tablo 12’de belirtildiği gibi yedi oyun/oyuncak isminin tamamı Türk kültür öğelerinin aktarıldığı dede torun diyalogu içeren bir metinde geçmektedir. İkinci bir metinde ise topaç oyuncağının tarihinin anlatılmaktadır. Topacın diğer kültürlerde de olduğu belirtilmektedir. Buradaki bilgisayar, cep telefonu ve topaç öğeleri birçok kültürde görülebileceği için ortak kültür ögesi olarak değerlendirilebilir. Topaç, bisiklet, misket ve uçurtma Türk kültürünün aktarıldığı metinde geçtiğinden dolayı Türk kültür ögesi olarak değerlendirilebilir. Türk kültür öğeleri %85, ortak kültür ögesi ise %15 oranındadır. Türk kültür öğelerinin yoğunluğu göze çarpmaktadır.

5.1.1.1.8 Spor

TYB1 metninde egzersiz yapmak, spor yapmak ve jimnastik, yürüyüş, kürek, yüzme, koşu, bisiklet, kayak, halter, futbol, basketbol, voleybol ile hentbol olmak üzere 12 spor adı verilmiştir.

ATÖB1’de ise spor salonu Ülker Sports Arena İstanbul; Fenerbahçe, Olimpiakos, Baskonia ve Panathinaikos olmak üzere dört basketbol takımı adı geçmektedir. Basketbol maçı yapmak eylemi de verilmektedir.

Tablo 13. Spor ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Spor Adları	12	1
Spor Salonu	0	1
Spor Takımı	0	4
Spor ile İlgili Eylemler	2	1
Toplam	14	6

Tablo 13'te görüldüğü gibi spor başlığı verilere uygun olarak dört alt başlığa ayrılarak incelenmiştir. TYB1'de yer alan 12 spor adı ortak kültür öğeleridir. ATÖB1'de geçen spor salonu adı ve basketbol takımlarından da biri Türk kültürüne aittir. Üç basketbol takımının adı yabancı kültüre aittir. Türk kültür unsurları %44, yabancı kültür unsurları %66'dır. Orantısızlık bulunmaktadır.

5.1.1.2 Kişiler arası ilişkiler ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.1.2.1 Kişiler

TYB1'de kişiler ile ilgili toplamda 60 öge geçmektedir. Bu öğelerin 39 ögesi Türk, diğerleri yabancıdır. Bu öğelerin daha rahat anlaşılması ve karşılaştırılması için aşağıdaki gibi tabloya dökülmüştür. Ahmet, Numan, Ezgi gibi kişi adları; Hz. Ömer gibi dinî kişi adları; Fatih Sultan Mehmet, Mustafa Kemal Atatürk, Cengiz Han, Jül Sezar, Abraham Lincoln gibi tarihî kişi adları; Tarık Akan, Halit Akçatepe, Zuhul Olcay, Selçuk Yöntem, Haluk Bilginer gibi oyuncu adları; Hadise, Sıla, Volkan Konak gibi şarkıcı adları; İsmet Özel, Beşir Ayvazoğlu, Mehmet Akif Ersoy, Necip Fazıl Kısakürek, Mustafa Kutlu gibi yazar-şair adları; Türk, Arap, Rus, Japon gibi ulus adları geçmektedir.

ATÖB1'de toplamda 93 adet öge vardır. Bunlardan 27'si Türk kültür ögesidir. Claude Chappe, Joseph Henry ,Samuel Morse, Graham Bell, Kral Alfred gibi bilim insanı

adları; Christy Brown, Frida Kahlo, Van Gogh, Louis Wain gibi ressam adları; Piri Reis, Karamanlı Hacı Ali Mehmed, Karamanlı Kemal Reis gibi Türk tarihî kişi adları; Semih, Yiğit, Mehmet gibi kişi adları; Emel Sayın, Mirkelam, Yonca Evcimik, İbrahim Tatlıses gibi şarkıcı adları; Melih Mahmutoğlu, Ahmet Düverioğlu, Bennett, Spanoulis, Mantzaris, Birch, Printezis, Papanikolaou, Milutinov, Agravanis gibi sporcu adları geçmektedir.

Tablo 14. Kişiler ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Kişi Adları	10	9
Dinî Kişiler	1	0
Tarihî Kişiler	7	3
Girişimci	0	3
Akademik- Bilim İnsanı	1	14
Din Mensubu	0	1
Oyuncu	12	5
Yönetmen	4	1
Şarkıcı	4	5
Müzisyen	0	5
Ressam	0	6
Yazar-Şair	9	1
Edebî Kişilik	3	0
Sporcu	1	26
Hakem	0	3
Ulus Adları	8	11
Toplam	60	93

Tablo 14'e bakıldığında kişiler başlığı verilere göre 16 alt başlığa bölünmüştür. TYB1'de geçen 60 ögenin 39'u Türk kültürüne aittir. Bu yüzde olarak %65'e karşılık gelmektedir. ATÖB1'de 93 ögenin 27'si Türk kültür ögesidir. Bunun yüzdelik karşılığı ise %29'dur. TYB1'in Türk kültürü ögesi çok fazladır. ATÖB1'de ise yabancı kültür öğeleri çok fazladır. Bu alt başlıktaki öğelerin dağılımı her iki kitapta da orantılı değildir.

5.1.1.2.2 Selamlaşma ifadeleri ve davranışları

TYB1'de selamlaşma ile ilgili günaydın, iyi günler, hoş geldiniz, hoş bulduk ifadeleri kullanılmaktadır. Selamlaşma davranışları olarak da kapı önünde selam verilmemesi Rus kültür ögesi; tanışmada ne sert ne de yumuşak olunması gerektiği Amerikan ve Türklerin güler yüzlü insanlarla iş yapmak istedikleri de Türk kültür ögesi olarak verilmiştir.

ATÖB1'de selamlaşma için kullanılan selamun aleyküm, aleyküm selam ve iyi günler ifadeleri ile görüşmeyi güler yüzlü bir şekilde sonlandırmak gerektiği ve görüşmede konuşma tarzı ve ses tonunun önemli olduğundan bahsedilmektedir. İfadeler Türk kültürünü yansıtmaktadır.

Tablo 15. Selamlaşma İfadeleri ve Davranışları ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Selamlaşma İfadeleri	4	3
Selamlaşma Davranışları	3	2
Toplam	7	5

Tablo 15'e göre TYB1'de verilen yedi ögenin dört tanesi Türk kültür ögesi, üçü de yabancı kültür ögesidir. Türk kültürü %57, yabancı kültür %43 oranındadır. Oranlar

birbirine yakın bulunmaktadır. ATÖB1’de yer alan selamlaşma ifadeleri ve selamlaşma davranışları Türk kültür öğelerine aittir. Yabancı kültür ögesine rastlanmamaktadır. Bu başlık altında da Türk kültür öğelerinin fazla olduğu göze çarpmaktadır.

5.1.1.2.3 Aile yapıları ve ilişkileri, kuşaklar arası ilişkiler

TYB1’de aile ile ilgili iki ögeye rastlanmaktadır. ATÖB1’de aile ile ilgili üç öge bulunmaktadır.

Tablo 16. Aile Yapıları ve İlişkileri, Kuşaklar Arası İlişkiler ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Aile Yapıları ve İlişkileri, Kuşaklar Arası İlişkiler	2	3
Toplam	2	3

Tablo 16’da verildiği üzere TYB1’de yer alan babaanne torunlarının ilişkisinin anlatıldığı metin Hz. Ömer döneminde anlatılan olayda Türk kültür ögesi yer almamaktadır. Diğer metinde spor seçimi için ailenin istişare yaptığı anlaşılmaktadır. Türk ve yabancı kültür öğeleri yarı yarıya orandadır. ATÖB1’de yer alan iki öge Türk kültürüne, Bach’ın aile ilişkilerinin anlatıldığı metinde de yabancı kültür öğeleri verilmiştir. Türk kültürü %66 yabancı kültür de %33’tür. Orantısızlık göze çarpmaktadır.

5.1.1.2.5 Konuk etme-ikram ve hediyeler

TYB1’de iki öge yer almaktadır. Bu öğeler yabancı kültür aktarımına örnektir. ATÖB1’deki Misafirlüğün Altın Kuralları metninde misafir için yapılan hazırlıklar ve ikramlardan bahsedilmektedir. Buradaki dört öge Türk kültürüne aittir.

Tablo 17. Konuk Etme-İkram ve Hediyeler ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Konuk Etme-İkram ve Hediyeler	2	4
Toplam	2	4

TYB1’de Tilki ile Leylek öyküsünde tilkinin leyleği, leyleğin de tilkiyi konuk etmesi Tablo 17’de yer almaktadır. Bu fabldan alınan öyküdür. Kültür öğeleri yabancı kültüre aittir. ATÖB1’de yer alan Misafirliğin Altın Kuralları metnindeki dört öge Türk misafirperverliğinin, konuk etme âdetlerinden bahsedilmektedir. Tamamı Türk kültürüne aittir. Bu başlık altında TYB1’in tamamı yabancı, ATÖB1’in tamamı da Türk kültürüne aittir. İki kitapta da orantısızlık görülmektedir.

5.1.1.3 Değerler ve günlük yaşam ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.1.3.1 Değerler

TYB1’de değerlerle ilgili toplamda 15 öge bulunmaktadır. ATÖB1’de toplam altı öge bulunmaktadır.

Tablo 18. Değerler ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Yardım	4	0
Adalet	1	0
Hasta Ziyareti	1	0
Komşuluk	1	0
Saygı	1	0

Dürüstlük	1	2
Dakiklik Olma	2	1
Düzenli Olma	1	0
Çevreye Duyarlılık	1	0
Tedbirli Olma	1	0
Hayata Olumlu Bakma	1	0
Affetme	0	1
Tasarruf	0	1
Çalışkanlık	0	1
Toplam	15	6

Tablo 18'deki değerler başlığı 14 alt başlığa ayrılmıştır. TYB1'de bulunan 15 öge Karşıyaka Belediyesinin öğrencilere karşılıksız burs verdiği örneğinde olduğu gibi yardımlaşma; Hz. Ömer'in adaletli bir yönetici olmasından bahsederken adalet; hasta komşusunu ziyaret eden sağır adamın öyküsünde hasta ziyareti ve komşuluk; Ahmet'in müdür odasına kapıyı vurarak girmesiyle saygı; müdürün Ahmet'in dürüstlüğüne övmesiyle dürüstlük; dakiklik; düzenli olmak; planlı olmak; tedbirli olmak ve hayata olumlu bakma değerleri verilmektedir. Bu değerler yine tabloda gösterilmiştir. Bu değerlerin altısı Türk kültür öğeleriyle, dördü yabancı kültür öğeleriyle verilmiştir. Diğer beşi ortak kültüre aittir. Türk kültür ögesi %40, yabancı kültür ögesi %27 ve ortak kültür öğeleri de %33 oranındadır.

ATÖB1'de dede ile torunun konuştuğu Herkes Bir Zamanlar Çocuktu... metninde papatyanın arıyı affetmesi ile affetme; işe vaktinde gitmeyi tavsiye ederek dakiklik; 3 Idiots filminde Raju'nun dürüstlüğüyle işe girmesini anlatırken dürüstlük; Pablo Picasso'nun çok çalışmak, emek vermekle ilgili öyküsü anlatılırken çalışkanlık; elektrikli ev aleti alırken A+ etiketli olanı tercih etmek gerekirken de tasarruf değeri verilmektedir. Bir öge Türk kültürü, iki öge yabancı kültür içerisinde

aktarılmaktadır. Diğerleri de ortak kültür öğelerine aittir. Türk kültürü %14, yabancı kültür %28 ve ortak kültür ögesi %58'i de ortak kültüre aittir.

5.1.1.3.2 Eğitim

TYB1'de eğitimle ilgili dört öge yer almaktadır. ATÖB1'de yedi kültür ögesi yer almaktadır.

Tablo 19. Eğitim ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Sempozyum	3	0
Konferans	1	0
Eğitim Program	0	3
Müze	0	1
Sınav	0	1
Özel Ders	0	2
Toplam	4	7

Tablo 19 incelendiğinde eğitim başlığı bulunan verilere uygun olarak altı alt başlığa ayrılmıştır. TYB1'de yer alan eğitim başlığı altında değerlendirilebilecek ögeler sempozyum ve konferans konuları dört yerde geçmektedir. İki Türk kültürü içinde verilmektedir. Buradaki ögeler eşit olarak dağıtılmıştır. %50 oranındadır. Ortak kültür ögesi bulunmamaktadır. ATÖB1'de eğitim başlığı altında Comenius, Erasmus gibi eğitim programları; Rahmi Koç Müzesinde yapılan eğitim etkinlikleri; PISA sınavı; Bach ve Mozart'ın ilk eğitimlerini ailelerinden almaları anlatılmaktadır. Bir öge Türk kültürü, altı öge yabancı kültür ile verilmektedir. Ortak kültür ögesine rastlanmamıştır. %14'ü Türk, %85'i yabancı ögelerden oluşmaktadır.

5.1.1.3.3 Dil ve tarih bilinci/sevgisi

TYB1’de Ünlü Siyasetçilerin Özellikleri metninde üç öge bulunmaktadır. ATÖB1’de altı yerde tarih bilinci verilmektedir.

Tablo 20. Dil ve Tarih Bilinci/Sevinci ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Dil Bilinci/Sevinci	0	0
Tarih Bilinci/Sevinci	3	6
Toplam	3	6

Tablo 21’e bakıldığında TYB1’de Cengiz Han, Jül Sezar ve Fatih Sultan Mehmet adlarıyla oluşturulan metinlerde tarih bilinci verilmek istenmektedir. Bu metinlerden biri Türk kültürü diğer ikisi yabancı kültür ögeleridir. Türk kültür ögesi %33 oranındadır. ATÖB1’de Selçuklu ve Osmanlı’dan bahsederek iki Türk kültür ögesi, Açıklanamayan Keşifler metninde ise İngiltere, Meksika, Lübnan ve Eski Mısır olmak üzere dört yabancı kültür ögesinden bahsedilmektedir. Ortak kültür ögeleri bulunmamaktadır. Buradaki ögelerde yine Türk kültürü azınlıktadır. %33 oranındadır.

5.1.1.4 Edebiyat, sanat ve müzik ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.1.4.1 Edebiyat

TYB1’de edebiyat ile ilgili toplamda 26 ögeye rastlanmıştır. ATÖB1’de ise beş öge bulunmaktadır. Ögelerin oranı da birbirine göre hayli farklıdır.

Tablo 21. Edebiyat ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Atasözü	2	0
Deyim	5	0
Fabl	2	0
Öykü	7	0
Roman	2	3
Senaryo	1	0
Şiir	1	1
Dergi-Ansiklopedi	4	0
Masal	1	1
Bilmece	1	0
Toplam	26	5

Tablo 21 incelendiğinde edebiyat başlığı altında 10 tane alt başlık açılmıştır. TYB1’de Tilki ile Leylek, Karga ile Tilki fablları; ay ayı oynamaz, başa gelen çekilir atasözleri; yalayıp yutmak, göz ucuyla süzmek, iş işten geçmek deyimleri; Dergâh, Hareket, Fikir dergileri; Uzun Hikâye, Beyhude Ömrüm, Sır öyküleri; Dokuzuncu Hariciye Koğuşu Romanı, şiirler; bilmece bulunmaktadı. 22 öge Türk kültürüyle, diğer dördü yabancı kültürle verilmiştir. Türk kültürü %85, yabancı kültür %15 oranındadır. Türk kültürünün çok olduğu gözlenmektedir.

ATÖB1’de torunun dedesinden istediği masal, Âşık Veysel’in Kara Toprak şiiri, Sol Ayağım, Okinawa Rejimi, Kitab-ı Bahriye kitapları geçmektedir. Türk kültürüne ait üç, yabancı kültüre ait iki öge görülmektedir. Türk kültürü %60 yabancı kültür %40 oranındadır.

5.1.1.4.2 Müzik

TYB1’de bu alt kültür ögesine ait veri bulunmamaktadır. ATÖB1’de toplam altı kültür ögesine rastlanmıştır.

Tablo 22. Müzik ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Dönem Adı	0	3
Albüm Adı	0	2
Yarışma	0	1
Toplam	0	6

Tablo 22 incelendiğinde müzik başlığı altında üç yeni başlık açılmıştır. ATÖB1’de barok, klasik ve romantik olmak üzere üç tane dönem adı; Yine Sensiz ve Kara Toprak gibi albüm adları; Genç Konser Solistleri Avrupa Yarışması olmak üzere altı kültür ögesi bulunmaktadır. İki öge Türk kültürü içinde, üç kültür ögesi de yabancı kültürlerde, bir öge de ortak kültür ögesi olarak verilmiştir. Türk kültürü %33, yabancı kültür %50, ortak kültür de %17 oranındadır.

5.1.1.4.3 Sanat

TYB1’de sanat başlığına uygun 16, ATÖB1’de ise 17 kültür ögesi tespit edilmiştir. Tespit edilen öge sayıları yakınlık göstermektedir.

Tablo 23. Sanat ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Film, Sinema, Tablo	4	4
Dizi	1	5
Terimler	3	2
Sanat Adları	8	6
Toplam	16	17

Tablo 23 incelendiğinde sanat başlığı dört alt başlığa ayrılmıştır. TYB1’de yer alan Canım Kardeşim, Kurtar Beni, Uzun Hikâye gibi film isimleri; Pazartesi Hikâyeleri, Mavi Kuş gibi diziler; resim, fotoğrafçılık, sinema, tiyatro, orta oyunu gibi sanat isimleri; perde, ışık, oyun gibi sanat terimleri ve Karagöz ile Hacivat Oyunundan metni yer almaktadır. 16 ögenin bir tanesi yabancı 15’i Türk kültür unsurudur. Türk kültür ögeleri %94, yabancı kültür ögesi %6 oranındadır. Türk kültürü çok fazla bulunmaktadır.

ATÖB1’de Kabadayı, Uzun Hikâye, 3 Idiots gibi film adları; Alacakaranlık, Acı Hayat, Ezel, Karadayı ve Ezel gibi dizi adları; resim, heykeltıraşlık, fotoğraf, sinema, film, dizi gibi sanat isimleri; ressam, heykeltıraş gibi terimler olmak üzere toplam 17 kültür ögesi bulunmaktadır. Sekiz Türk kültürü ögesi %47, iki yabancı öge %12, ve ortak kültür ögesinin oranı da %41’dir. Dengeli bir dağılım gözlenmemektedir.

5.1.1.4.5 El sanatları geleneği

TYB1’de el sanatları geleneğiyle ilgili kültür ögesine rastlanmamıştır. ATÖB1’de beş öge yer almaktadır.

Tablo 24. El Sanatları Geleneği ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Sanat Adları	0	5
Toplam	0	5

Tablo 24 incelendiğinde ATÖB1’de Geleneksel Sanatlarımız başlığı altında verilen ebru sanatı, dokuma sanatı, çini sanatı ve telkâri açıklanmaktadır. Cam sanatından da bahsedilmektedir. Toplamda beş Türk sanatı verilmiştir. Yabancı veya ortak kültür öğelerine rastlanmamaktadır.

5.1.1.5 Gelenek ve folklor ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.1.5.2 Sözlü anlatımlar ve sözlü gelenekler

TYB1’de bu başlık altında kültür ögesine rastlanmamıştır. ATÖB1’de bir ögeye rastlanmıştır.

Tablo 25. Sözlü Anlatımlar ve Sözlü Gelenekler ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Sözlü Anlatımlar ve Sözlü Gelenekler	0	1
Toplam	0	1

Tablo 25 incelendiğinde ATÖB1’de geçen Herkes Bir Zamanlar Çocuktu... metninde dede ile torunun konuşmalarından dedenin çocukken anneannesinden masal

dinlediğini öğreniyoruz. Burada sözlü gelenekten masal anlatımı geleneği Türk kültür öğeleri içerisinde verilmektedir.

5.1.1.5.3 Dinî kurallara dayalı davranışlar

TYB1’de bu başlık altında bir öge bulunmuştur. ATÖB1’de 11 öge yer almaktadır.

Tablo 26. Dinî Kurallara Dayalı Davranışlar ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Bayram	0	2
Yiyecekler	0	3
Giysiler	0	2
Hediyeler	0	3
Şehitlik	1	0
Diğer Dinler	0	1
Toplam	1	11

Tablo 26’da görüldüğü üzere dini kurallara dayalı davranışlar başlığı altı alt başlıkta incelenmektedir. TYB1’de incelenen ilk metinde çocukların babalarının şehit olmaları dinî kurallara dayanan bir adlandırmadır. Bir kültür ögesi ortak kültür ile veriştir. ATÖB1’de bayram gelenekleri anlatılmıştır. Bayram yiyecekleri, giysileri, hediyelerinden bahsedilmektedir. Kilise çanları ile de yabancı kültür ögesi verilmiştir. 10 Türk, bir yabancı kültür ögesi verilmiştir. Türk kültür ögesi %91, yabancı kültür ögesi ise %9 oranındadır.

5.1.1.5.4 Doğum, evlilik gelenekleri

TYB1’de bu başlık altında kültür ögesine rastlanmamıştır. ATÖB1’de altı kültür ögesine rastlanmıştır.

Tablo 27. Doğum, Evlilik Gelenekleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Evlilik Gelenekleri	0	6
Toplam	0	6

Tablo 27’de görüldüğü gibi ATÖB1’de yer alan altı öge Anadolu’da Düğün Âdetleri metninde düğün, nişan, kına gecesi, kına yakma, düğün alayı ve geline bal yedirme gelenekleri şeklinde geçmektedir. Hepsi Türk kültür ögesine aittir.

5.1.1.5.5 Festivaller, törenler, kutlamalar

TYB1’de bu başlık altında kültür ögesine rastlanmamıştır. ATÖB1’de ise üç öge yer almaktadır.

Tablo 28. Festivaller, Törenler, Kutlamalar ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Festivaller	0	3
Toplam	0	3

Tablo 28’de görüldüğü üzere ATÖB1’de geçen kültür öğelerinin ikisi Türk, biri yabancı kültür ögesidir. Türk kültür oranı %66, yabancı kültür ise %34’tür.

5.1.1.5.7 Toplumsal uygulamalar, ritüeller, b atıl inançlar

TYB1’de bu başlık altında kültür ögesine rastlanmamıştır. AT B1’de üç  ge vardır.

Tablo 29. Toplumsal Uygulamalar, Ritüeller, B atıl İnançlar ile İlgili Kültürel Aktarımlar

�geler	TYB1	AT�B1
Toplumsal Uygulamalar	0	1
B�atıl İnançlar	0	2
Toplam	0	3

Tablo 29’da yer alan üç  ge AT B1’de bulunmaktadır. Ramazan’da dargınların barışması ve nazar boncukları anlatılırken bu ögelere rastlanmaktadır.  gelerin hepsi Türk kültürüne aittir.

5.1.1.6 Sosyal yaşam ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.1.6.2 Yasaklar

TYB1’de üç kültür ögesi bulunmaktadır. AT B1’de bu başlık altında kültür ögesine rastlanmamıştır.

Tablo 30. Yasaklar ile İlgili Kültürel Aktarımlar

�geler	TYB1	AT�B1
Yasaklar	3	0
Toplam	3	0

Tablo 30 incelendiğinde kültür öğelerinin TYB1'e ait olduğu görülmektedir. TYB1'de bu öğeler Trafikte 10 Temel Kural metninde trafikte uygulanan yasaklar olarak geçmektedir. Alkollü araç kullanmak, aşırı hız yapmak ve gereksiz korna çalmak yasaktır. Verilen öğeler Türk kültür ögesine aittir.

5.1.1.6.4 Diğerleri

Sosyal yaşam başlığı altındaki diğerleri alt başlığında TYB1'de 15 kültür ögesi tespit edilmiştir. ATÖB1'de ise 63 öge tespit edilmiştir.

Tablo 31. Sosyal Yaşam-Diğerleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB1	ATÖB1
Sağlık	4	10
Kurumlar	3	2
Teknoloji	8	20
Bilimsel Araştırma	0	19
Giyim	0	12
Toplam	15	63

Tablo 31 incelendiğinde bu alt başlık kendi içerisinde beş grupta incelenmiştir. Bu gruplandırma kitaplardan elde edilen verilere göre oluşturulmuştur. TYB1'deki metinlerde geçen kültür öğelerinin 2 tanesi Türk kültürüne ait, diğerleri de ortak kültür ögesidir. Toplamda 15 kültür ögesi vardır. Türk kültür ögesi %15, ortak kültür ögesi %85 oranındadır. ATÖB1'deki kültür öğelerinin içinden teknoloji ile ilgili bir kültür ögesi ve iki bilimsel çalışma Türk kültürü aktarımında verilmiş, diğerleri de ortak kültür ögesidir. Türk kültürü %5 ortak kültür ögesi ise %95 oranındadır.

Bu başlık altında elde edilen verilerin sayısında da uygunsuzluk durumu söz konusudur. TYB1’de 15, ATÖB1’de 63 öge orantısızdır. Bu ögelerin içinde Türk kültürü, yabancı kültür ve ortak kültür ögesi oranları da dengesiz dağılım göstermektedir.

5.1.1.7 Coğrafya ve mekân ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.1.7.1 Yer (iller ve/veya diğer yerleşim yerleri)

Bu başlık altındaki bulgular TYB1’de 51, ATÖB1’de ise 72 tanedir. Tablo 32 incelendiğinde kitaptaki kültür ögelerine göre sekiz kısımda incelenmiştir.

Tablo 32. Coğrafya ve Mekân ile İlgili Kültürel Aktarımlar

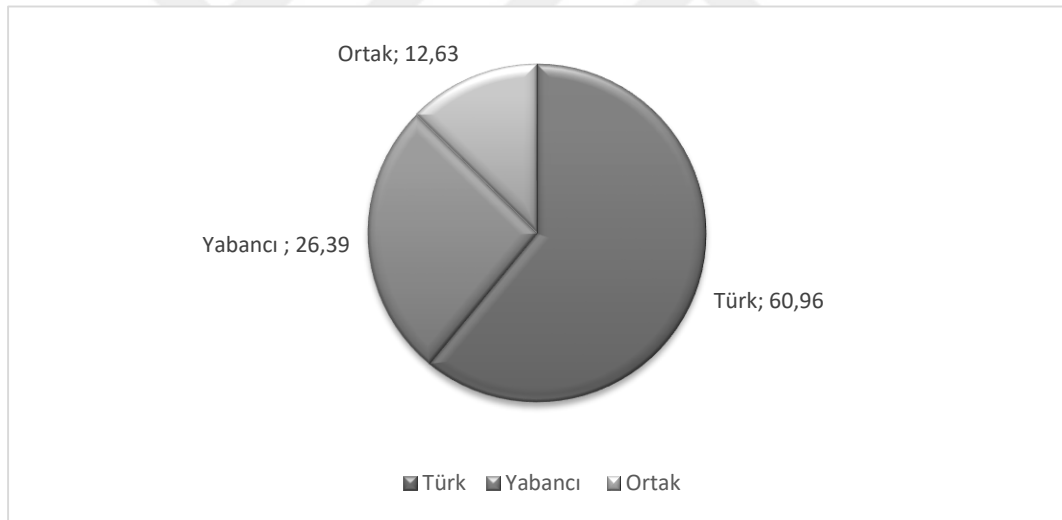
Ögeler	TYB1	ATÖB1
Ülkeler	23	26
Antik Uygarlıklar	0	7
Kentler	10	19
Yerler	10	5
Mabet	2	1
Üniversiteler	2	7
Coğrafi Yer Adları	3	5
Coğrafi Oluşum	1	5
Toplam	51	72

TYB1’de Türkiye ile birlikte 23 ülke ismi verilmiştir. Verilen 10 kent adının sekizi Türk, ikisi yabancı şehir ismidir. 10 tane yer adı, iki mabet adı ve iki üniversite adı Türk kültürüne aittir. Üç coğrafi bölge ismi verilmiştir, birisi Anadolu’dur. En son Türkiye’deki Dicle Nehrinin adı geçmektedir. Toplamda 51 kültür aktarımınının 25’i

Türk diğerleri yabancı kültür unsurları ile yapılmıştır. Türk kültür öğelerinin oranı %48, yabancı kültür öğelerinin oranı ise %52'dir. Oranlar birbirine yakındır. Tablo 2'de yer alan Metinlerdeki Kültürel Öğeler ve Alt Ögelere yapılan incelemede beklenen oran buna yakın bir orandır. ATÖB1'de bu başlık altında 72 ögenin 16 tanesi Türk kültürünü yansıtmaktadır. 56 öge yabancı kültüre yöneliktir. TYB1'den farklı olarak ATÖB1'de antik uygarlıklara ait yer adları geçmektedir. Türk kültür öğelerinin oranı %22, yabancı kültür öğelerinin oranı ise %78'dir. Oranlar arasındaki fark oldukça fazladır.

5.1.2 TYB1'de Yer Alan Kültür Öğelerinin Dağılımı

TYB1 kitabının bulguları olan kültür öğeleri bir araya getirilmiş ve aşağıdaki Şekil 2 oluşturulmuştur.

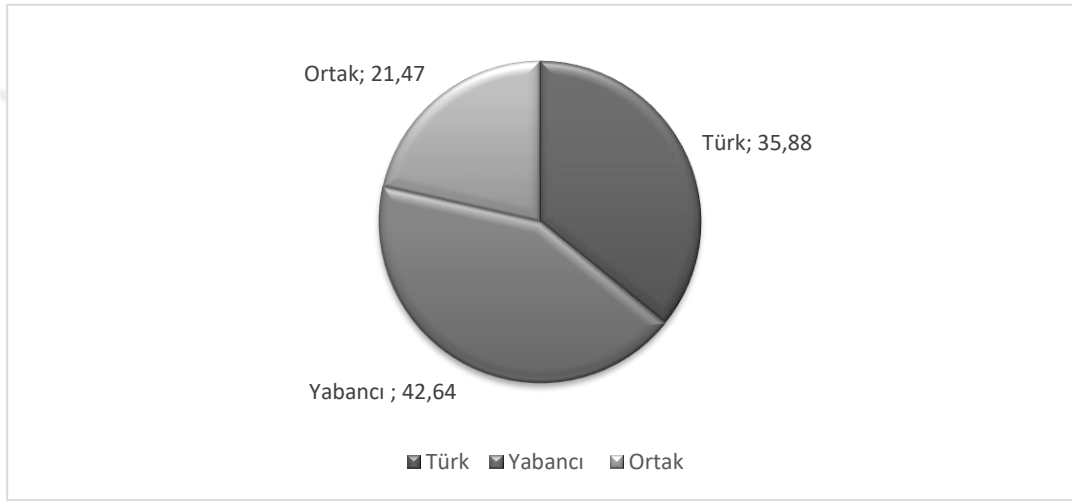

Şekil 2. Türkçeye Yolculuk B1'in Kültür Öğeleri Dağılımı

TYB1'de toplam 269 kültür ögesi tespit edilmiştir. Bu öğelerin 164'ü Türk; 71'i yabancı; 34'ü de Türk ve yabancı kültürlerde ortak görülebilen kültür öğelerinden oluşmaktadır. Şekil 2'de görüldüğü gibi TYB1'de tespit edilen bu kültür öğeleri içinde Türk kültür öğelerinin payı %60,96'dır. Yabancı kültür öğeleri %26,31'lik alanı

kapsamaktadır. Türk ve Yabancı kültür öğelerinde ortak rastlanan kültür öğeleri ise %12,63'ünü teşkil edilmektedir. En büyük oran Türk kültür öğelerine aittir. Bu durum istenilen bir durum değildir. Yapılacak olan güncellemelerde TYB1 kitabına bu konuda dikkat edilmeli, öğrencilerin kendilerini yakın hissedebilecekleri yabancı kültür öğeleri veya ortak kültür öğelerinden takviye yapılmalıdır.

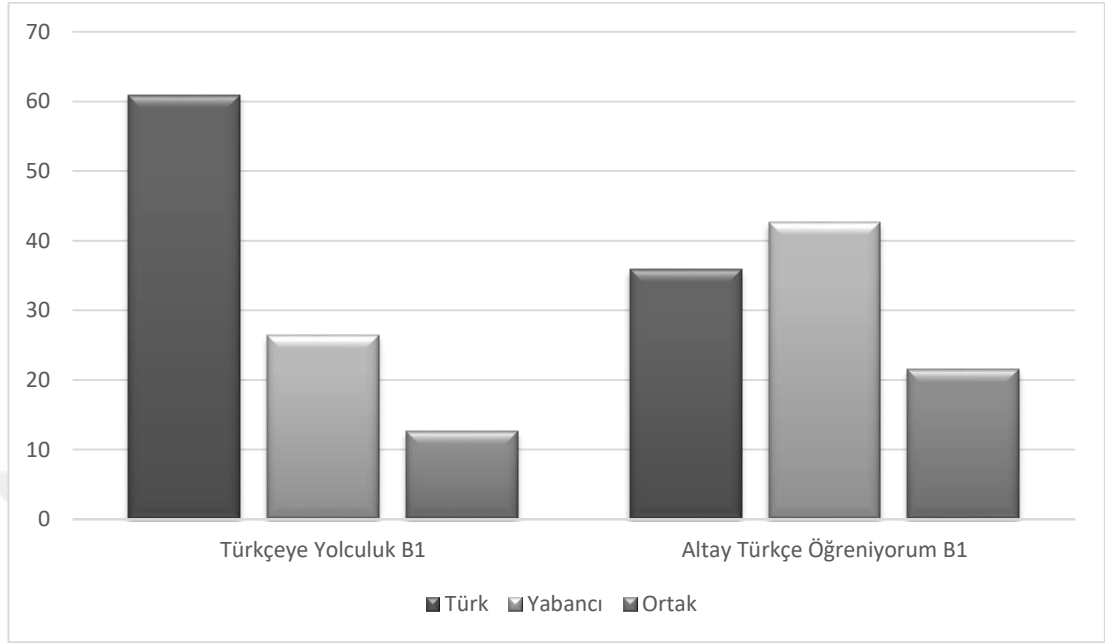
ATÖB1'den elde edilen bulgulara göre Şekil 3 oluşturulmuştur.

Şekil 3. Altay Türkçe Öğreniyorum B1'in Kültürel Öğeleri Dağılımı

ATÖB1'de toplam 340 kültür ögesi bulunmuştur. Bu öğelerin 122'si Türk; 145'i yabancı; 73'ü de de Türk ve yabancı kültürlerde ortak görülebilen kültür öğelerinden oluşmaktadır. Şekil 3'te görüldüğü gibi ATÖB1'de tespit edilen bu kültür öğeleri içinde Türk kültür öğelerinin payı %35,88'dir. Yabancı kültür öğeleri %42,64 oranındadır. Türk ve yabancı kültür öğelerinde ortak rastlanan kültür öğeleri ise %21,47'sini kapsamaktadır. Yabancı kültür öğelerinin oranı Türk kültür öğelerinden fazladır. ATÖB1 kitabı için yapılacak olan yeni baskılarda bu oran farklarının en aza indirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

TYB1 ve ATÖB1 kitapları karşılaştırılarak Şekil 4 elde edilmiştir.

Şekil 4. Türkçeye Yolculuk B1 ve Altay Türkçe Öğreniyorum B1'in Kültür Öğeleri Karşılaştırılması

Şekil 4'te görüleceği üzere TYB1 kitabında 269 kültür ögesi ile ATÖB1'deki 340 kültür ögesi karşılaştırılmıştır. TYB1'de Türk kültür ögeleri %60,96; ATÖB1'de ise %35,88'dir. Bu oralara göre bakıldığında TYB1, ATÖB1'e göre Türk kültür ögesi açısından %25,08 oranında daha fazladır. TYB1'de yabancı kültür ögeleri %23,69; ATÖB1'de ise %42,64'tür. ATÖB1'de yabancı kültür ögeleri açısından bir üstünlük görülmektedir. TYB1'den %16,25 oranında fazladır. TYB1'de ortak kültür ögeleri %12,63; ATÖB1'de ise %21,47'dir. Ortak kültür ögeleri açısından yine ATÖB1, TYB1'den %8,84 oranında fazladır.

5.1.3 Türkçeye Yolculuk B2 ve Altay Türkçe Öğreniyorum B2'nin Kültürel Öğeler Açısından Karşılaştırılması

Türkçeye Yolculuk B2 (TYB2) ve Altay Türkçe Öğreniyorum B2 (ATÖB2) metinlerinin karşılaştırılması şu şekildedir:

TYB2 kitabında 33 metin, ATÖB2’de 32 metin incelenmiştir. Metinlerin ortak özelliği metinlerden sonra metinle ilgili; soru yanıtlama, boşluk doldurma, doğru yanlış işaretleme, çoktan seçmeli test vb. gibi alıştırmalardan bir veya birkaçının verilmiş olmasıdır.

5.1.3.1 Günlük yaşamla ilgili kültürel aktarımlar

5.1.3.1.1 Yiyecek-içecek

TYB2’de 25, ATÖB2’de ise sekiz kültür ögesi bulunmuştur.

Tablo 33. Yiyecek-İçecek ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Yiyecek	25	7
İçecek	0	1
Toplam	25	8

Tablo 33 incelendiğinde TYB2 incelendiğinde imambayıldı, hünkarbeğendi, et yemeği, Osmanlı yemeği, tarhana, balık, çaban salatası, börek, peynir, buğday, fasulye, nohut, kayısı, incir, bakliyat, yemişler, aşure gibi 25 yiyecek adı geçmektedir. İçecek adı bulunmamaktadır. Verilen yiyecek adları Türk kültür ögeleriyle verilmiştir. ATÖB2’de peynir, krep, pankek, et, deniz ürünleri, patates, haşlama sebze yemekleri olarak yedi yiyecek adı; şarap içecek adı geçmektedir. Verilen yiyecek içecek adları yabancı kültür ögesi içinde verilmiştir. İki kitaba bakıldığında TYB2’de Türk kültür ögeleri, ATÖB2’de ise yabancı kültür ögeleri verilmiştir.

5.1.3.1.2 Yemek zamanları, sofrada

TYB2’de iki kültür ögesi bulunmaktadır. ATÖB2’de alt öge ile ilgili bir veri bulunamamıştır.

Tablo 34. Yemek Zamanları, Sofra Adabı ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Yemek Zamanları	1	0
Sofra Adabı	1	0
Toplam	2	0

TYB2’de yeme zamanı olarak kahvaltı adı geçmektedir. Sofra adabı olarak da yemekten önce elleri yıkamaktan bahsedilmektedir. İki öğede Türk kültürü içerisinde verilmiştir. Yabancı ve ortak kültür öğeleri bulunmamaktadır.

5.1.3.1.3 Resmî tatilleri-çalışma zamanları

TYB2’de bu başlıkta kültür ögesine rastlanmamıştır. ATÖB2’de ise bir öge vardır.

Tablo 35. Resmî Tatilleri-Çalışma Saatleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Resmî Tatilleri	0	0
Çalışma Saatleri	0	1
Toplam	0	1

ATÖB2’de yer alan bir kültür ögesi geçmişte Fransa’da bir köylünün yıllık çalışma zamanıdır. Yabancı kültür ögesidir. Türk kültür ögesine rastlanmamıştır.

5.1.3.1.4 Boş zaman etkinlikleri

TYB2’de üç, ATÖB2’de ise iki kültür ögesi bulunmaktadır.

Tablo 36. Boş Zaman Etkinlikleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Boş Zaman Etkinlikleri	3	2
Hobiler	0	0
Toplam	3	2

Tablo 36 incelendiğinde TYB2’de bulmaca çözmek, film izlemek ve kitap okumak olmak üzere geçen üç öge Türk kültür ögesiyle verilmiştir. Yabancı ve ortak kültür ögeleri yer almamaktadır. ATÖB2’de yapboz yapmak ve bisiklet sürmek boş zaman etkinliği olarak geçmektedir. İki öge de yabancı kültürel ögelerle verilmiştir. Türk kültür ögelerine rastlanmamıştır.

5.1.3.1.5 Karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmiyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar

TYB2’de söz kalıpları beş, ATÖB2’de ise üç kültür ögesine rastlanmaktadır.

Tablo 37. Karşılıklı Konuşmalarda Yaşa, Cinsiyete, Yakınlık Derecesine, Sosyal Statüye, Resmiyete Göre Kullanılacak Sözler ve Kalıplar ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Kullanılan Söz Kalıpları	5	3
Toplam	5	3

Tablo 37 incelendiğinde TYB2’de bir metinde Türk kültür ögesi içinde merhaba, nasılsın, iyiyim, teşekkür ediyorum ve sen çok iyi bir arkadaşsın sözleri verilmiştir. ATÖB2’de Allah şifa versin, hay hay, efendim kelimeleri karşılıklı konuşmalarda geçen kalıp sözlerdir. Ögelerin aktarıldığı metinler Türk kültürünü aktarmaktadır. Yabancı ve ortak kültür öğelerine rastlanmamıştır. Burada görüldüğü gibi metinlerde karşılıklı konuşma öğelerinin kullanımı B1 kitaplarına göre azalmıştır.

5.1.3.1.7 Oyunlar

TYB2’de oyunlarla ilgili veriye rastlanılmamıştır. ATÖB2’de beş öge yer almaktadır.

Tablo 38. Oyunlar ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Oyun Adları	0	5
Toplam	0	.5

ATÖB2’de geçen ve Tablo 38’de görülen beş ögenin oyunların ne işe yaradığı verildikten sonra çeşitli milletlere ait oyunlar anlatılmıştır. Türk oyunu verilmemiştir. Büyük fener oyunu, fasulyeleri yakala, horozların döğüşü, zıplamak serbest, lastik atlama oyunları yabancı kültür öğelere aittir.

5.1.3.2 Kişiler arası ilişkiler ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.3.2.1 Kişiler

TYB2’de kişiler başlığı altında 58 kültür ögesi, ATÖB2’de ise 65 kültür ögesine rastlanmıştır.

Tablo 39. Kişiler ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Kişi Adları	7	17
Dinî Kişiler	5	0
Tarihi Kişiler	20	9
Akademik- Bilim İnsanı	9	5
Din Mensubu	1	0
Oyuncu	0	13
Şarkıcı	0	1
Müzisyen	4	0
Ressam	1	3
Yazar-Şair	1	5
Sporcu	1	0
Ulus Adları	9	12
Toplam	58	65

Tablo 39’da görüldüğü üzere kişiler başlığı kendi içerisinde verilere göre 12 grupta incelenmiştir. TYB2’de Prof. Ziya Umur, Suha Umur, Prof. Sahir Erman, Prof. Dr. Cahit Arf, Hezarfen Ahmet Çelebi, Albert Einstein, Sokrat gibi dokuz bilim adamı adı; Mustafa, Merve, Ahmet, Uğur, Makafui gibi yedi kişi adı; Mihrimah Sultan, Kanuni Sultan Süleyman, Rüstem Paşa, Bayezid, Cihangir, Mimar Sinan gibi 20 tarihi kişi adı; Hz. İsa, Hz. Adem, Hz. İbrahim gibi beş tane dinî kişi adı; Antonio Vivaldi, Sergey Prokofyev, Camille Saint-Saens, Nikolay Rimski-Korsakov olmak üzere dört müzisyen adı; Yunan, İngiliz, Fransız, Çinli, İspanyol, Türk gibi dokuz ulus adı geçmektedir. Toplam 58 ögenin 32’si Türk, 26’sı yabancıdır. Türk kültür ögeleri %55, yabancı kültür ögeleri ise %45 oranındadır. Bu oranlar istenilen oranlara yakın niteliktedir.

ATÖB2’de Charles Dickens, Goethe, Vegilius, Bekir Sıtkı Erdoğan ve Mevlana olmak üzere 5 yazar şair adı; Uğur, Mehmet Ali, Mehmet, Yunus, Manetta, Lucia, Darney gibi 17 adet kişi adı; Mısırlı, Sümerler, Çinliler, Yunan, Alman, İngiliz ve Türk gibi 12 ulus adı; Pasteur, Galileo, Harald Hauptmann gibi beş bilim insanı adı; Kıvanç Tatlıtuğ, Cansu Dere, Tuğba Büyüküstün, Kerem Bürsin, Seda Bakan gibi 13 oyuncu adı; Titian, Jackson Pollock ve Picasso’nun adları; Mimar Sinan, Bahaddin Veled, Seyid Burhaneddin, Alaeddin Keykubat, Kolomb gibi 9 tarihi kişi adı geçmektedir. Bu başlık altında geçen 65 ögenin 35 ögesi Türk, 30 ögesi yabancıdır. Türk kültür öğelerinin oranı %54, yabancı kültür öğeleri ise %46 oranındadır. Burada da oranlar istenilen oranlara yakın niteliktedir.

5.1.3.2.2 Selamlaşma ifadeleri ve davranışları

TYB2’de bir kültür ögesine rastlanırken ATÖB2’de selamlaşma için ögeye rastlanmamıştır.

Tablo 40. Selamlaşma İfadeleri ve Davranışları ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Selamlaşma İfadeleri	1	0
Selamlaşma Davranışları	0	0
Toplam	1	0

Tablo 40’ta görüldüğü gibi TYB2’de selamlaşma ile ilgili merhaba kelimesi verilmiştir. Türk kültür ögesiyle verilmiştir. Yabancı veya ortak kültür ögesi bulunmamaktadır.

5.1.3.2.5 Konuk etme-ikram ve hediyeler

TYB2’de konu ile ilgili dört kültür ögesine rastlanmıştır. ATÖB2’deki ilgili öge yoktur.

Tablo 41. Konuk Etme-İkram ve Hediyeler ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Konuk Etme-İkram ve Hediyeler	4	0
Toplam	4	0

Tablo 41’de görüldüğü gibi TYB2’de bayramda şeker, kolonya, tatlı, ikram edilmesinden ve İngiltere’de misafirlerin çiçek getirmelerinden bahsedilmektedir. Üç öge Türk kültürü biri yabancı kültüre aittir. Türk kültürünün oranı %64, yabancı kültür oranı ise %33’tür.

5.1.3.3 Değerler ve eğitim ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.3.3.1 Değerler

TYB2’de değerlerle ilgili yedi, ATÖB2’de ise 13 öge yer almaktadır. Değerler başlığı da kültür ögelerine göre 13 grupta incelenmiştir.

Tablo 42. Değerler ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Yardım	0	1
Hoşgörü	0	2
Barış	0	1
Empati Yapma	0	1

Değerlerinden Ödün Vermeme	0	1
Düzenli Olma	0	2
Hayata Olumlu Olma	0	1
Doğa Sevgisi	0	1
Arkadaşlık	0	2
Cömertlik	1	1
Misafirperverlik	1	0
Çalışkanlık	2	0
Çevreye Duyarlılık	3	0
Toplam	7	13

Tablo 42'ye bakıldığında TYB2'de misafirperverlik, cömertlik, çalışkanlık ve çevreye duyarlılık değerleri verilmektedir. İki öge Türk, iki öge yabancı, üç öge de ortak kültür öğeleriyle verilmiştir. Türk kültür öğelerinin oranı %29, yabancı kültür öğelerinin oranı %29 ve ortak kültür öğelerinin oranı ise %42'dir. ATÖB2'de hoşgörü, barış, empati yapma, değerlerinden ödün vermeme, düzenli olma, hayata olumlu bakma, doğa sevgisi, dostluk, cömertlik ve yardım değerleri verilmiştir. Beş öge Türk, iki yabancı ve altı öge ortak değerler içinde toplam 13 değer verilmiştir. Türk kültür öğelerinin oranı %38, yabancı kültür öğelerinin oranı %16 ve ortak kültür öğelerinin oranı %46'dır. Her iki kitapta da oranlar istenilen ölçütlerde değildir. Dengeli oranda dağılım göstermemiştir.

5.1.3.3.2 Eğitim

Eğitim başlığında TYB2'de sekiz, ATÖB2'de iki kültür ögesi tespit edilmiştir. Tablo 43 incelendiğinde eğitim başlığı kültür öğelerine göre üç gruba ayrılmıştır.

Tablo 43. Eğitim ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Bilimsel Proje	7	0
Sınav	0	1
Özel Ders	1	1
Toplam	8	2

TYB2’de eğitimle ilgili Bilimsel Proje Nasıl Hazırlanır? metninde ve Mihrimah Sultan’ın eğitimi hakkındaki bölümde geçmektedir. Bir öge Türk, yedi öge ortak kültür ögesidir. Türk kültür ögelerinin oranı %12, ortak kültür ögesinin oranı ise %88’dir. ATÖB2’de eğitim süreçlerindeki sınavdan ve Mevlana’nın tasavvuf eğitimi almasından bahsedilmektedir. İki öge de Türk kültürü içinde verilmiştir.

5.1.3.3.3 Dil ve tarih bilinci/sevgisi

TYB2’de iki kültür ögesi, ATÖB2’de ise dokuz kültür ögesi bulunmaktadır.

Tablo 44. Dil ve Tarih Bilinci/Sevinci ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Dil Bilinci/Sevinci	0	2
Tarih Bilinci/Sevinci	2	7
Toplam	2	9

Tablo 44 incelendiğinde TYB2’de Osmanlı adının geçtiği iki yerde Türk tarih bilinci vurgulanmaktadır. Yabancı ve ortak kültür ögesine rastlanmamıştır. ATÖB2’de alfabelerin verildiği ve dostluğun anlatıldığı metinlerde dil sevgisi verilmektedir.

Malatya tarihinin anlatıldığı ve Selçuklu adının geçtiği metinlerde Türk kültür öğeleriyle tarih bilinci verilmiştir. Yunan mitolojisinden bahseden Barış Sembolleri metninde Poseidon, Athena ve Zeus sözcükleriyle yabancı kültür öğeleri aktarılmıştır. Anadolu uygarlıkları ve dünyadaki diğer uygarlıklardan bahseden metinlerde ise iki ortak kültür ögesi aktarılmıştır. Dört öge Türk kültür ögesi, üç öge yabancı kültür ögesi ve iki öge ortak kültür ögesine aittir. Türk kültür öğelerinin oranı %44, yabancı kültür öğelerinin oranı %33 ve ortak kültür öğelerinin oranı ise %23'tür.

5.1.3.4 Edebiyat, sanat ve müzik ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.3.4.1 Edebiyat

TYB2'de 25 kültür ögesi, ATÖB2'de ise 21 kültür ögesine rastlanmıştır. Edebiyat başlığı 13 grup şeklinde incelenmiştir.

Tablo 45. Edebiyat ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Atasözü	5	0
Deyim	0	1
Kalıp Söz	7	0
Eser	6	0
Dilekçe	1	0
Röportaj	1	0
Mektup	1	0
Şiir	2	9
Düzyazı	1	1
Dergi	1	4
Kitap	0	4
Masal	0	1

Efsane	0	1
Toplam	25	21

Tablo 45 incelendiğinde TYB2’de kullanılan beş atasözü; kız isteme töreninin anlatıldığı ve çiçeklerin anlatıldığı metinlerde verilen yedi kalıp söz Türk kültür ögesiyle verilmiştir. Genel çatıda edebiyatın özelde de şiirin güzel sanatlar olarak tanımlanması ve Yunus Emre’den verilen şiir örnekleri de Türk kültürüne aittir. Masala’nın eserlerinden bahsederken verilen eser adlarının dördü Türk, ikisi yabancı kültür ögesidir. Verilen 25 ögeden 2’si yabancı 23’ü Türk kültür aktarımıdır. Türk kültürünün oranı %92, yabancı kültür oranı ise %8’dir. Bu oran dağılım istenilen bir durum değildir. ATÖB2’de kitap okumanın faydalarından bahsedilen iki metinde ortak kültür ögeleri; iki yabancı romanın geçmesiyle de kitap satırında yabancı kültür ögesi yansıtılmaktadır. Dört tane yabancı dergi adı geçmektedir. Şiir satırında sekiz Türk kültürü ögesi, bir yabancı kültür ögesi vardır. Toplam 21 ögenin sekizi Türk, üçü ortak ve 10’u yabancı kültür ögesiyle verilmiştir. Türk kültür öğelerinin oranı %38, yabancı kültür öğelerinin oranı %48 ve ortak kültür öğelerinin oranı ise %14’tür.

5.1.3.4.2 Müzik

TYB2’de yedi kültür ögesine rastlanmıştır. ATÖB2’de ise bu başlıkla kültür ögesine rastlanmamıştır.

Tablo 46. Müzik ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Eser Adı	4	0
Terim	2	0
Müzik Aleti	1	0
Toplam	7	0

Tablo 46'daki TYB2'de dört yabancı beste adı geçmektedir. Müzik ve müzisyenin ne demek olduğunu veren terim ve ney müzik aleti geçmektedir. 7 ögenin biri Türk, dördü yabancı ikisi de ortak kültür ögesidir. Türk kültür ögelerinin oranı %14, yabancı kültür ögelerinin oranı %57 ve ortak kültür ögelerinin oranı da %29'dur. Ögelerin dağılımı istenilen oranda değildir.

5.1.3.4.3 Sanat

Tablo 47'de görüldüğü üzere sanat ögesi beş alt grupta incelenmiştir. TYB2'de 29, ATÖB2'de ise 10 kültür ögesine rastlanmıştır.

Tablo 47. Sanat ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Sanat Adları	21	5
Festival	4	0
Film Adı	3	0
Dizi Adı	0	4
Tablo	1	1
Toplam	29	10

TYB2'de şiir, müzik, resim, heykel gibi ortak kültür ögelerine ait adların yanında hat, tezhip oyma gibi Türk sanatlarının adı da geçmektedir. Bahsedilen dört festivalin biri Türk diğerleri yabancıdır. Türk ressama ait tablo adı verilmektedir. 29 kültür ögesinin beşi Türk, altısı yabancı, 18'i ortak kültür ögesidir. Türk kültür ögelerinin oranı %17, yabancı kültür ögelerinin oranı %21 ve ortak kültür ögelerinin oranı ise %62'dir. Bu dağılım istenilen oranda değildir. ATÖB2'de dizi, film, resim, heykel, çiçek

düzenleme sanatı adları geçmektedir. Boksör, Vatanım Sensin, Asla Vazgeçemem, Güzel ikisi olmak üzere dört Türk dizisi adı geçmektedir. 10 kültür ögesinin beşi Türk, ikisi yabancı, üçü ortak kültür ögesidir. Türk kültür ögelerinin oranı %50, yabancı kültür ögelerinin oranı %20 ve ortak kültür ögelerinin oranı ise %30'dur. Türk kültür ögelerinin fazlalığı görülmektedir.

5.1.3.4.5 El sanatları geleneği

TYB2'de dört kültür ögesine rastlanmıştır. ATÖB2'de ilgili kültür ögesi yoktur.

Tablo 48. El Sanatları Geleneği ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Sanat Adları	4	0
Toplam	4	0

Tablo 48 incelendiğinde TYB2'de el sanatları geleneğiyle ilgili verilen oya, çini, halı ve kilim sözcükleri ile Türk kültür ögeleri aktarılmıştır. Yabancı ve ortak kültür ögelerine rastlanmamıştır.

5.1.3.5 Gelenek ve folklor ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.3.5.1 Özel günler ve gelenekler

TYB2'de altı kültür ögesine rastlanmıştır. ATÖB2'de bu başlık altında kültür ögesine rastlanmamıştır.

Tablo 49. Özel günler ve Gelenekler ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Özel Günler ve Gelenekler	6	0
Toplam	6	0

Tablo 49'a göre TYB2'de yer alan Ülkelere Göre Çiçek Hediye Etme Kültürü metninde çiçeklerin ne zaman verileceği ve ne anlama geldiğinden bahsedilmektedir. Verilen ögeler yabancı kültüre aittir. 6 öge mevcuttur. Türk kültür ögesine rastlanmamıştır.

5.1.3.5.3 Dinî kurallara dayalı davranışlar

TYB2'de 23, ATÖB2'de ise 4 ögeye rastlanmıştır. Ögelerin adeti çok fark göstermektedir. Tablo 50'de görüldüğü gibi bu başlık dört grupta incelenmiştir.

Tablo 50. Dinî Kurallara Dayalı Davranışlar ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Bayram	3	0
Ramazan Âdetleri	8	0
Diğer Din Bayramları	2	0
Dinî Sözcük	10	4
Toplam	23	4

TYB2'de namaz, ezan, oruç tutmak, iftar, sahur, cami, Ramazan Bayramı gibi verilen sözcükler Türk kültürüne aittir. İki bayram adı yabancıdır. Toplamda 23 ögenin 21'i Türk ikisi yabancıdır. Türk kültür ögelerinin oranı %91, yabancı kültür ögelerinin oranı ise %9'dur. Türk kültür ögelerinin oranı hayli yüksektir. ATÖB2'de metinlerde

geçen cami, hac, peygamber sözcükleri Türk kültürüne, Hristiyan yabancı kültüre aittir. 4 ögenin üçü Türk'tür. Türk kültür öğelerinin oranı %75, yabancı kültür öğelerinin oranı ise %25'tir. Türk kültür öğelerinin oranının çok yüksektir.

5.1.3.5.4 Doğum, evlilik gelenekleri

TYB2'de dokuz kültür ögesine rastlanmıştır. ATÖB2'de bu konuda kültür ögesine rastlanmamıştır.

Tablo 51. Doğum, Evlilik Gelenekleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Evlilik Gelenekleri	9	0
Toplam	9	0

TYB2'de evlilik âdetlerinden kız isteme törenindeki kahve merasimi anlatılmaktadır. Düğün, söz kesme, söz verme gibi toplamda verilen dokuz öge Türk kültürüne aittir. Yabancı ve ortak kültür öğelerine ait ögelere rastlanmamıştır.

5.1.3.5.5 Festivaller, törenler, kutlamalar

TYB2'de üç, ATÖB2'de ise yedi kültür ögesine rastlanmıştır.

Tablo 52. Festivaller, Törenler, Kutlamalar ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Festivaller	3	7
Toplam	3	7

Tablo 52’de görüldüğü gibi TYB2’de Venedik Karnavalı, Nevruz Bayramı, Çin Yeni Yılı başlıklı üç metnin biri Türk, ikisi yabancı kültüre ait olduğu görülmektedir. Türk kültür ögesinin oranı %33, yabancı kültür ögelerinin oranı ise %67’dir. ATÖB2’de Venedik festivali, Holi festivali, çamur festivali, kumdan heykel festivali, müzik festivali ve panayırlar yabancı kültüre, Şeb-i Arus da Türk kültürüne aittir. Türk kültür ögesinin oranı %14, yabancı kültür ögelerinin oranı ise %86’dır.

5.1.3.5.6 Danslar

TYB2’de iki kültür ögesine rastlanmıştır. ATÖB2’de ilgili kültür ögesi yoktur.

Tablo 53. Danslar ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Danslar	2	0
Toplam	2	0

TYB2’de Tablo 53’te verildiği gibi iki kültür ögesi dansların geçtiği metinlerde verilmiştir. Bu ögeler ortak kültür ögesidir.

5.1.3.5.7 Toplumsal uygulamalar, ritüeller, bâtil inançlar

TYB2’de 37 kültür ögesine rastlanmıştır. ATÖB2’de ilgili kültür ögesi yoktur.

Tablo 54. Toplumsal Uygulamalar, Ritüeller, Bâtil İnançlar ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Toplumsal Uygulamalar	34	0
Bâtil İnançlar	3	0
Toplam	37	0

TYB2’de bu başlık altında diş kirası, bayram âdetleri, ilk oruç tutma, aşure, Nevruz, Paskalya gelenekleri anlatılmaktadır. Toplamda 37 kültür ögesi vardır. Bunların 13’ü Türk, 22’si yabancı, ikisi ortak kültür ögesidir. Türk kültür ögelerinin oranı %35, yabancı kültür ögelerinin oranı %59 ve ortak kültür ögelerinin oranı ise %6’dır. Görüldüğü gibi dağılım orantılı değildir.

5.1.3.6 Sosyal yaşam ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.3.5.4 Diğerleri

TYB2’de 52, ATÖB2’de ise 12 ögeye rastlanmıştır. Bulgularda bir dengesizlik göze çarpmaktadır. Tablo 55 incelendiğinde diğerleri başlığı beş grupta incelenmektedir.

Tablo 55. Sosyal Yaşam-Diğerleri ile İlgili Kültürel Aktarımlar

Ögeler	TYB2	ATÖB2
Sağlık	19	5
Kurumlar	8	4
Teknoloji	2	2
Bilimsel Araştırma	20	1
Köy Hayatı	3	0
Toplam	52	12

TYB2’de Türk Kültüründe Çiçek metninde çiçeklerle yapılan nefes darlığı, astım, yanık, hazımsızlık, zafiyet, idrar söktürme, öksürük, ateş, cilt ve boğaz hastalıkları gibi hastalık tedavilerinden bahsedilmektedir. Verilen 10 öge Türk kültürüne aittir. Anadolu’daki köy odalarından bahsederken divan, yastık ve kilim ögeleri Türk kültürü ile verilmiştir. Kaplumbağa Terbiyecisi tablosunun müzayedede açık artırma ile satılması ve Malatya’daki Anadolu Kitap Fuarı satış yapılan kurumlar; BP, HSCB Bank, Yurt Bilgisayar, İlknet LTD. ŞTİ. ekonomi kurumları; AB ve T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar ile de diğer kurum adları verilmektedir. Toplam sekiz kurumun beşi Türk, üçü de yabancı kültür ögesi ile verilmektedir. Radyo, televizyon gibi teknolojik cihazlar ortak kültür ögeleri ile verilmiştir. Galile’nin merceği keşfetmesi; uzay aynaları, bulut tohumlama balonu uçağı, enerji kaynakları ve enerjinin araçlarda kullanılması, petrole alternatif olabilecek hidrojen yakıtı, metan gazı yakıtı, biyoyakıt, sentetik yakıt, nükleer enerji, LNG ve LPG gibi yakıtlar; insan, at, köpek balıkları, kedi gibi hayvanların nasıl gördükleri araştırması da yapılan bilimsel çalışmalardır. Toplam 20, ortak kültür ögesiyle bilimsel çalışmadan bahsedilmektedir. 52 ögenin 18’i Türk, üçü yabancı, 31 öge ortak kültüre aittir. Türk kültür ögelerinin oranı %35, yabancı kültür ögelerinin oranı %6, ortak kültür ögelerinin oranı ise %59’dur.

ATÖB2’de Vücudumuz Sinyal Veriyor metninde baş ağrıları, kalp hastalıkları, mide rahatsızlıkları, cilt hastalıkları, obezite gibi beş hastalık; Güney Kore’deki çamur festivalinde de sağlıktan bahsedilmektedir. Chad Valey, Victory, Einsan-Freeman, Viking olmak üzere dört yabancı şirket adı geçmektedir. Televizyon, internet gibi ortak kültüre ait teknolojik aletlere; yapılan kitap okuma araştırmasına da yer verilmiştir. Rastlanan 12 ögenin altısı yabancı, altısı ortak kültüre aittir. Yabancı kültür ögelerinin oranı %50, ortak kültür ögelerinin oranı %50’dir. Türk kültür ögelerine rastlanmamıştır.

5.1.3.7 Coğrafya ve mekân ile ilgili kültürel aktarımlar

5.1.3.7.1 Yer (iller ve/veya diğer yerleşim yerleri)

TYB2’de 66, ATÖB2’de ise 106 kültür ögesine rastlanmıştır. Bu başlık elde edilen kültür ögelerine göre sekiz grupta incelenmiştir. Tablo 56 incelendiğinde elde edilen kültür ögelerinin sayısı da orantılı değildir.

Tablo 56. Coğrafya ve Mekân ile İlgili Kültürel Aktarımlar

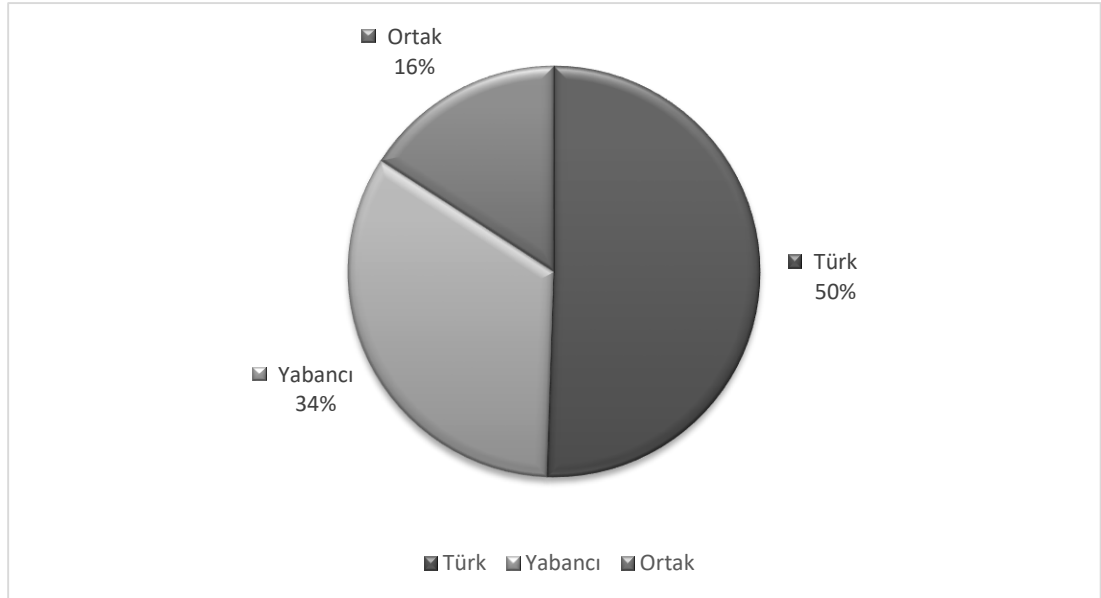
Ögeler	TYB2	ATÖB2
Ülkeler	14	15
Antik Uygarlıklar	3	27
Kentler	19	31
Yerler	7	11
Mabet	7	3
Üniversiteler	6	5
Coğrafi Yer Adları	9	7
Coğrafi Oluşum	1	7
Toplam	66	106

TYB2’de geçen 14 ülke adının biri Türkiye diğerleri yabancı ülke adlarıdır. Üç yabancı antik uygarlık adı geçmektedir. 19 kent adının 10’u Türk, dokuzu yabancı kent adıdır. Büyükelçilik, kırtasiye, üniversite, müze, saray, yapıt olarak 7 yer ismi geçmektedir. Bunların beşi Türk, ikisi ortak kültür ögesidir. Mabet isimlerinden bir tapınak adı geçmekle beraber Mihrimah Sultan Camisi, Yeşil Camii, Ayasofya Camisi, Çinili Cami, Yeni Cami gibi cami adları Türk kültür ögeleridir. Yedi öge vardır. Geçen altı üniversite adının dördü Türk diğer ikisi yabancıdır. Dokuz coğrafi yer adları verilmekle birlikte dördü Türk, beşi yabancıdır. Ganj Nehri’nin adı geçmektedir. Toplam 66 ögenin 21’i Türk, 43’ü yabancı, ikisi ortak kültür ögesidir. Türk kültür

ögelerinin oranı %32, yabancı kültür ögelerinin oranı %65 ve ortak kültür ögelerinin oranı %3'tür.

ATÖB2'de 14 yabancı ülke adı ile beraber Türkiye adı da verilmiştir. Kitapta geçen Çatalhöyük, Çayönü, Nevali Çori, Hacılar, Göbekli Tepe, Sümer, Asur, Hitit, Yunan, Lidya, Kelt, Pers, Roma, Doğu Roma (Bizans), Selçuklu, Safevi, Moğol ve Osmanlı gibi 27 antik uygarlık adı verilmektedir ve iki unsur Türk kültürü ile ilgilidir. Diğerleri ortak kültür ögesidir. Afyon, Isparta, Konya, Kayseri, Mersin, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya, Elazığ, Hakkari, Amsterdam, Steenwijk, Meppel gibi 31 kent adının 17'si Türk, 14'ü yabancıdır. 11 yer adının biri Türk diğerleri yabancı kültür ögeleri ile verilmiştir. Üç mabet adının ikisi Türk diğeri ortak kültüre aittir. Beş üniversite adının dördü Türk, biri yabancıdır. Yedi coğrafi yerin üçü Türk, dördü yabancıdır. Dicle, Fırat, Nil, İndüs Irmakları ile Karadeniz, Akdeniz ve Ege Denizlerinin adı geçmektedir. Yedi ögenin beşi Türk, ikisi yabancıdır. Toplam ögenin 35'i Türk, 45'i yabancı ve 26'sı ortak kültür ögesidir. Türk kültür ögelerinin oranı %33, yabancı kültür ögelerinin oranı %42 ve ortak kültür ögelerinin oranı ise %25'tir.

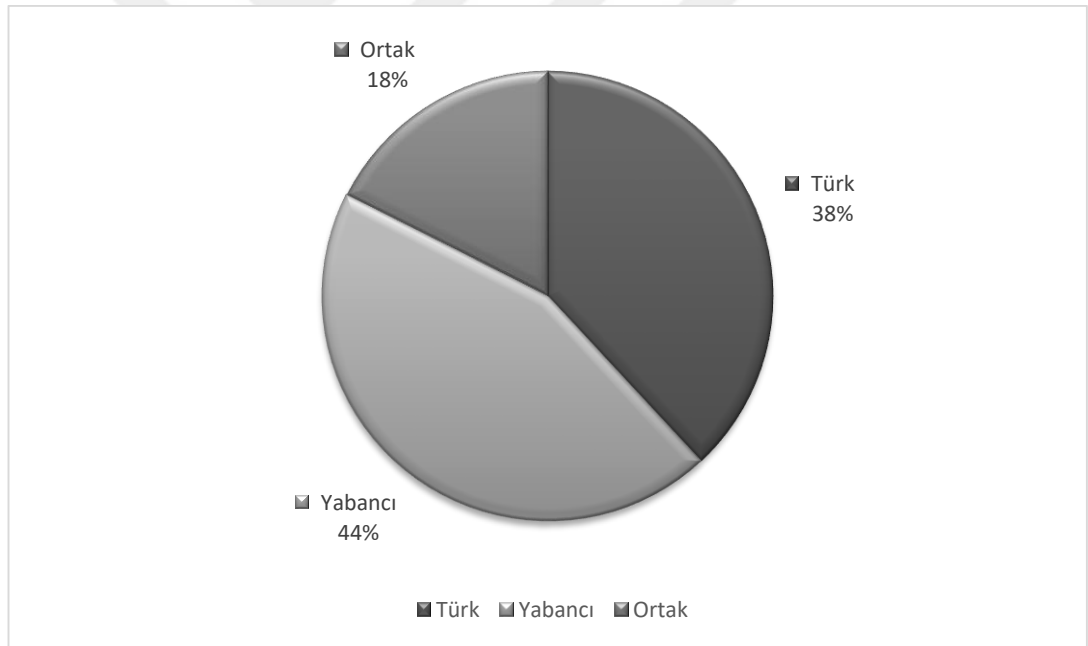
TYB2 kitabının bulguları olan kültür ögeleri bir araya getirilmiş ve aşağıdaki Şekil 5 oluşturulmuştur.

Şekil 5. Türkçeye Yolculuk B2'nin Kültür Ögeleri Dağılımı

TYB2 kitabında toplam 378 kültür ögesi tespit edilmiştir. Bu kültür ögelerinin Türk kültürüne ait alanları 191 tanedir. Toplam kültür ögelerinin %50,52'sini oluşturmaktadır. Yabancı kültür ögesi olarak 127 bulgu elde edilmiştir. Yabancı kültür ögelerinin toplama oranı ise %33,59'dur. Ortak kültür ögesi olarak tespit edilen 60 ögenin toplama oranı %15,87'dir. En yüksek oran Şekil 5'te de görüldüğü gibi Türk kültür ögelerininidir.

ATÖB2 kitabının bulguları olan kültür ögeleri bir araya getirilmiş ve aşağıdaki Şekil 6 oluşturulmuştur.

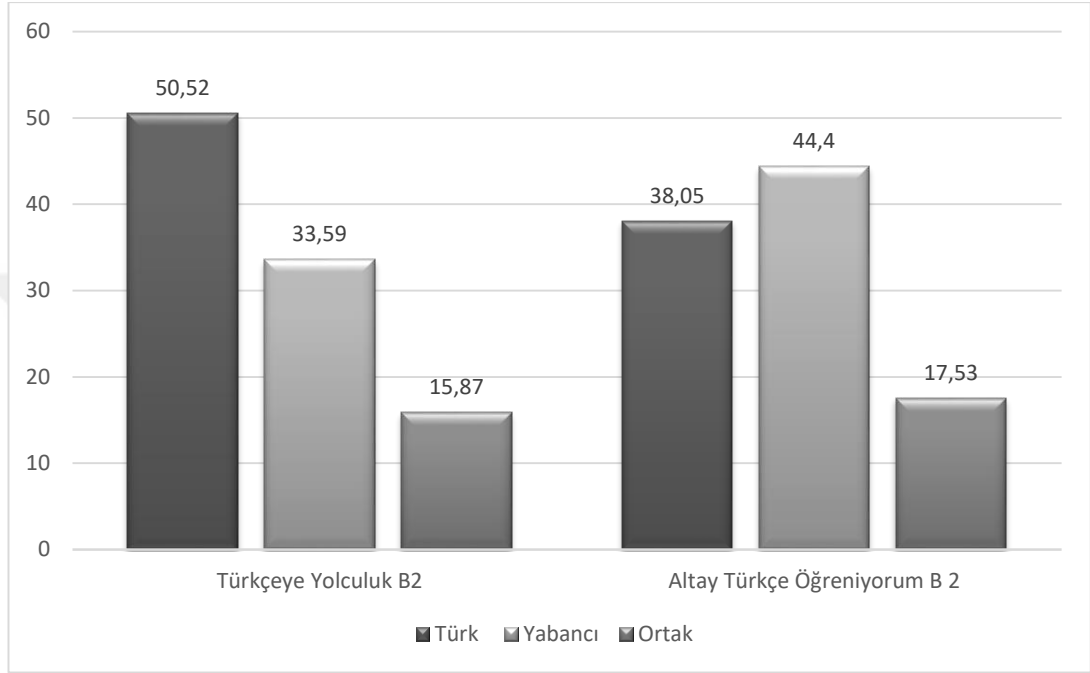

Şekil 6. Altay Türkçe Öğreniyorum B2'nin Kültürel Ögeleri Dağılımı

ATÖB2'de toplam 268 kültür ögesi bulunmuştur. Bu ögeler içinde Türk kültürüne ait 102 öge bulunmaktadır. Bu ögelerin toplama oranı %38,05'tir. 119 yabancı kültür

ögesinin oranı %44,40'tır. Bulunan 47 ortak kültür ögesinin toplama oranı ise %17,53'tür.

TYB2 ve ATÖB2 kitaplarının bulguları karşılaştırıldığında Şekil 7 elde edilmiştir.

Şekil 7. Türkçe Yolculuk B2 ve Altay Türkçe Öğreniyorum B2'nin Kültür Ögeleri Karşılaştırılması

TYB2'de 378 kültür ögesi, ATÖB2'de ise 268 kültür ögesi tespit edilmiştir. Yüzdeler oranlara bakıldığında TYB2, ATÖB2'ye göre Türk kültür ögeleri açısından %12,47 oranında daha fazladır. Yabancı kültür ögelerine bakıldığında ATÖB2, TYB2'den %10,81 oranında daha fazladır. ATÖB2, ortak kültür ögeleri açısından TYB2'den %1,66 oranında daha fazladır.

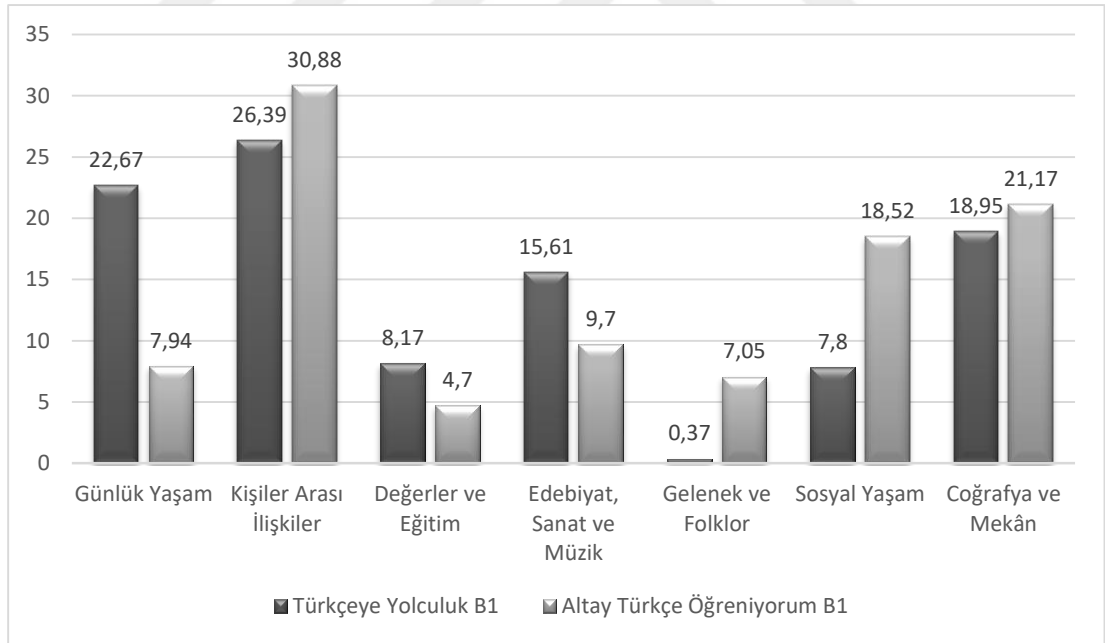
Kültür ögeleri tablosuna göre bütün öge adetleri aşağıdaki gibi tablolandırılmıştır.

Tablo 57. TYB1-TYB2 ve ATÖB1-ATÖB2 Kitaplarının Kültür Öğeleri

KÜLTÜREL ÖGE	B 1		B2		KÜLTÜREL ÖGE	B 1		B2			
	ALT ÖGE	TY B1	ATÖ B1	TYB 2		ATÖ B2	ALT ÖGE	TY B1	ATÖ B1	TYB 2	AT ÖB2
1. GÜNLÜK YAŞAM	1	15	4	25	8	1	0	0	6	0	
	2	3	0	2	0	2	0	1	0	0	
	3	4	0	0	1	3	1	11	23	4	
	4	0	0	3	2	4	6	0	9	0	
	5	27	8	5	3	5	0	3	3	7	
	6	0	2	0	0	6	0	0	2	0	
	7	0	7	0	5	7	0	3	37	0	
	8	12	6	0	0	8	0	0	0	0	
	9	0	0	0	0	9	0	0	0	0	
2. KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER	1	60	93	58	65	1	0	0	0	0	
	2	7	5	1	0	2	6	0	0	0	
	3	2	3	0	0	3	0	0	0	0	
	4	0	0	0	0	4	15	63	52	12	
3. DEĞERLER VE EĞİTİM	1	15	6	7	13	7. COĞRAFYA VE MEKÂN	1	51	72	66	106
	2	4	4	8	2						
	3	3	6	2	9						
4. EDEBİYAT, SANAT VE MÜZİK	1	26	5	25	21						
	2	0	6	7	0						
	3	16	17	29	10						
5. GELENEKLER VE FOLKLOR	1	0	0	0	0	6. SOSYAL YAŞAM	1	0	0	0	0
	2	0	1	0	0		2	6	0	0	0
	3	1	11	23	4		3	0	0	0	0
	4	6	0	9	0		4	15	63	52	12
5	0	3	3	7							
6	0	0	2	0							
7	0	3	37	0							
8	0	0	0	0							
9	0	0	0	0							

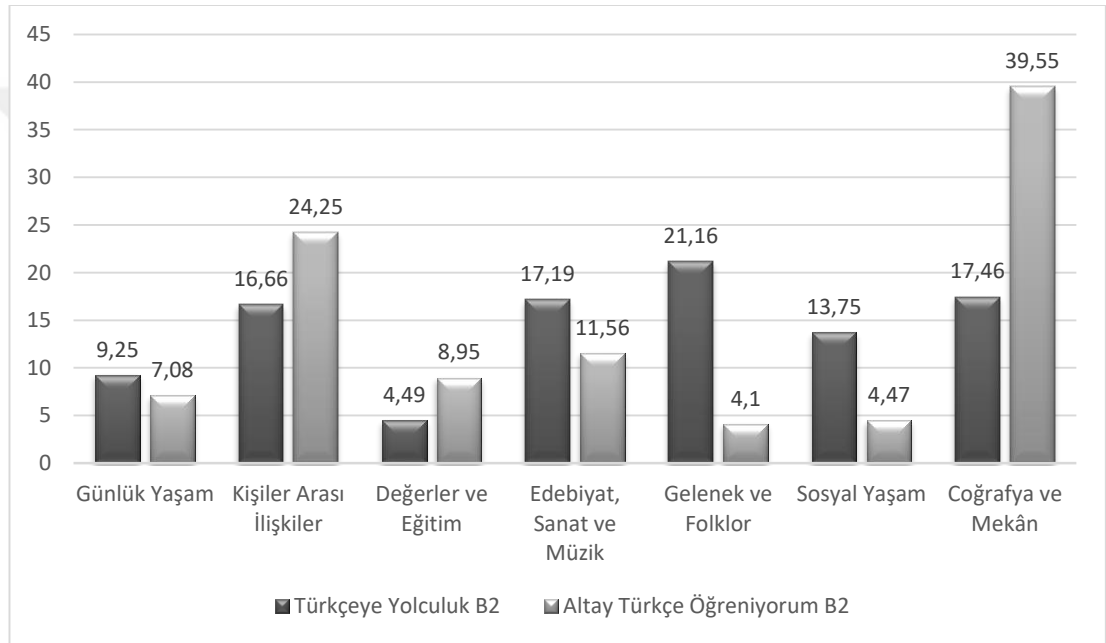
4	0	0	0	0
5	0	5	4	0
6	0	0	0	0

TYB1’de 269; ATÖB1’de 340; TYB2’de 378; ATÖB2’de 268 tane kültürel öge tespit edilmiştir. Tablo 57 incelendiğinde B1 seviyesinde günlük yaşam TYB1’de %22,67, ATÖB1’de %7,94; kişiler arası ilişkiler TYB1’de %26,39, ATÖB1’de %30,88; değerler ve eğitim TYB1’de %8,17, ATÖB1’de %4,70; edebiyat, sanat ve müzik TYB1’de %15,61, ATÖB1’de %9,70; gelenek ve folklor TYB1’de %0,37, ATÖB1’de %7,05; sosyal yaşam TYB1’de %7,80, ATÖB1’de %18,52; Coğrafya ve mekân TYB1’de %18,95, ATÖB1’de %21,17 oranında görülmektedir. Bu oranlar grafikleştirildiğinde Şekil 8’i elde etmekteyiz.

Şekil 8. TYB1 ve ATÖB1 Kitaplarının Kültür Ögelerine Göre Karşılaştırılması

TYB2’de 378; ATÖB2’de 268 tane kültürel öge tespit edilmiştir. Tablo 57 incelendiğinde B2 seviyesinde günlük yaşam TYB2’de %9,25, ATÖB2’de %7,08; kişiler arası ilişkiler TYB2’de %16,66, ATÖB2’de %24,25; değerler ve eğitim TYB2’de %4,49, ATÖB2’de %8,95; edebiyat, sanat ve müzik TYB2’de %17,19, ATÖB2’de %11,56; gelenek ve folklor TYB2’de %21,16, ATÖB2’de %4,10; sosyal yaşam TYB2’de %13,75, ATÖB2’de %4,47; coğrafya ve mekân TYB2’de %17,46, ATÖB2’de %39,55 oranında görülmektedir. Bu oranlar grafikleştirildiğinde Şekil 9’u elde etmekteyiz.

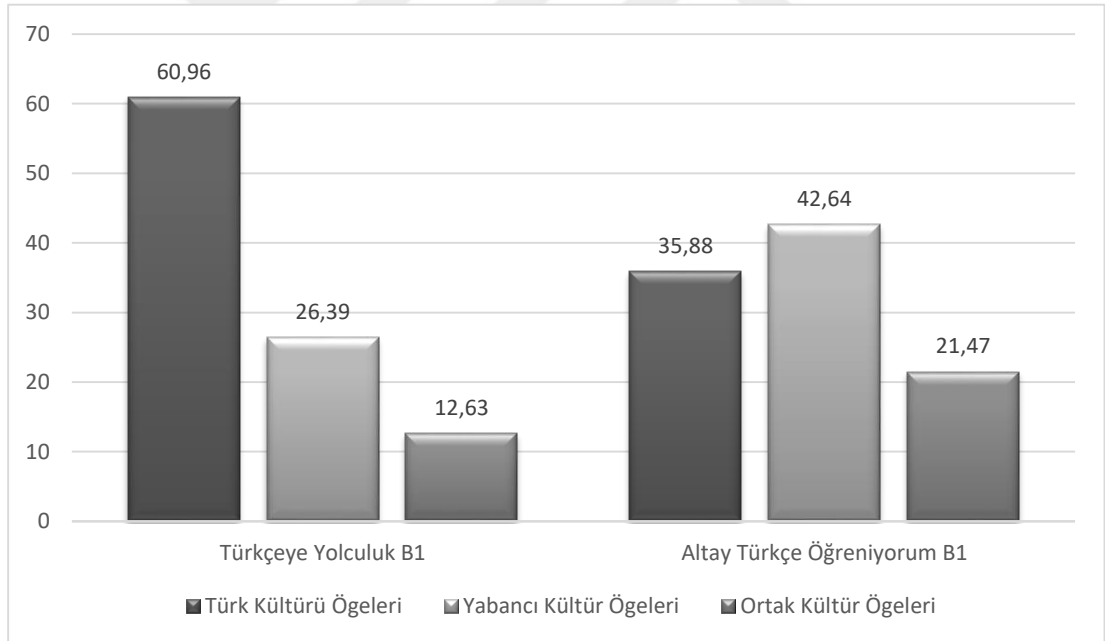
Şekil 9. TYB2 ve ATÖB2 Kitaplarının Kültür Ögelerine Göre Karşılaştırılması

Dil öğrenimi dilin şekil bilgilerinin yanında kültür ögelerinin de öğrenilmesi ile gerçekleşmektedir. Dil öğretilirken kullanılan materyallerin kültür aktarımı açısından özenle hazırlanması gerekmektedir.

Kültür ögelerinin dağılımı eşit olmalıdır. Şekil 8 ve Şekil 9 incelendiğinde bazı kültürel ögelerin çok az olduğu görülmektedir. Gelenek ve folklor değeri TYB1’de %0,37 olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte kişiler arası ilişkiler ögesinin TYB1’de

%26,39 ve ATÖB1’de %30,88 ile en çok rastlanan öge olduğu görülmektedir. Ögeler arasında bu kadar fark olması istenen bir duru değildir. Bu eşitsizliğin giderilmesi için kitapların ikinci baskılarında düzenlemeler yapılabilir.

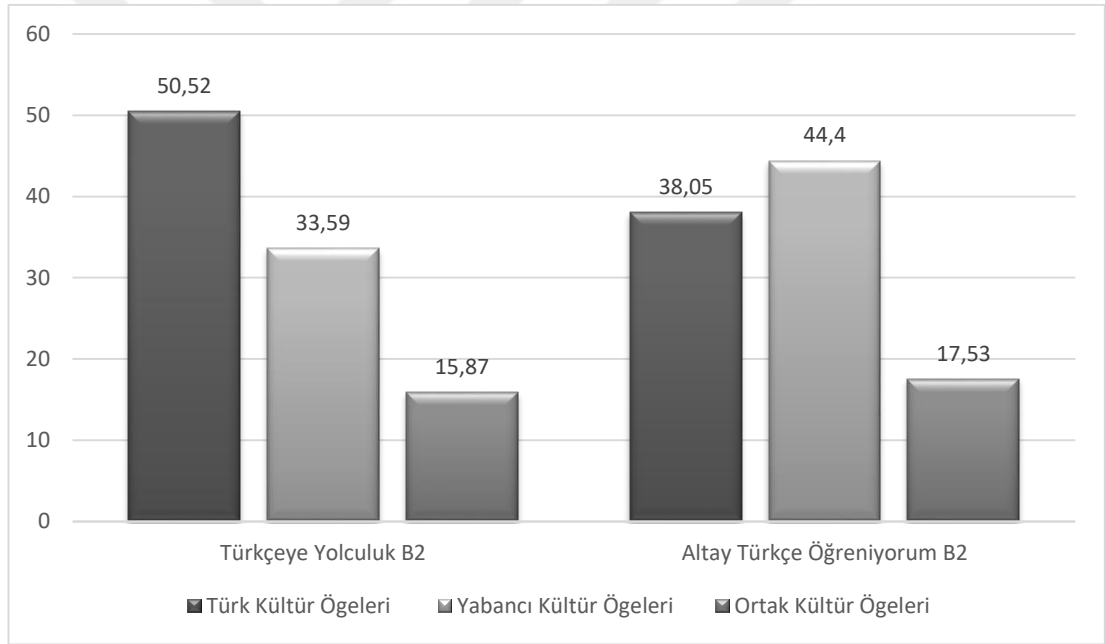
Kültürel ögeler kullanılırken sadece hedef dilin kültür ögeleri verilmemelidir. Hedef dilin kültür ögelerinin yanı sıra yabancı kültür ögeleri veya ortak kültür ögeleri de verilmelidir. Bu kültürel ögeler öğrenciyi sıkmayacak şekilde oranlanmalıdır. Dil öğretiminde öğretmen varsa öğretmenin bu kültür ögelerine hâkim olması önemlidir. TYB1’de 269 kültür ögesi belirlenmiştir. Bu kültür ögelerinin 164’ü Türk kültürüne ait olup oranı %60,96; 71’i yabancı kültüre ait olup oranı %26,39 ve 34’ü ortak kültür ögesi olup oranı %23,63’tür. ATÖB2’de 340 kültür ögesi belirlenmiştir. Bu ögelerin 122’si Türk kültürüne ait olup oranı %35,88; 145’i yabancı kültüre ait olup oranı %42,64 ve 73’ü ortak kültür ögesi olup oranı %21,47’dir. Bulgular grafiğe aktarıldığında Şekil 10 elde edilmiştir.

Şekil 10. Türk Kültürü, Yabancı Kültür ve Ortak Kültüre Göre TYB1 ve ATÖB1’in Karşılaştırılması

Şekil 10 incelendiğinde TYB1 kitabında kültür öğelerinin dağılımında bir oransızlık görülmektedir. Türk kültür öğelerine daha çok önem verilmiştir. Türk kültürü ile yabancı kültür öğeleri arasındaki fark oranı %34,57'dir. ATÖB1, TYB1'e daha iyi durumdadır. Fakat yabancı kültür öğeleri, Türk kültürü öğelerinden %6,76 oranında daha fazladır. Bu da istenilen bir durum değildir. Her iki kitabında yeni baskılarında düzenleme yapmaları gerekmektedir.

TYB2'de 378 kültür ögesi tespit edilmiştir. Bu öğelerin Türk kültürüne ait olanları 191 tane olup oranı %50,52; 127 adet yabancı kültür ögesinin oranı %33,59; 60 ortak kültür ögesinin oranı 15,87'dir. ATÖB2'de 268 kültür ögesi bulunmuştur. 102 Türk kültürü ögesinin oranı %38,05; 119 yabancı kültür ögesinin oranı %44,40 ve 47 ortak kültür ögesinin oranı %17,53'tür. Bu bulgular ile Tablo 11 oluşturulmuştur.

Şekil 11. Türk Kültürü, Yabancı Kültür ve Ortak Kültüre Göre TYB2 ve ATÖB2'nin Karşılaştırılması

Şekil 11 incelendiğinde B2 seviyesinde TYB2'nin yine Türk kültür öğelerinin yabancı kültür ögesinden fazla olduğu gözlenmektedir. Fark oranı %16,93'tür. ATÖB2'de yine

yabancı kültür ögesi fazla görülmektedir. Fark oranı %6,35'tir. B2 seviyesi kitaplarının da yeni baskılarında kültür öğeleri açısından düzenlenmesi gerekmektedir.

5.2 ÖNERİLER

Türkçe öğretim kitaplarının özel kitapevleri tarafından set olarak yayınlanan Türkçeye Yolculuk ve Altay Türkçe Öğreniyorum kitaplarının B1 ve B2 seviyelerinin kültürel açıdan incelediğimiz bu çalışmanın sonucu olarak bu kitapların yeni baskılarına veya yeni yazılacak kitaplar için yol gösterici birkaç öneri aşağıda sunulmuştur.

5.2.1 Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

Türkçe öğretimine yönelik basılı kitapların yeni baskılarında ve yeni yazılacak olan Türkçe öğretimi kitaplarında kültür aktarımına özen gösterilmelidir. Kültür aktarımına dikkat edilmediğinde öğrenci kendi kültürünü başka bir dille yansıtmış olacaktır. Hedef dili özümseyemeyecektir.

TYB1 kitabı incelendiğinde kültür aktarımı açısından Türk kültürüne çok önem verildiği görülmüştür. Diğer kültürlerle ait unsurlar göz ardı edilmiştir. Bağımsız kullanıcı seviyesine hitap eden bu kitaplarda öğrencinin kendi kültürüne ait öğelere rastlaması kültürel farkındalığını artırmasına destek olacaktır. TYB2 içinde aynı durum söz konusudur. Eserin yeni baskıları için bu durumun gözden geçirilmesi önemlidir.

ATÖB1 ve ATÖB2'de kültür dağılımı oranları birbirine daha yakındır. Türk kültür öğeleri daha azdır. Kitapların Türkiye'de veya yurt dışında kullanılacağı göz önüne alınırsa Türk kültür öğeleri açısından desteklenmesi gerekmektedir. Yeni baskılar için bu durum gözetilmelidir.

TYB1-2 ve ATÖB1-2 kitaplarını kullanan öğretmenlerin Türk kültürüne hâkim olmaları önemlidir. Kitaplardaki kültürel eksiklikleri öğretmen kapatabilir. Ayrıca yayınevleri tarafından kitaplara yardımcı materyaller hazırlanabilir. Özellikle eksik görülen kültür öğeleri bakımından destekleyici ek materyaller kitapların amacına ulaşmasını destekleyecektir.

5.2.2 İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

Bu çalışmamızda yabancılara Türkçe öğretimi alanında yazılan kitaplar içinden özel yayınevleri tarafından set olarak çıkarılan kitaplar ele alınmıştır. Bu kitapların üniversiteler haricinde set olarak çıkarılması açısından önem arz etmektedir. Özel yayınevleri tarafından çıkarılan kitap setlerinin bu gibi çalışmalara konu olması hem alanyazına hem de yayınevlerine olumlu katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmada kültürel öğeler araştırılması metinde, metin sonlarında alıştırma verilen okuma parçaları ile sınırlı tutulmuştur. Daha sonraki çalışmalarda kitabın görsellerinin de kültür aktarımı açısından incelenmesi eserin her yönü ile kültürel açıdan incelenmesini sağlayacaktır.

Bu çalışmada yapılan kültür öğelerinin tespiti diğer araştırmalar için ilk basamak niteliğindedir. Kültür aktarımının aracı sözcüklerdir. Gelecekte yapılacak çalışmalar arasında Türkçeye Yolculuk ve Altay Türkçe Öğreniyorum kitap setlerinde kelime öğretimi çalışmaları, kelime sıklığı çalışmaları yapılabilir. Metinlerdeki deyimler, atasözleri ve kalıp ifadeler araştırılabilir. Böylelikle kültür aktarımında edebiyat başlığı altında incelenen kültürel ögenin derinlemesine araştırılması yapılmış olacaktır. Ayrıca bu setlerin ünite konularının, dil bilgisi yapılarının, sözcük öğretiminin, dört temel beceriye göre incelenmesinin AOBM baz alınarak yapılması kitapları her yönüyle incelenmiş olmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akarsu, F. (2004). *Üstün Yetenekli Çocuklar: Seçilmiş Makaleler Kitabı. Enderun: Üstün Yetenekliler İçin Saray Okulu*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Akcaoğlu, C. (2017). *Somut Olmayan Kültürel Miras ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Aksan, D. (2009). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aktaş, T. (2008). Yabancı Dil Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım. *Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi Bildiriler*. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Akyüz, Y. (2018). *Türk Eğitim Tarihi M. Ö. 1000-M. S. 2018*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Arslan, F. (2017). Uygulamalı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı (1. Cilt). *Dil Öğretiminin İlkeleri*. H. Develi, C. Yıldız, M. Balcı, İ. Güntekin ve D. Melanlıoğlu (Editörler). s.241-288. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Arslan, M. (2011). *Yabancılar Türkçe Öğretim Kılavuzu-Temel Seviye*. Ankara:Nobel.
- Artuç, S. (2014). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şiir Metinlerinden Yararlanma*. Ankara:Nobel.
- Aslan, Y. (2008). Yabancı Dil Eğitiminde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar. *Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi Bildiriler*. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Aytekin Özkan, P. (2009). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Kültürlerarası İletişim Yetisi Kazandırmak Amaçlı Karikatür Kullanımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Banguoğlu, T. (1998) *Türkçenin Grameri* (5. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

- Bayraktar, F. B. (2015). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Faydalanılan Kitapların Kültürel Unsurların Aktarımı Açısından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bölükbaş, F. (2013a). İşitsel - Dilsel Yöntem (Audio - Lingual Method). *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. M. Durmuş ve A. Okur (Editörler). s. 61-65. Ankara:Grafiker Yayınları.
- Bölükbaş, F. (2013b). Grupla Dil Öğretim Yöntemi (Community Language Learning). *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. M. Durmuş ve A. Okur (Editörler). s. 67-71. Ankara:Grafiker Yayınları.
- Bölükbaş, F. (2013c). Dil Öğretiminde İşbirlikli Öğrenme (Cooperative öLearning). *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. M. Durmuş ve A. Okur (Editörler). s. 73-78. Ankara:Grafiker Yayınları.
- Bölükbaş, F. ve Keskin, F. (2010). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımındaki İşlevi. *Turkish Studies*, 5(4), s. 221-235. DOI: 10.7827/TurkishStudies.1632. <http://www.turkishstudies.net/DergiTamDetay.aspx?ID=1632> adresinden erişilmiştir.
- Büyükkiz, K. K. (2013). Doğal Yaklaşım (Natural Aproach). *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. M. Durmuş ve A. Okur (Editörler). s. 87-89. Ankara:Grafiker Yayınları.
- Cem Değer, A., Çetin, B. ve Oflaz Köleci, E. (2017). *Kuramdan Uygulamaya Yabancılara Türkçe Dilbilgisi Öğretimi*. Ankara:Pegem Akademi.
- Common European Framework Of Reference For Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cefr) <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989> 23.04.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Çelik, H. (2018). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel İhtiyaç Analizi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

- Çetinkaya, E. (2018). *Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültürel Unsurlar: Yedi İklim Türkçe Örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demir, A. (2010). *Yabancılara Türkiye Türkçesi Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşımdan Hareketle Metinlerin İncelenmesinde Dikkat Edilecek Noktalar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demir, A. ve Açık, D. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 30, s. 51-72. Retrieved from <http://dergipark.org.tr/tubar/issue/16971/177327>
- Demircan, Ö. (2013). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri Yardımcı alanlar, Öğrenme ve öğretme yolları, Yabancı dil öğreniminde uygulanan yaklaşımlar ve yöntemler, Öğretim dili* (gözden geçirilmiş 5. Basım). İstanbul:Der Yayınları.
- Demirekin, M. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar-Yöntemler-Beceriler-Uygulamalar. *Yaklaşımdan Tekniğe Yabancılara Türkçe Öğretim Yöntemleri ve Yöntem Sonrası Dönem*. F. Yıldırım, B. Tüfekçioğlu (Editörler). s. 43-77. Ankara:Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2012). *Yabancı Dil Öğretimi Dil Pasaportu Dil Biyografisi Dil Dosyası*. (7. Baskı) Ankara:Pegem Akademi.
- Develi, H., Yıldız, C., Balcı, M., Gültekin., İ. ve Melanlıoğlu, D. (Editörler) (2017). *Uygulamalı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı-2 Cilt Takım*. İstanbul:Kesit Eğitim.
- Doğan, G. (2016). *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Seviyesi Ders Kitaplarındaki Metinlerin Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Durmuş, M. (2013a). Dil Öğretiminin Erken Dönemleri ve Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method). *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. M. Durmuş ve A. Okur (Editörler). s. 49-54. Ankara:Grafiker Yayınları.

- Durmuş, M. (2013b). Doğrudan Yöntem (Direct Method) ve Berlitz Okullarındaki Uygulamalar. *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. M. Durmuş ve A. Okur (Editörler). s. 55-60. Ankara:Grafiker Yayınları.
- Durmuş, M. (2013c). *Yabancılara Türkçe Öğretimi*. Ankara:Grafiker.
- Durmuş, M. ve Okur, A. (Editörler) (2013). *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Ankara:Grafiker.
- Erdem, M. D., Gün, M. ve Karateke, B. (2015). İleri Seviye İçin Hazırlanan İstanbul Yabancılara Türkçe Öğretim Setinin Kültür Aktarımı Açısından İncelenmesi. *International Jurnal of Language Academy*, 3/1. s. 8-17.
- Erdoğan, T., Yıldırım, K., Günaydın, Y., Yeşilbaş, B., Yağcıoğlu, G. ve Cankurtaran Sağır, Z. E. (2017). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uygulama Örnekleri*. Ankara:Eğiten Kitap.
- Ergin, M. (1998). *Üniversiteler İçin Türk Dili*. İstanbul:Bayrak Basım-Yayım-Dağıtım.
- Ersen-Rasch, M. I. ve Onası, E. (2015). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Dilbilgisi*. İstanbul:Papatya Yayıncılık Eğitim.
- Ertuğrul, M. (2015). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kullanılan Kitaplarda Kültür Aktarımı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güleç, İ. ve İnce, B. (2013). Türkçe Öğrenen Yabancıların Günlük Yaşama İlişkin Kültürel Algıları Üzerine Bir Araştırma. *Sakarya University Journal of Education*, 3(3), s. 95- 106.
- Gün, M. (2013a). İletişimsel Yöntem (Communicative Method). *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. M. Durmuş ve A. Okur (Editörler). s. 113-116. Ankara:Grafiker Yayınları.
- Gün, M. (2013b). Görsel-İşitsel Yöntem (Audio-Visual Method) *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. M. Durmuş ve A. Okur (Editörler). s. 114-117. Ankara:Grafiker Yayınları.

- Günday, R. (2015). *Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşımlar, Yöntemler ve Teknikler ve Multimedya Araç ve Materyalleri*. Ankara: Favori Yayınları.
- Güneş, F. (2013). Dil Öğretimi ve Temel Dil Yaklaşımı. *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. M. Durmuş ve A. Okur (Editörler). s. 37-48. Ankara:Grafiker Yayınları.
- Güngör, E. (1995). *Türk Kültürü ve Milliyetçilik* (11. Basım). İstanbul:Ötüken Yayınları.
- Güntekin, İ. ve Balcı, M. (2017). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Siyaseti ve Stratejileri. *Uygulamalı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı* (1. Cilt). H. Develi, C. Yıldız, M. Balcı, İ. Güntekin ve D. Melanlıoğlu (Editörler). s.43-133. Ankara:Grafiker Yayınları.
- Güvenç, B. (1996). *İnsan ve Kültür* (7. Baskı) İstanbul:Remzi Kitabevi.
- Güvenç, B. (2002). *Kültürün ABC'si* (2. Baskı) İstanbul:Yapı Kredi Yayınları.
- Güzel, A. (2014). *İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi (Almanya Örneği)* (Gözden Geçirilmiş 3. Baskı). Ankara:Akçağ.
- Güzel, A. ve Barın, E. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara:Akçağ.
- İşcan, A. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Önemi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), s. 29-36.
- İşcan, A., Yassıtaş, T. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Örneği (B1-B2 Düzeyi). *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 3 (1), s. 47-66. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/447726> 23.04.2019 tarihinde erişilmiştir.
- İşci, C. (2012). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Yeni Hitit Ders Kitabının Dört Temel Dil Becerisi ve Kültür Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kalfa, M. (t.y.). *İşlevsel Dil Bilgisi*. İstanbul:ydspublishing.
- Kaplan, M. (2018). *Kültür ve Dil* (35. Baskı). İstanbul:Dergâh Yayınları.

- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (24. Baskı). Ankara:Nobel.
- Keskin, F. (2010). *Yetişkinlere Yönelik Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Yazınsal Metinlerle Kültür Aktarımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıç, U., Takıl, N. B. (2018). *Oyun ve Etkinliklerle Türkçe Öğretimi*. İstanbul:ydspublishing.
- Kırkkılıç, A. ve Sevim, O. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türk Kültür ve Edebiyatının Yeri*. A. Şahin (Editör). s. 491-518. Ankara:Pegem Akademi.
- Koçer, Ö. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Hedef Kültürle Bütünleştirilmiş Dersler Sonrasında Görüşlerinin İncelenmesi. *Pegem Journal of Education & Instruction*, 3(2), s. 25-35.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (t.y.). *MEB Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme (AOBM)*. Basım yeri yok: Basımevi yok.
http://www.dilbilimi.net/ab_diller_icin_ortak_avrupa_basvuru_metni_meb_tarafindan.pdf 04.07.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Melanlıoğlu, D. (2013a). Sessiz Yol (The Slient Way).*Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. M. Durmuş ve A. Okur (Editörler). s. 83-86. Ankara:Grafiker Yayınları.
- Melanlıoğlu, D. (2013b). Eklektik (Seçmecî) Yöntem (Eclectic Method).*Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. M. Durmuş ve A. Okur (Editörler). s. 119-120. Ankara:Grafiker Yayınları.
- Nomer Karaman, N. (2003). *Türkçe Öğrenelim*. İstanbul:Filiz Kitabevi.
- Okur, A. (2013). Millî Kültür ve Folklorun Türkçe Ders Kitapları Aracılığıyla Aktarımı. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*. 6(11), s. 877-904.
- Okur, A. ve Keskin, F. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürel Öğelerin Aktarımı: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği. *The Journal*

of Academic Social Science Studies, 6 (2), 1619-1640.
https://www.jasstudies.com/Makaleler/1685982891_84OkurAlpaslan-KeskinFunda_S-1619-1640.pdf 22.10.2018 tarihinde erişilmiştir.

Ökten, C. E. ve Kavanoz, S. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimini Hedefleyen Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı. *Turkish Studies*, 9 (3). s. 845-862.

Özbay, M., Melamlıoğlu, D., Büyükkiz, K. K. ve Uyar, Y. (2013). *Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Ölçme ve Değerlendirme Soruları*. Birol, C. ve Özbay, M. (Editörler). Ankara:Pegem Akademi.

Özkan, P. A. (2009). *Yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kültürlerarası iletişim yetisi kazandırma amaçlı karikatür kullanımı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öztürk, A. G. (2015). *Dîvânu Lugâti't-Türk'te Yer Alan Atasözlerinin Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımına Katkısı Üzerine Bir Değerlendirme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özüdoğru, M., Dikman, H. (2014). *Anadil Edinimi ve Yabancı Dil Öğrenim Kuramları*. Ankara:Anı.

Pehlivan, F. (2007). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürlerarası Etkileşim Odaklı Yaklaşım Uyarınca Metin Çalışmaları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sarıçoban, A. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Metodlojisi. *Diller İçin Avrupa Ortak Ölçütler Çerçevesi (AOÖÇ)*. Sarıçoban, A. (Editör). Ankara:Anı Yayıncılık.

Sarıçoban, A., Mete, F., Nurlu, M., Vargelen, H., Altunbay, M., ... Özer, Z. (2015). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Metodlojisi*. A. Sarıçoban (Editör) Ankara:Anı Yayıncılık.

- Türk, H. (2018). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Bir İzlen Tasarımı ve Kültürel Öğelerin Hikâye Kitapları Aracılığıyla Aktarımı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uzuntaş, A.ve Yıldız, C. (2017). Dil Öğretiminde Yaklaşımlar, Yöntemler, Strateji ve Teknikler. *Uygulamalı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı*. H. Develi, C. Yıldız, M. Balcı, İ. Gültekin, D. Melanhoğlu (Editörler). s. 205-240. İstanbul:Kesit Yayınları.
- Ülker, N. (2007). '*Hitit Ders Kitapları*' Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici ve Değerlendirici Bir Bakış. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- WEB1, http://www.tdk.gov.tr/?option=com_dlt&view=dlt&kategori1=divan#nasil , 24.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB2, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tarama.jsp> 23.04.2019 tarihinde erişilmiştir.
- WEB3, http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=77 24.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB4, <http://www.tika.gov.tr/tr/sayfa/hakkimizda-14649> 24.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB5, <https://www.yee.org.tr/tr/kurumsal/yunus-emre-enstitusu> 24.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB6, <http://tomer.ankara.edu.tr/hakkimizda/> 24.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB7, <http://tomer.gazi.edu.tr/posts/view/title/tarihce-497> 24.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB8, http://dilmerkezi.istanbul.edu.tr/?page_id=5968 24.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB9, http://www.dilbilimi.net/tomer_ve_dil_merkezleri.html 24.10.2018 tarihinde erişilmiştir.

WEB10, <https://ismek.ist/tr/branslar.aspx?branscode=1001> 24.10.2018 tarihinde erişilmiştir.

WEB11, <https://www.telc.net/tr/sinav-katilimcilari/avrupa-ortak-oeneriler-cercevesi-aoeoccefr.html#t=4> 19.01.2019 tarihinde erişilmiştir.

http://www.dilbilimi.net/ab_diller_icin_ortak_avrupa_basvuru_metni_meb_tarafinda_n.pdf 19.01.2019 tarihinde erişilmiştir.

WEB12,

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c452a83f17810.44696598 20.10.2108 tarihinde erişilmiştir.

WEB13,http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5c452b304890e3.62448841 20.10.2108 tarihinde erişilmiştir.

WEB14,

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5c4530e5080e04.31218610 18.10.2018 tarihinde erişilmiştir.

WEB15

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5c45e2f4dfdf39.52567876 20.10.2018 tarihinde erişilmiştir.

Yaylı, D., Bayyurt, Y., Akcan, S., Martı, L., Erdem, B., ...Can, C. (2011). *Yabancılarla Türkçe Öğretimi Politika Yöntem ve Beceriler*. (Yenilenmiş 2. Baskı) D. Yaylı ve Y. Bayyurt (Editörler). Ankara:Anı Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara:Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, F. ve Tüfekçioğlu, F. (Editörler) (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar-Yöntemler-Beceriler-Uygulamalar*. Ankara:Pegem Akademi.

Yılmaz, İ. ve Şeref, İ. (2013). Araplara Türkçe Öğretmek Amacıyla Hazırlanmış Kaşgarlı Mahmut Türkçe Öğretim Seti'nde Kültür Aktarımı. *Turkish Studies*, 8(4), 1479-1498. DOI: 10.7827/TurkishStudies.4738.

Yılmaz, S. ve Şengül, K. (2017). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğrenme Stratejileri*. İstanbul:Kesit Eğitim.

Yiğit, M. (2017). *Kültürel Etkileşim Bağlamında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi "Arnavutlukta Kültürel Etkileşim Desenleriyle"*. İstanbul:Hiper yayın.

ÖZGEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİSİ

Fitnat KILIÇ 1984 yılında Yozgat'ta doğdu. 2013 yılında İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Dört yıldır İstanbul'da İSMEK bünyesinde görev yapmaktadır.

e-posta adresi: fitnatkiloc@gmail.com

